

Turkse Tukkers

Een onderzoek naar de verschillen en overeenkomsten tussen de manieren van aanpakken van de vrijwilligers van het project 'Turkse Tukkers aan zet'.

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Samenvatting.....	5
1.1 Inleiding	6
1.2 Onderzoeksdoel en onderzoeksvragen	6
1.4 Relevantie	7
1.4.1 Wetenschappelijke relevantie	7
1.4.2 Maatschappelijke relevantie	8
1.5 Opbouw verslag	8
2.Theoretisch Kader.....	9
2.1 Aanpak	9
2.1.1 Motivatie	9
2.1.2 Sociale normen	11
2.1.3 Zelfdeterminatietheorie.....	12
2.1.4 Competenties	12
2.1.5 Sociaal kapitaal	14
2.2	17
2.2.2 Sociale normen	17
2.2.3 Competenties	18
3. Methodologie	19
3.1	19
3.2 Onderzoekseenheden.....	19
3.3 Dataverzamelingsmethode	20
3.3.1 Aanpak	20
3.3.2 Achtergrond	20
3.3.3 Toetsing door Ethische Commissie	20
3.4 Operationaliseren	21
3.4.1 Aanpak	21
3.4.2 Achtergrond	22
3.5 Data-analyse	24
3.6 Betrouwbaarheid.....	24
3.7 Validiteit.....	25
4. Aanpak coaches	26
4.1 Motivatie	26

4.2 Kennis en vaardigheden	32
4.2.1 Competenties: leren Nederlandse taal	36
4.3 Zelfvertrouwen	37
4.4 Deelconclusie	41
5. Achtergrondkenmerken coaches	43
5.1 Motivatie	43
5.2 Sociale normen	46
5.3 Kennis en vaardigheden	47
5.3.1 Sociaal kapitaal	53
5.4 Deelconclusie	54
6.	55
6.1 Manieren om te motiveren	56
6.2 Kennis en vaardigheden vergroten	61
6.3 Belangrijkste doel leren Nederlandse taal	66
6.4 Deelconclusie	72
7. Conclusie en discussie	73
7.1.1 Aanpak coaches	73
7.1.2 Achtergrondkenmerken coaches	74
7.1.3 Samenhang tussen achtergrondkenmerken en manieren van aanpakken	76
7.1.4 Conclusie	76
7.2 Discussie	77
8. Aanbevelingen	78
Bronnen	80

Voorwoord

Voor u ligt het onderzoek “Turkse Tukkers”. Deze masterscriptie is geschreven door Karlijn Bakker, masterstudent aan de Universiteit Twente te Enschede. Voor mijn masterscriptie was ik op zoek naar een onderwerp en een begeleider, waarna ik bij Bas Denters terecht kwam die dit vraagstuk nog als onderwerp had liggen. Ook de projectleiders van het project ‘Turkse Tukkers aan zet’, Sevilay Luiken-Dalli en Kamile Adali, leek het interessant om de verschillen en overeenkomsten in de manieren van aanpakken bij de begeleiders uit te zoeken. Het leek mij ook een interessant onderwerp, dus ik heb het aanbod aanvaard.

Onder begeleiding van Bas Denters, en met hulp van Pieter-Jan Klok, is er een hoofdvraag tot stand gekomen. Uit deze hoofdvraag zijn meerdere deelvragen voortgevloeid. Uiteindelijk heeft Bas Denters mij geholpen het plan van aanpak af te ronden, om vervolgens interviewvragen om de coaches te kunnen interviewen op te stellen en uiteindelijk het onderzoek af te ronden. Uiteraard hebben Sevilay en Kamile hier ook hun steentje aan bijgedragen.

In eerste instantie wil ik mijn begeleider, Bas Denters, bedanken voor alle feedback en hulp. Zonder zijn begeleiding had ik deze scriptie nooit tot een einde kunnen brengen. Ten tweede wil ik Sevilay en Kamile bedanken voor de hulp waar nodig en voor het vertrouwen om een onderzoek te mogen doen binnen een door hun bedacht project. Mijn dank is erg groot, want zonder hen had ik dit onderzoek lang niet tot zo’n goed einde kunnen brengen.

Daarnaast wil ik mijn respondenten bedanken die de tijd en moeite hebben genomen om een interview met mij te doen. Zonder hen had ik niet de informatie die nodig was voor dit onderzoek kunnen krijgen, dus mijn dank naar hen is ook erg groot!

En als laatste wil ik mijn vrienden en familie bedanken voor hun steun en voor het beantwoorden van mijn vragen wanneer ze dit konden. Dit heeft mij erg veel geholpen tijdens het schrijven van deze scriptie.

Ik wens u veel plezier met het lezen van deze scriptie.

Karlijn Bakker

Samenvatting

Dit onderzoek heeft zich gericht op het project 'Turkse Tukkers aan zet'. Dit is een project gericht op Turkse gezinnen die niet of onvoldoende zijn geïntegreerd. Om de gezinnen te helpen bij hun integratie, zijn er een aantal vrijwilligers gerekruteerd die zelf ook van Turkse afkomst zijn. Het doel van dit onderzoek is om te bekijken of de verschillen en overeenkomsten tussen de manieren van aanpakken van deze vrijwilligers, die een belangrijke rol hebben gespeeld in de coaching van de gezinnen die deelnamen in het project, kunnen worden verklaard vanuit de verschillen en overeenkomsten tussen de achtergronden van deze vrijwilligers. Om dit te kunnen bepalen zal er gebruik worden gemaakt van de theorie van Fishbein en Ajzen.

Uit de resultaten van de eerste deelvraag *"Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen de aanpak van de vrijwilligers in hun begeleiding van de gezinnen binnen het project 'Turkse Tukkers'?"* bleek dat bij de manieren van aanpakken de focus voornamelijk ligt op het motiveren van de gezinnen, en het vergroten van hun zelfvertrouwen. Bij deze twee onderdelen leveren de coaches ook maatwerk. Dit betekent dat zij hun aanpak aanpassen op wat het gezin nodig heeft. De versterking van kennis en vaardigheden lijkt het minst centraal te staan in de aanpak van de coaches. Zo wordt er minder dan de bedoeling was Nederlands gehanteerd in de gesprekken met de gezinnen. Verder bleek dat de coaches de gezinnen regelmatig doorstuurden naar bijvoorbeeld cursussen, en niet zelf gingen oefenen met het gezin. Extra opvallend hierbij is dat de gezinnen al niet te hoog scoorden op het onderdeel kennis en vaardigheden.

Uit de resultaten van de tweede deelvraag *"Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen de achtergronden van de vrijwilligers van het project 'Turkse Tukkers'?"* bleek dat er in de achtergrondkenmerken van de coaches maar weinig variatie zat. Dat is op zich ook niet vreemd omdat er bij de selectie van de coaches is geselecteerd op hun geschiktheid. Daarom viel te verwachten dat ze voor de verschillende kenmerken relatief hoog zouden scoren. Dit bleek dus ook uit de resultaten.

Uiteindelijk bleek in de laatste deelvraag *"Hangen verschillen en overeenkomsten tussen de achtergronden van de vrijwilligers van het project 'Turkse Tukkers' samen met de aanpak van de vrijwilligers van de door hen begeleide gezinnen in het project 'Turkse Tukkers'?"* dat er in veel gevallen geen samenhang is gevonden. Eigenlijk is alleen bij het kenmerk van de aanpak Nederlandse taal leren een aantal keer een positieve samenhang gevonden. Dit betekent dat in het geval van het leren van de Nederlandse taal het uitmaakt hoe bekwaam en gemotiveerd de coaches waren op bepaalde onderdelen. In dit geval is er echter ook minder sprake van maatwerk, aangezien niet de behoeften van de gezinnen, maar de kenmerken van de coach de aanpak bepalen.

Uiteindelijk is het antwoord op de hoofdvraag *"Kunnen de manieren van aanpak van de vrijwilligers binnen het project 'Turkse Tukkers' voor de door hen begeleide gezinnen worden verklaard vanuit de achtergrond van de vrijwilligers?"* dat de manieren van aanpakken niet echt kunnen worden verklaard vanuit de achtergrondkenmerken van de coaches. Dit komt voornamelijk doordat de aanpak van de coaches relatief gelijk is en doordat zij zich grotendeels focussen op het motiveren van de gezinnen, en het vergroten van hun zelfvertrouwen. Daarnaast ligt de manier waarop de coaches de gezinnen begeleiden ligt voor een groot deel niet aan de kennis en motivatie van de coaches, omdat hier weinig verschillen tussen waren. Wanneer de manieren van aanpakken wel aan de coaches had gelegen, dan had de coach ook geen maatwerk geleverd, wat wel het geval was bij het motiveren en vergroten van het zelfvertrouwen. Bij het versterken van de kennis en vaardigheden was echter geen sprake van maatwerk. Dit komt dus overeen met het feit dat slechts bij het leren van de Nederlandse taal samenhang is gevonden.

1. Introductie

1.1 Inleiding

Dit onderzoek zal zich richten op het project 'Turkse Tukkers aan zet'. Dit project wordt geleid door Sevilay Luiken-Dalli uit Borne (49) en Kamile Adali (42) uit Hengelo en wordt uitgevoerd vanuit de stichting Scoren in de Wijk, wat een initiatief is van FC Twente. Het project is gericht op Turkse gezinnen die niet of onvoldoende zijn geïntegreerd. Vaak willen Turkse gezinnen wel meer betrokken raken bij de Nederlandse samenleving, maar weten ze niet hoe ze dit moeten aanpakken. Ze schamen zich bijvoorbeeld voor hun Nederlands, of ze weten niet hoe ze een gesprek moeten voeren. Hierdoor komen ze steeds meer in een isolement terecht (Baard, 2018).

Hiervoor is dit project ontwikkeld. Het doel is om ervoor te zorgen dat deze gezinnen worden geholpen om hun levensstijl dusdanig aan te passen dat zij beter in de Nederlandse maatschappij kunnen functioneren. Om goed te kunnen functioneren in de Nederlandse samenleving is het van belang dat de gezinnen de Nederlandse taal beheersen. Dit is dan ook één van de centrale doelstellingen in dit project. Om de gezinnen te helpen bij hun integratie, worden ze begeleid door Turkse begeleiders, die wekelijks op huisbezoek zullen gaan. Tijdens deze bezoeken zou er voornamelijk Nederlands moeten worden gesproken en zouden de gezinnen gestimuleerd moeten worden om eenvoudige opdrachten uit te voeren. Voorbeelden van opdrachten kunnen zijn dat er in plaats van Turkse televisie, het jeugdjournaal wordt gekeken, of dat ouders Nederlands spreken met de eigen kinderen. Bovendien kunnen de vrijwilligers helpen met het leren kennen van de Nederlandse samenleving (Baard, 2018).

Deze begeleiding van de gezinnen zou moeten gebeuren door vrijwilligers. Deze vrijwilligers komen oorspronkelijk ook uit Turkije. Het onderzoek zal zich richten op deze vrijwillige begeleiders, en de manieren waarop zij de gezinnen begeleiden.

1.2 Onderzoeksdoel en onderzoeksvragen

Het doel van het onderzoek is om inzicht te verkrijgen in wat de vrijwilligers doen en waarom ze dit op de manier doen waarop ze het doen. Met het oog op dit doel formuleren we de hoofdvraag van dit onderzoek en de onderliggende drie deelvragen.

Onderzoeksvragen

Hoofdvraag

Kunnen de manieren van aanpak van de vrijwilligers binnen het project 'Turkse Tukkers' voor de door hen begeleide gezinnen worden verklaard vanuit de achtergrond van de vrijwilligers?

Deelvragen

1. Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen de aanpak van de vrijwilligers in hun begeleiding van de gezinnen binnen het project 'Turkse Tukkers'?
2. Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen de achtergronden van de vrijwilligers van het project 'Turkse Tukkers'?
3. Hangen verschillen en overeenkomsten tussen de achtergronden van de vrijwilligers van het project 'Turkse Tukkers' samen met de aanpak van de vrijwilligers van de door hen begeleide gezinnen in het project 'Turkse Tukkers'?

Voor de beantwoording van de deelvragen zal voornamelijk gebruik worden gemaakt van de theorie van Fishbein en Ajzen. Volgens deze theorie zijn er drie factoren die tot gedragsverandering kunnen leiden. Deze drie factoren zijn: motivatie, sociale normen en competenties (Ajzen, 1991, pp. 181-183).

1.4 Relevantie

1.4.1 Wetenschappelijke relevantie

In de wetenschap bestaan er een aantal onderzoeken, theorieën en methoden die gaan over de begeleiding van personen door professionals. Zo heeft Themis bijvoorbeeld een methode ontwikkeld die professionals kunnen gebruiken om niet-westerse vrouwen te helpen integreren (Vantrood educational services, 2014). Ook is er door een research-master student een onderzoek uitgevoerd over de manieren waarop professionals kunnen inspelen op factoren motivatie, sociale normen en competenties die beschreven staan in de theorieën van Fishbein en Ajzen. (Visschers, 2018). Deze literatuur bekijkt voornamelijk hoe **professionals** de theorieën van bijvoorbeeld Ajzen en Fishbein kunnen gebruiken om mensen te motiveren om bepaald gedrag te laten zien.

In dit onderzoek wordt er, net als in andere onderzoeken, gebruik gemaakt van de theorieën van Ajzen en Fishbein. De theorie wordt echter in dit onderzoek op een andere manier gebruikt en toegepast. Een eerste verschil is dat in er in de voorgaande onderzoeken vrijwel altijd gekeken naar professionals. Dit zijn mensen die een langdurige opleiding hebben gedaan om mensen te kunnen begeleiden. In dit onderzoek wordt er gekeken naar **vrijwilligers**. Deze mensen hebben dus geen langdurige opleiding gevolgd, maar slechts een cursus. Daarnaast wordt de theorie in dit geval toegepast om de **aanpak die de vrijwilligers** kiezen te typeren. Er wordt dus daadwerkelijk gekeken in hoeverre er in de praktijk gebruikt wordt gemaakt van deze theorieën. In voorgaande onderzoeken bleek dit niet het geval. Bovendien wordt de theorie in dit geval ook gebruikt om te kunnen verklaren. Dit onderzoek probeert namelijk te verklaren waarom de vrijwilligers kiezen voor een bepaalde aanpak. Kortom, er kan dus gesteld worden dat er met een nieuwe insteek wordt gekeken naar de theorieën van Fishbein en Ajzen.

1.4.2 Maatschappelijke relevantie

De maatschappelijke relevantie van mijn onderzoek bestaat uit de inzichten die het project oplevert voor het project Turkse tukkers aan zet en vergelijkbare andere projecten. Mijn onderzoek geeft inzicht in de verschillen in de aanpak van de vrijwilligers. Dit kan input geven voor een discussie over de vraag of en hoe het project na de afloop van de projectperiode einde 2020 zou kunnen worden voortgezet. Wanneer er bijvoorbeeld blijkt dat er verschillende manieren van aanpakken zijn gekozen, en de ene aanpak blijkt veel beter te werken dan de andere, dan kan dit reden zijn om bij een vervolgproject voor deze aanpak te kiezen.

Daarom is het van belang dat de resultaten van mijn onderzoek zullen worden meegenomen in de evaluatie van Turkse Tukkers aan zet door de Universiteit Twente. Mijn onderzoek richt zich namelijk op de verschillen in aanpak, terwijl het evaluatieonderzoek van de Universiteit Twente zich meer op de effectiviteit van de begeleiding. Het onderzoek van de Universiteit Twente zou dit onderzoek dus kunnen gebruiken omdat wij de aanpak van de vrijwilligers systematisch in kaart hebben gebracht.

1.5 Opbouw verslag

Deze masterscriptie is opgedeeld in verschillende hoofdstukken. Deze hoofdstukken zullen hier even bij langs worden gelopen. Allereerst wordt in hoofdstuk 2 het theoretisch kader besproken. In dit hoofdstuk wordt de theorie die als basis voor dit verslag is gebruikt benoemt en uitgediept. Dit theoretisch kader is opgebouwd in een onderdeel die bij de variabele aanpak van de vrijwilligers hoort, en in een onderdeel die bij de variabele achtergrond van de vrijwilligers hoort. Nadat de theorie is besproken, komt het methodologiehoofdstuk. In dit hoofdstuk zal de manier waarop de benodigde data zijn verzameld worden beschreven. Ook dit hoofdstuk is opgebouwd in verschillende onderdelen, bestaande uit bijvoorbeeld het operationaliseren van de verschillende begrippen etc. Vervolgens hebben we een empirisch onderdeel waarin de verschillende deelvragen worden beantwoord. Hierbij is in elk hoofdstuk een deelvraag beantwoord. Hoofdstuk 4 zal dus deelvraag 1 beantwoorden, hoofdstuk 5 deelvraag 2 en hoofdstuk 6 deelvraag 3. Het verslag zal eindigen met een conclusie en discussie, en als laatste aanbevelingen.

2.Theoretisch Kader

2.1 Aanpak

Voor de eerste onderzoeksvraag is de 'aanpak' van belang. De aanpak kunnen we karakteriseren met behulp van een aantal kenmerken (variabelen) van de manier waarop de vrijwilligers de gezinnen begeleiden. Om deze kenmerken te kunnen bepalen zal er gebruik worden gemaakt van de theorie van Fishbein en Ajzen. Deze theorie stelt dat er drie factoren zijn die van belang zijn voor het beïnvloeden van het gedrag van mensen, namelijk: motivatie, sociale normen en competenties. Binnen de variabele aanpak zal er worden gekeken wat de vrijwilligers kunnen doen (welke factoren van Fishbein en Ajzen kunnen worden ingezet) om tot het uiteindelijke doel van het project te komen: de integratie van de gezinnen in de Nederlandse samenleving. Voor elk van deze factoren zullen bepaalde methoden worden beschreven die de begeleider kan gebruiken om ervoor te zorgen dat de gezinnen gemotiveerd raken, een goed sociaal netwerk om zich heen krijgen en competent worden, om zo beter te kunnen integreren in de Nederlandse samenleving. Voor deze variabele is uiteindelijk van belang dat er wordt gekeken in hoeverre de vrijwilliger gebruik heeft gemaakt van deze methoden. De theorie zal handvatten bieden om gerichte vragen te stellen die zullen leiden tot het beantwoorden van de onderzoeksvraag. Om te kijken hoe de begeleiders in kunnen spelen op deze factoren is er voor een groot deel voortgebouwd op een eerder onderzoek van Margot Visschers (Visschers, 2018).

2.1.1 Motivatie

Motivatie heeft te maken met de intentie van een persoon zelf om bepaald gedrag te laten zien. Het gaat dus om de eigen motivatie van een persoon. Dit wordt in andere woorden ook wel intrinsieke motivatie genoemd. Het laat zien in hoeverre iemand bereid is om zich op een bepaalde manier te gedragen (Ajzen, 1991, p. 183). Hoe sterker de intentie is, hoe groter de kans is dat een persoon daadwerkelijk kiest voor een bepaald gedrag. De intentie om zich op een bepaalde manier te gedragen zal toenemen wanneer iemand dit gedrag al uit zichzelf had willen laten zien, of wanneer iemand de activiteit al uit zichzelf had willen doen. Vanuit het perspectief van de vrijwilligers is het de vraag hoe dezen de motivatie van deelnemende gezinnen kan beïnvloeden. Om hier meer over te kunnen zeggen is het begrip attitude van belang.

2.1.1.1 Definitie attitude

Het begrip attitude wordt in principe gebruikt om een verbinding te leggen tussen de gevoelens en ideeën van een persoon en zijn gedrag. Er zou dus kunnen worden gesteld dat het gaat om de invloed die de gevoelens en ideeën van een persoon hebben op het gedrag wat hij/zij vertoont. Een attitude is dus op zichzelf staand geen gedrag en het gaat ook niet alleen om de kennis die mensen over een bepaald object of over een bepaald persoon hebben. Het gaat echt over de combinatie van factoren. Daarnaast zijn er voor het begrip attitude twee componenten van belang. De eerste component is de waarderingsfactor. Dit gaat voornamelijk over hoe belangrijk iemand een bepaald gedrag vindt. Om bijvoorbeeld het voorbeeld van Nederlands leren spreken te nemen, dan is het bij de waarderingsfactor van belang hoe belangrijk iemand het vindt dat hij/zij door betere beheersing van de Nederlandse taal meer kans heeft om met Nederlanders in contact te komen. De tweede component is de cognitieve factor, ook wel de waardeverwachtingsfactor genoemd. Dit gaat over wat een actor verwacht dat de gevolgen voor de realisatie van een waarde zal zijn. Een voorbeeld hiervan is dat iemand verwacht dat het leren van de Nederlandse taal leidt tot meer sociale contacten met Nederlanders, of het krijgen van een baan (De Boer, 2003, p. 127).

2.1.1.2 Inspelen op attitude

Om op de waarderingsfactor in te kunnen spelen is het van belang dat je weet hoe belangrijk iemand bepaalde waarden vindt. In het voorbeeld van Nederlands leren spreken is het bijvoorbeeld van belang om te weten hoe belangrijk iemand het vindt dat hij meer sociale contacten met Nederlanders heeft. Dit zou je als coach kunnen proberen uit te vinden. Wanneer je dit weet, dan is het van belang dat je iemand laat afwegen hoe belangrijk hij/zij iets nou echt vindt. Wanneer iemand bijvoorbeeld in dit geval het niet heel belangrijk vindt dat hij of zij meer sociale contacten heeft met Nederlanders, dan kun je als begeleider toch zo goed mogelijk proberen te laten zien dat het toch wel heel belangrijk is. Je zou ook kunnen proberen om iemand te laten zien wat hij of zij mist. Op de cognitieve factor, ofwel de waardeverwachtingsfactor, kun je inspelen door informatie te geven. Wanneer iemand bijvoorbeeld denkt dat Turks spreken beter is dan Nederlands spreken, dan zou je als begeleider kunnen uitleggen dat wanneer het gezinslid Nederlands leert, hij of zij beter in staat is om sociale contacten te leggen met Nederlanders en meer kans heeft om een baan in Nederland te vinden. In dat geval hoop je dat iemand dan ervan overtuigd raakt dat het slecht is, om zijn gedrag vervolgens aan te passen.

2.1.2 Sociale normen

Deze factor kijkt naar de sociale druk die een persoon voelt om bepaald gedrag te tonen. Het gaat hier vooral om de invloed die belangrijke personen in het leven van het individu hebben. Dit wordt ook wel extrinsieke motivatie genoemd. Een persoon is namelijk meer gemotiveerd om bepaald gedrag te laten zien, wanneer de belangrijke mensen in zijn of haar leven vinden dat hij/zij dit gedrag moet laten zien. Hiervoor zijn echter twee dingen van belang. In eerste instantie is het belangrijk hoeveel waarde de persoon hecht aan de mening die anderen hebben. Ten tweede is het van belang hoe de belangrijke personen in het leven van het gezin tegenover integratie in Nederland en het spreken van de Nederlandse taal staan (Ajzen, 1991, p. 183).

2.1.2.1 Definitie “juiste” sociale normen

In eerste instantie is het van belang om een definitie te geven van wat de “juiste” sociale normen zijn. Gezien de doelstellingen van dit project (gericht op integratie in de Nederlandse samenleving) zullen de Nederlandse normen en waarden voornamelijk als referentiekader (“juist”) worden gehanteerd. Bij sociale normen zijn ook twee zaken van belang. In eerste instantie is het van belang in hoeverre het gezin, of het gezinslid zich iets aantrekt van de mening van anderen. Dit verschilt uiteraard per persoon en per situatie. Wanneer iemand geneigd is om zich veel aan te trekken van de meningen van anderen, dan zullen relevante anderen veel meer invloed hebben op de gedragsintentie van een persoon, dan wanneer iemand niet zo geneigd is zich iets aan te trekken van de relevante anderen. Daarnaast zijn referentieopvattingen van belang. Dit gaat over wat het gezin denkt dat anderen vinden dat hij zou moeten doen. Kort gezegd gaat het dus om de perceptie van een bepaald gedrag (De Boer, 2003, p. 128).

2.1.2.2 Inspelen op de “juiste” sociale normen

Om het inspelen op de juiste sociale normen duidelijker te maken, zijn injunctieve en descriptieve normen in eerste instantie van belang. Injunctieve normen gaan voornamelijk over wat de persoon zelf denkt dat de norm is. Iemand kan bijvoorbeeld denken dat Nederlands spreken een vereiste is om in Nederland een baan te kunnen krijgen. Descriptieve normen gaan meer over wat jij denkt dat in Nederland als normaal wordt gezien. In dit geval kan iemand dus denken dat Nederlands spreken als een normaal iets wordt gezien (Cialdini, Reno & Kallgren, 1990). Wanneer de begeleider wil dat het gezin de Nederlandse normen en waarden gaat overnemen, dan is het in eerste instantie van belang dat het gezin weet wat de juiste normen en waarden zijn. Als het gezin bijvoorbeeld niet weet dat de norm anders is dan dat hij daadwerkelijk is, dan kan het gezin natuurlijk ook niet de juiste norm overnemen. Als begeleider is het dus zaak om informatie te geven over de juiste Nederlandse normen en waarden. Ook is het van belang om uit te leggen waarom het belangrijk kan zijn om je aan de Nederlandse normen en waarden te houden. Om ervoor te zorgen dat de Turkse gezinnen zich ook iets aantrekken van jouw mening, kan het handig zijn om een belangrijk persoon in het leven van het gezin te worden. Wanneer het gezin de begeleider als belangrijk ziet, dan zullen ze ook eerder iets van de mening van de begeleider aantrekken. Daarnaast is het van belang dat het gezin denkt dat anderen ook vinden dat ze zich aan de Nederlandse normen en waarden zouden moeten houden. Dit zou de begeleider kunnen doen door in eerste instantie natuurlijk zelf te benadrukken dat dit van belang is, maar ook door mensen in de omgeving van het gezin te laten benadrukken dat dit van belang is. Het uiteindelijke doel is dan natuurlijk dat het gezin zelf ook inziet dat het belangrijk is.

2.1.3 Zelfdeterminatietheorie

De zelfdeterminatietheorie stelt dat mensen op een proactieve manier hun omgeving willen vormgeven. Dit willen zij doen door te streven naar persoonlijke groei en integratie. Echter, deze drang naar persoonlijke groei komt alleen tot uiting wanneer mensen zich in een stimulerende omgeving bevinden. Mensen moeten worden uitgedaagd om optimaal te kunnen presteren. Wanneer hier op een goede manier op wordt ingespeeld, dan kan men de motivatie om naar persoonlijke groei te streven stimuleren. Binnen de zelfdeterminatietheorie worden ook de hierboven genoemde termen intrinsieke en extrinsieke motivatie genoemd. Uit deze theorie blijkt echter dat inspelen op intrinsieke motivatie het meest effectief is (Van de Broeck, VanSteenkiste, De Witte, & Andriessen, 2009, pp. 322-323).

2.1.4 Competenties

Niet alleen motivatie en sociale normen zijn van belang, ook persoonlijke competenties spelen een rol. Bij persoonlijke competenties is het van belang dat gezin ook daadwerkelijk in staat is om zich op bepaalde manieren te gedragen en om bepaalde activiteiten uit te voeren. Voor persoonlijke competenties zijn de objectieve dimensie en de subjectieve dimensie van belang. De objectieve dimensie is gericht op wat het gezin daadwerkelijk kan en de subjectieve dimensie heeft te maken met wat het gezin denkt dat het kan (Ajzen, 1991, p. 183). De objectieve en subjectieve dimensie zullen hieronder worden toegespitst op persoonlijke competenties.

2.1.4.1 Definitie competenties

Zoals hierboven gaat het bij persoonlijke competenties erom dat het gezin in staat is om zich op bepaalde manieren te gedragen en om activiteiten uit te voeren. Dit komt er dus op neer dat het gezin over kennis, vaardigheden en andere middelen beschikt om de activiteiten en oefeningen die de begeleider mee geeft uit te voeren. Het gezin moet bijvoorbeeld niet alleen graag de Nederlandse taal willen leren, maar ze moeten er ook daadwerkelijk tot in staat zijn om de taal te kunnen leren (Ajzen, 1991, p. 183). Zoals hierboven aangegeven kan hiervoor worden gekeken naar de subjectieve en objectieve dimensie. Deze dimensies zullen hieronder duidelijker worden uitgelegd. Dit zal in eerste instantie worden gedaan aan de hand van een tabel, waarin ook een voorbeeld wordt genoemd hoe er op die dimensie kan worden ingespeeld. In een latere paragraaf zal er nog uitgebreider worden uitgelegd hoe hier verder op kan worden ingespeeld. Bovendien wordt er onder de tabel ook nog wat uitleg over de tabel gegeven.

Tabel 1: objectieve en subjectieve dimensie

Subjectief/objectief	Betekenis	Hoe erop inspelen
Objectieve dimensie	Datgene wat het gezin daadwerkelijk kan	Opdrachten op het niveau van het gezin bedenken
Subjectieve dimensie	Datgene wat het gezin denkt dat het kan	De krachten van het gezin benadrukken
Interne beeld van controle (subjectieve dimensie)	De beoordeling die een gezin heeft over het vermogen om een bepaalde taak uit te voeren	Positieve feedback geven
Externe beeld van controle (subjectieve dimensie)	Het gezin kan een bepaalde taak uit voeren, maar doet het niet omdat het gezin er het nut niet van in ziet	Het gezin motiveren om nieuwe dingen te proberen

De objectieve dimensie is dus gericht op de competenties waarover een gezin bezit. Dit zijn dus de dingen die het gezin al kan. Normaal gesproken zou datgene wat het gezin denkt dat ze kunnen moeten aansluiten bij wat het gezin daadwerkelijk kan. Echter, dit schijnt niet altijd zo te zijn. Wanneer het gezin bijvoorbeeld lastig kan inschatten hoe het zal presteren dan klopt het zelfbeeld niet altijd met de werkelijkheid (Visschers, 2018, p. 14).

De subjectieve dimensie is dus gericht op de competenties waarover een gezin denkt dat zij bezitten. Dit zijn dus de dingen die het gezin denkt dat zij kunnen. Wanneer mensen geloven dat het heel lastig gaat zijn om bepaald gedrag te vertonen, dan zullen ze ook minder snel in staat zijn om dit gedrag daadwerkelijk te vertonen. Bijvoorbeeld, wanneer twee mensen de intentie hebben om te leren skiën, en een daarvan heeft de perceptie dat hij het kan leren en de andere niet, dan zal degene die wel gelooft in zijn eigen kunnen eerder kunnen skiën.

Binnen de subjectieve dimensie valt er onderscheid te maken tussen het interne en het externe beeld van controle (Ajzen, 2002, p. 672). Het interne beeld van controle gaat over of het gezin zelf in staat is om te bepalen of het een bepaalde taak kan uitvoeren. Dit wordt vaak beschreven als zelfdoeltreffendheid (De Vries, Dijkstra & Kuhlman, 1988, p. 274). Het externe beeld van controle is meer gericht op dat het gezin denkt dat het vervullen van de betreffende taak toch niets uithaalt, ondanks dat zij hiertoe wel in staat zouden zijn. Dit noemen we ook wel controllability (Ajzen, 2002, p. 672).

2.1.4.2 Inspelen op competenties

Er zijn als begeleider meerdere manieren om in te spelen op het onderdeel competenties. In eerste instantie is het van belang dat de begeleider kijkt naar datgene wat het gezin daadwerkelijk kan, en niet alleen naar wat zij denken te kunnen.

Wanneer het duidelijk is wat het gezin daadwerkelijk kan, dan kan een begeleider proberen om in te spelen op het niveau binnen het gezin. Dit kan bijvoorbeeld worden gedaan door een oefening te geven die succesvol kan worden uitgevoerd door het gezin. Wanneer deze oefening dan lukt, dan zal dat tot vertrouwen leiden dat het gezin wel iets kan. Hierdoor wordt de zelfdoeltreffendheid vergroot (Caleidoscoop, z.d, pp. 6). Taken zouden dus niet extreem simpel moeten zijn, maar ook niet te moeilijk. Als de taken te moeilijk zijn levert dit namelijk alleen maar gevoelens van frustratie of angst om te falen op. Aan de andere kant werkt het uiteraard ook niet motiverend als de doelen te makkelijk zijn. Binnen dit project kan een taak bijvoorbeeld zijn om elke dag het Nederlandse journaal te kijken (Margolis & McCabe, 2006, pp. 220).

Als een oefening toch moeilijk blijft, dan kan het helpen om gebruik te maken van een model in de vorm van iemand die het voordoet. Een oefening kan namelijk makkelijker worden wanneer iemand iets voordoet, dan wanneer iemand het alleen maar theoretisch zou uitleggen. Daarnaast zou het model stap voor stap kunnen uitleggen wat hij/zij aan het doen is. Dit helpt niet alleen bij het sneller oppikken van de oefening, het kan daarnaast ook motiverend werken (Caleidoscoop, z.d, pp. 6).

Daarnaast kan het helpen om mensen aan te moedigen om nieuwe dingen te proberen. Dit kunnen bepaalde oefeningen zijn waar ze moeite mee hebben. Door telkens aan te geven dat wanneer ze proberen, dit kan leiden tot succes, kan dit aanmoedigend werken. Verder kan het ook helpen om te laten zien dat de taken die ze eerder succesvol hebben afgerond, lijken op de taken die ze nu krijgen. Hierdoor kan het zelfvertrouwen groeien. Bovendien kan het helpen om gefocuste feedback te geven. Het is hierbij belangrijk om de positieve aspecten ook goed te benadrukken (Margolis & McCabe, 2006, pp. 223).

Verder is het van belang om ervoor te zorgen dat het gezin vertrouwen heeft in hun eigen kunnen. Het is daarom van belang dat de professional ervoor zorgt dat het gezin een positief beeld hierover heeft (Cowger, 1994, p. 264). Dit beeld kan een begeleider creëren door de krachten waarover een gezin beschikt te benadrukken. Hierbij probeert de begeleider ook geen feedback meer in negatieve vorm te geven, waardoor de focus echt puur op de positieve punten van het gezin komen te liggen. Hierdoor wordt uiteindelijk ook het gevoel van eigen kunnen binnen het gezin versterkt (Hand, 2017, p. 18).

Om de vooropgestelde doelen te bereiken is het 'doenvermogen' van belang. Bij het 'doenvermogen' gaat het namelijk om de handelingen die nodig zijn om het opgestelde plan uit te voeren. Dit zijn handelingen zoals het in actie komen, het omgaan met tegenslagen en volhouden. Hierbij is motivatie ook erg belangrijk. Om het 'doenvermogen' van mensen te stimuleren is het dus van belang dat er goed op de factor motivatie wordt ingespeeld. Hierboven zijn een aantal manieren genoemd die gebruikt kunnen worden om op motivatie in te spelen. Verder bestaat het 'doenvermogen' uit meerdere onderdelen, waarvan zelfcontrole het belangrijkste kenmerk is (WRR, 2017, p. 105). Zelfcontrole betekent dat een individu in staat is om niet te snel toe te geven aan verleidingen, hij/zij is in staat om rationele keuzes te maken. Het verbeteren van zelfcontrole door middel van training is erg lastig. Het is daarom beter om zelfcontrole te leren omzeilen. Dit kan worden gedaan door ervoor te zorgen dat iets een gewoonte wordt. Hierdoor wordt het namelijk een automatisme, waardoor zelfcontrole niet meer nodig blijkt te zijn. Er zijn twee typen trainingen die dit kunnen bereiken: mentaal contrasteren en implementatie intenties. Mentaal contrasteren betekent dat iemand probeert om zich te bedenken wat voor doelen hij/zij wil bereiken, en daarna probeert na te denken over obstakels die hem daartoe belemmeren. Echter, mentaal contrasteren helpt alleen wanneer het individu de gewenste toekomst als haalbaar en realistisch ziet. Een manier om mentaal contrasteren beter te laten werken is door gebruik te maken van implementatie intenties. Implementatie intenties zijn kleine afspraken die iemand met zichzelf maakt om je op een bepaalde manier in een specifieke situatie te gedragen. Dit komt er dus op neer dat je afspraken met jezelf maakt om de bij het mentaal contrasteren bedachte obstakels te overwinnen (WRR, 2017, p. 109).

2.1.5 Sociaal kapitaal

Echter, naast de factor persoonlijke competenties, kan er ook worden gekeken naar sociaal kapitaal. Voor sociaal kapitaal is het denken te kunnen en kunnen inschakelen van een netwerk van belang. Ook bij sociaal kapitaal kan er onderscheid worden gemaakt tussen de subjectieve en objectieve dimensie. Bij sociaal kapitaal kan er echter ook nog onderscheid worden gemaakt tussen de interne en externe dimensie.

2.1.5.1 Definitie sociaal kapitaal

Zoals hierboven ook is aangegeven heeft het sociaal kapitaal te maken met kunnen en denken te kunnen inschakelen van een netwerk. Een sociaal kapitaal zijn de bronnen die het gezin tot zijn beschikking heeft doormiddel van het netwerk. Dit kunnen bronnen zijn zoals informatie verschaffen of hulp bieden aan het gezin (Bühler & Philipov, ter perse, p. 55). Hierboven is het ook al genoemd, maar bij sociaal kapitaal kan er, net als bij competenties, ook gebruik worden gemaakt van de subjectieve en objectieve dimensie. Hier valt echter ook nog onderscheid te maken tussen de interne en externe dimensie. Om hier een duidelijker beeld van te geven, zal er gebruik worden gemaakt van tabellen. In de tabellen zal ook een kort voorbeeld worden gegeven over hoe de begeleider kan inspelen op de dimensie. In de volgende paragraaf zal hier nog extra informatie over worden gegeven. Uiteraard zal er onder de tabel ook nog een korte uitleg worden gegeven over de tabel.

Tabel 2: Objectieve dimensie

Intern/extern	Betekenis	Hoe erop inspelen
Interne dimensie	Het gezin heeft een netwerk en is zelf in staat om het netwerk te benutten	Proberen erachter te komen wat het netwerk van het gezin is
Externe dimensie	Het netwerk van het gezin is in staat en bereid om het gezin te helpen	Gezin erop attenderen mensen en voorzieningen in hun buurt die ze willen helpen

De objectieve dimensie binnen het sociaal kapitaal betekent dat het gezin over een netwerk beschikt. Zoals hierboven aangegeven komt het bij de interne variant van het sociaal kapitaal erop neer dat het gezin, waar nodig, in staat is om bij hun netwerk om hulp te vragen. De externe variant is meer erop gericht dat wanneer het gezin om hulp vraagt bij het netwerk, dit netwerk ook in staat is om te helpen.

Tabel 3: Subjectieve dimensie

Intern/extern	Betekenis	Hoe erop inspelen
Interne dimensie	Het gezin denkt in staat te zijn om het netwerk te benutten	Aanmoedigen en coachen om netwerk op te bouwen of gebruik te maken van aanwezig netwerk
Externe dimensie	Het gezin denkt dat het netwerk in staat is hen te helpen	Gezin ervan overtuigen dat anderen ook bereid en in staat zijn om het te helpen en dat het zinvol is een beroep op hen te doen.

De subjectieve dimensie gaat over of het gezin denkt over een netwerk te beschikken. Binnen de subjectieve dimensie is de interne variant erop gericht dat het gezin denkt dat zij het netwerk waarover ze beschikken in kunnen schakelen. De externe variant is er meer op gericht dat het gezin ervan is overtuigd dat het netwerk waarover zij beschikken hen ook kan en wil helpen wanneer zij om hulp vragen.

2.1.5.2 Inspelen op sociaal kapitaal

Om als begeleider in te spelen op de het sociaal kapitaal is het van belang om uit te vinden of te vinden in hoeverre het gezin een netwerk heeft. Dit kan je doen door er subtiel naar te vragen, of door een keer te kijken of je kan deelnemen aan een sociale activiteit wat het gezin doet met vrienden. Een begeleider zou daarnaast kunnen vragen wie het gezin om hulp zou vragen wanneer ze dingen zouden willen weten of nodig hebben om bijvoorbeeld hun integratieproces in betere banen te kunnen leiden. Op deze manier zou een begeleider kunnen ontdekken wie het netwerk van het gezin is, en of zij het netwerk ook daadwerkelijk als een personen binnen hun netwerk zien. Ook zou de begeleider kunnen vragen of het gezin de personen om hun heen in staat zien om hen te helpen. Daarnaast zijn er aantal dingen dat overeenkomt met het inspelen op sociale normen. Zo zou de begeleider bijvoorbeeld een nieuw netwerk kunnen proberen te creëren. Zoals ook al beschreven bij sociale normen worden er bijvoorbeeld vanuit het project ook een aantal activiteiten georganiseerd voor de gezinnen en de begeleiders. Dit zou kunnen bijdragen aan het creëren van een nieuw netwerk. Bovendien kan de begeleider zelf ook een rol in het netwerk van het gezin kunnen innemen. De begeleider zou namelijk in staat moeten zijn om de juiste middelen aan het gezin te kunnen bieden.

2.2 Achtergrond

Voor de tweede onderzoeksvraag is de 'achtergrond' van vrijwilligers van belang. Die achtergrond betreft een aantal persoonlijke kenmerken van de vrijwilligers. Ook hier hebben we net als bij de aanpak de theorie van Fishbein en Ajzen gebruikt om te bepalen welke persoonskenmerken relevant zijn bij de verklaring van de door deze vrijwilligers gehanteerde aanpak. Er wordt gekeken wat de vrijwilligers motiveert om mee te doen aan dit project, er wordt gekeken in hoeverre de vrijwilligers zich laten beïnvloeden door anderen en of zij wel over competenties bezitten die nodig zijn om de gezinnen te begeleiden. De theorie van Fishbein en Ajzen biedt ook hier weer handvatten om gerichte vragen te stellen aan de vrijwilligers om zo tot de beantwoording van deze onderzoeksvraag te komen. De theorie wordt nu dus gebruikt om te kijken hoe gemotiveerd, competent en hoe het zit met de sociale normen van de coaches ten aanzien van de te verrichten ondersteuningshandelingen.

2.2.1 Motivatie

Ook in dit geval zijn de waarderingsfactor en de cognitieve factor, of terwijl de waarde verwachtingsfactor van belang. De eerste factor, namelijk de waarderingsfactor, gaat over hoe belangrijk iemand bepaald gedrag vindt. De tweede factor, de waarde verwachtingsfactor, gaat hier voornamelijk om wat de actor dat de gevolgen van een bepaalde handeling zullen zijn (De Boer, 2003, p. 127). Verder zijn ook in dit geval intrinsieke en extrinsieke motivatie van belang. Op basis van deze informatie zijn er een aantal hypothesen te stellen. Je zou bijvoorbeeld kunnen stellen dat naarmate de vrijwilliger meer intrinsiek gemotiveerd is voor de begeleiding, dit een positieve werking heeft op het integratieproces van het gezin. Ook zou er gezegd kunnen worden dat naarmate de vrijwilliger meer het belang van integratie inziet, dit ook een positieve werking heeft op proces. Bovendien zou je kunnen stellen dat naarmate de vrijwilliger meer verwacht dat zijn begeleiding een positieve werking heeft op het integratieproces van het gezin, hij ook meer intrinsiek gemotiveerd is om het gezin te helpen.

2.2.2 Sociale normen

Ook in dit geval bestaat de factor sociale normen weer uit twee componenten: (a) de motivatie van iemand om zich iets aan te trekken van bepaalde anderen (en dan is de vraag van wie trekt men zich meer of minder aan); (b) wat vinden die anderen over wat men zou moeten doen (de referentieopvattingen). Hierbij kan worden gedacht aan de mening die de vrijwilliger denkt dat anderen hebben over de begeleiding die hij/zij doet voor de gezinnen (De Boer, 2003, p. 124). Ook hier bestaat weer de mogelijkheid om hypothesen op te stellen. In eerste instantie zou je kunnen zeggen dat naarmate de omgeving van de coach de doelen belangrijk vindt, en de coach is geneigd om zich hier iets van aan te trekken, dit een positieve werking heeft op het begeleidingsproces. De coach zal namelijk in dat geval meer gemotiveerd zijn om zich voor het project in te zetten wanneer de omgeving de doelen ook belangrijk vindt. Als tweede hypothese zou je kunnen zeggen dat naarmate de vrijwilliger denkt dat mensen in zijn of haar omgeving positief zijn over de begeleiding, dit ook een positieve werking heeft op het proces van het gezin.

2.2.3 Competenties

In dit geval kijkt deze factor ernaar of een vrijwilliger in staat is om bepaalde handelingen te verrichten. Ook hier spelen de objectieve dimensie en subjectieve dimensie een rol. De objectieve dimensie heeft in dit geval te maken met datgene wat de vrijwilliger daadwerkelijk kan en de subjectieve dimensie heeft te maken met datgene wat de vrijwilliger denkt dat hij/zij kan. Voor de objectieve dimensie kan gelden dat de ene vrijwilliger over meer hulpbronnen, tijd, vaardigheden, kennis en geld bezit dan de andere vrijwilliger. Voor de subjectieve dimensie geldt dat sommige vrijwilligers zichzelf meer in staat zien om bepaalde handelingen te verrichten dan andere vrijwilligers (Vischers, 2018, p. 12). Bij competenties zijn ook weer een aantal hypothesen te bedenken. In eerste instantie, wanneer de vrijwilliger over de juiste middelen bezit om het gezin goed te kunnen begeleiden, dan zou je kunnen stellen dat dit een positieve werking heeft op het integratieproces van het gezin. Ook wanneer een vrijwilliger zichzelf meer in staat ziet om te begeleiden, dan zou je kunnen stellen dat dit een positieve werking heeft op de begeleiding van het gezin.

3. Methodologie

3.1 Research Design

Dit onderzoek is een mix tussen kwalitatief en kwantitatief onderzoek. Er wordt namelijk gebruik gemaakt van semigestructureerde interviews, maar er wordt ook gebruik gemaakt van een enquête. Het gebruik van semigestructureerde interviews is een meer kwalitatieve onderzoeksmethode, en een enquête is een meer kwantitatieve onderzoeksmethode. Het onderzoek is uiteindelijk wel overwegend kwantitatief, omdat er voornamelijk gebruik is gemaakt van statistische methoden om tot de beantwoording van de hoofdvraag te komen.

Om de manieren van aanpakken te meten wordt er gebruik gemaakt van semigestructureerde interviews. Deze interviews zijn door mij uitgevoerd en betroffen gesprekken met de coaches die de gezinnen hebben begeleid in het project. Bij het meten van de variabele achtergrond van de vrijwilligers zal er ook gebruik worden gemaakt van dezelfde semigestructureerde interviews, maar in dit geval zal de informatie worden aangevuld met informatie uit een schriftelijke enquête die door de Universiteit Twente is uitgevoerd.

Alle vragen binnen dit onderzoek zijn empirisch. Dit betekent dat de vragen moeten worden beantwoord met informatie vanuit de praktijk. De data die je gebruikt zijn in dat geval gebaseerd op waarnemingen. Verder zijn de hoofdvraag en de derde deelvraag verklarende vragen en de eerste een tweede deelvraag zijn beide beschrijvend. Verklarende vragen proberen oorzaken te achterhalen. Hierdoor zijn ze ook vaak iets lastiger om te beantwoorden. In een onderzoek wordt vaak begonnen met beschrijvende vragen, omdat deze vragen de maten van de variabelen aangeven. Daarna wordt er gekeken of er een verband is tussen oorzaak en gevolg. Dit wordt gedaan door antwoord te geven op de verklarende vragen.

Als laatste is het onderzoek cross-sectioneel. Dit betekent dat alle individuen op hetzelfde tijdstip wordt gemeten. Voor dit onderzoek is het de bedoeling dat de vrijwilligers allemaal rondom hetzelfde tijdstip worden gemeten en ook eenmalig. Eenmalig houdt in dit geval in dat de vrijwilligers maar op één bepaald moment worden gemeten, en dat dit niet eens in de zoveel tijd gebeurt. De vrijwilligers worden uiteraard wel twee keer ondervraagd, namelijk door middel van een interview en door middel van een enquête, maar dit zal wel rondom hetzelfde tijdstip zijn.

3.2 Onderzoekseenheden

Binnen dit onderzoek zijn er meerdere onderzoekseenheden. In eerste instantie heb je de gezinnen, die een bepaalde aanpak krijgen. Om te bekijken of de aanpak verschilt vanwege verschillen in de achtergrond wordt er naar de gezinnen gekeken. Er zijn in totaal 29 gezinnen waarvoor de aanpak die zij krijgen wordt bekeken. Daarnaast zijn er 9 vrijwilligers.

De waarnemingseenheden zijn in dit geval alleen de vrijwilligers. De vrijwilligers geven namelijk informatie over de manier waarop zij de gezinnen begeleiden, en zij geven informatie over wat hun achtergrond is. Aangezien er 9 vrijwilligers zijn, zullen ze in eerste instantie allemaal benaderd worden om mee te doen in het onderzoek. Het bevat in dit geval een gemotiveerde groep vrijwilligers, waarbinnen een groepsgevoel heerst, waardoor het waarschijnlijk niet zo moeilijk om zoveel mogelijk vrijwilligers enthousiast te krijgen om te participeren in het onderzoek. De enige reden waarom iemand niet zou worden geïncludeerd in het onderzoek is wanneer diegene niet mee zou willen doen.

3.3 Dataverzamelingmethode

3.3.1 Aanpak

Om de aanpak te beschrijven is er in eerste instantie gebruik gemaakt van semigestructureerde interviews. Een semigestructureerd interview houdt in dat er van tevoren een vragenlijst is opgesteld met vragen die alle respondenten zullen krijgen. In dit geval zal het semigestructureerde interview uit een aantal open vragen bestaan, en uit een aantal gesloten vragen, waarop een gestandaardiseerd antwoord kan worden gegeven. Door de respondenten ook gesloten vragen te stellen valt er beter een lijn te trekken, waardoor het makkelijker wordt om conclusies te trekken. Echter, door ook gebruik te maken van open vragen is er ook ruimte om door te vragen wanneer iemand bijvoorbeeld iets interessants zegt. Dit zorgt voor diepgaandere informatie.

3.3.2 Achtergrond

De semigestructureerde interviews zijn ook gebruikt om de achtergrond van de vrijwilligers te beschrijven. In dit geval is de informatie echter aangevuld met informatie uit de enquête die is gebruikt voor een ander onderzoek van de Universiteit Twente.

3.3.3 Toetsing door Ethische Commissie

Voordat het onderzoek kon worden uitgevoerd moest er toestemming worden verkregen van de Ethische Commissie van de Faculteit BMS van de Universiteit Twente. Voor elk onderzoek waar individuen in worden meegenomen moet er toestemming worden verleend door deze commissie. Op deze manier kan er worden nagegaan of het verkrijgen, analyseren en bewaren van de gegevens van de respondenten op een ethische manier gaat. Pas nadat de ethische commissie toestemming heeft gegeven mogen er interviews worden afgenomen. Omdat in dit onderzoek ook individuen werden meegenomen, moest er in dit geval ook toestemming worden gevraagd. Daarom is er op 5 februari 2020 een aanvraag tot goedkeuring gedaan. Uiteindelijk is de aanvraag op 16 maart 2020 goedgekeurd. Vervolgens is het onderzoek uitgevoerd volgens de voorwaarden die stonden in de aanvraag.

3.4 Operationaliseren

3.4.1 Aanpak

Om de aanpak te beschrijven is er gebruik gemaakt van semigestructureerde interviews. In deze interviews zijn er vragen gesteld waarmee is geprobeerd in kaart te brengen hoe de coaches de gezinnen hebben geprobeerd te motiveren en de competenties te versterken etc. In principe zouden sociale normen ook mee moeten worden genomen, maar dit bleek lastig te peilen voor de gezinnen. Immers, de coaches hebben hier waarschijnlijk veel minder goed een beeld over. Daarnaast is sociaal netwerk ook buiten beschouwing gelaten om de omvang van de vragenlijst te beperken.

In eerste instantie wordt er ingegaan op de vragen die gesteld zijn om de motivatie van de gezinnen te verbeteren. In de interviews zijn een aantal methoden genoemd die gebruikt kunnen worden om de gezinnen te motiveren. De coaches konden bij onderstaande stellingen kiezen of ze dit wel of niet gebruikt hadden:

- Aangeven dat het gezin het zelf belangrijk vond om met dit doel aan de slag te gaan.
- Zeggen dat andere mensen het belangrijk vinden dat ze met dat doel aan de slag gaan
- Vertellen dat u als vrijwilliger het belangrijk vindt dat ze met dat doel aan de slag gaan
- Zeggen dat heel veel andere mensen ook al met dit doel aan de slag zijn gegaan
- Uitleggen dat het behalen van het doel de toekomstkansen van de leden van het gezin kan verbeteren

Door deze stellingen voor te leggen aan de coaches kon er een goed beeld worden gevormd van of de coaches veel strategieën hebben gebruikt om de gezinnen te motiveren.

Naast dat de coaches gebruik konden maken van deze strategieën om te motiveren, konden zij de gezinnen nog op andere manieren motiveren. Zo is er ook gevraagd aan de coaches wie de aanpak heeft bepaald, en wie het doel heeft bepaald. Dit konden de gezinnen zelf bepalen, dit konden zij in samenspraak met de coaches bepalen of de coach kon het voor het gezin bepalen. Wanneer het gezin zelf het doel en de aanpak bepaalt, of wanneer dit in samenspraak met de gezinnen gebeurt, dan zullen zij waarschijnlijk gemotiveerder zijn. Zij hebben dan namelijk zelf inspraak gehad op het doel, dus dan zal de intrinsieke motivatie waarschijnlijk hoger zijn.

Naast dat is er gevraagd naar hoe de coaches de gezinnen hebben geprobeerd te motiveren, is er ook gevraagd hoe zij hebben geprobeerd om de kennis en vaardigheden van de gezinnen te verbeteren. Ook in dit geval zijn er een aantal strategieën opgesteld in het interview, waarvan de coaches konden aangeven of zij dit hebben gebruikt of niet. Dit zijn de volgende stellingen:

- Het gezin uitleg/informatie gegeven
- Met het gezin geoefend
- Ze voor hulp naar familie/vrienden verwezen
- Ze naar een cursus of hulpverlener verwezen
- Het gezin begeleidt als ze zelf iets probeerden op te lossen
- Ik heb het probleem zelf voor het gezin opgelost

Door deze stellingen voor te leggen aan de coaches kon er een goed beeld worden gevormd van of de coaches veel strategieën hebben gebruikt om kennis en vaardigheden van de gezinnen te verbeteren.

Ook in dit geval zijn er meerdere dingen die de coaches konden doen om de kennis en vaardigheden van de coaches te verbeteren. Zo is er ook gevraagd welke taal de coaches met de gezinnen spraken. Dit kon altijd Turks zijn, altijd Nederlands of een beetje er tussenin.

Naast dat er is gekeken naar de manieren waarop de coaches de kennis en vaardigheden konden verbeteren, is er ook gekeken naar manieren waarop de coaches het zelfvertrouwen konden verbeteren. Dit valt ook onder het verbeteren van de kennis en vaardigheden. Immers, wanneer een gezin meer zelfvertrouwen heeft, dan zal het ook sneller in staat zijn om bepaalde kennis en vaardigheden op te doen. Ook hiervoor konden de coaches weer verschillende methoden gebruiken en zijn die in het interview opgenomen als stellingen waarvan zij konden aangeven of ze deze wel of niet hadden gebruikt. Deze stellingen betroffen de volgende mogelijkheden:

- Nagegaan of ze meer konden dan ze zelf dachten
- Ze aangemoedigd om meer zelf te doen
- Met het gezin geoefend
- Ze gestimuleerd eerst makkelijke, en later moeilijkere dingen zelf te laten doen
- Het gezin een beetje geholpen als ze zelf iets probeerden op te lossen
- Ze ervan overtuigen dat ze (veel) best goed zelf konden
- Ze complimenten geven als er iets lukte
- Ze gevraagd het eerst gewoon zelf te proberen
- Ze uitleg/informatie gegeven en met ze geoefend hoe ze het voortaan zelf konden oplossen
- Ze doorverwezen naar een cursus of training
- Ze aangeraden familie of vrienden te vragen het probleem voor ze op te lossen
- Het probleem voor het gezin zelf oplossen

Door deze stellingen voor te leggen aan de coaches kon er een goed beeld worden gevormd van of de coaches veel strategieën hebben gebruikt om kennis en vaardigheden van de gezinnen te verbeteren.

3.4.2 Achtergrond

Voor de achtergrond is er gebruik gemaakt van een combinatie tussen enquêtes en semigestructureerde interviews. De enquête die is gebruikt was van tevoren al opgesteld door medewerkers van de Universiteit Twente. Ook in dit geval zijn er weer vragen gesteld die gerelateerd zijn aan motivatie en kennis en vaardigheden. In dit geval zijn de sociale normen ook wat meegenomen. De vragen die bij de verschillende onderdelen horen zijn een mix van vragen uit het interview, en vragen uit de enquête van de universiteit. Allereerst wordt er weer ingegaan op de motivatie van de coaches.

Om de motivatie van de coaches te meten is er aan de coaches gevraagd wat zij van de doelen van het project vinden. De vier doelstellingen waren als volgt:

- Regelmatig contact hebben met Nederlandse mensen
- Goed Nederlands kunnen spreken en verstaan
- Weten hoe de Nederlandse samenleving in elkaar zit en werkt
- Met hun kinderen regelmatig Nederlandse spreken

De coaches konden bij elk van deze doelstellingen aangeven of zij het helemaal niet belangrijk vonden (1) of heel erg belangrijk (10). Hoe hogere cijfers de coach geeft voor de doelen, hoe meer gesteld kan worden dat hij/zij gemotiveerd is voor het project. Bovendien is de coaches ook gevraagd waarom zij besloten hebben om vrijwilliger te worden bij het project. Ook dit geeft hun motivatie goed weer.

Bij het onderdeel sociale normen is de coaches gevraagd of, en hoeveel reacties zij uit hun omgeving hadden gekregen toen zij vertelden dat ze mee gingen doen aan dit project. Wanneer de coaches reacties hadden ontvangen, werd ze gevraagd om voor de belangrijkste persoon van wie zij een reactie hadden ontvangen aan te geven hoe belangrijk de doelen vonden. In dit geval konden ze cijfers geven voor dezelfde doelen als hierboven genoemd. Ook konden zij weer een cijfer geven van 1 tot 10.

Als laatste kan er nog gekeken worden naar hoe de kennis en vaardigheden van de coaches is gemeten. Allereerst is uiteraard aan de coaches gevraagd wat voor cijfer zij geven voor hun eigen kennis en vaardigheden voor het coachen, en wat voor cijfer zij geven voor hun eigen kennis en vaardigheden voor de Nederlandse taal. Zij konden hiervoor een cijfer van 1 tot 10 geven, waarbij 1 heel slecht was, en 10 heel goed.

Naast dat de coaches is gevraagd naar hun kennis en vaardigheden voor het coachen en voor de Nederlandse taal, zijn er ook een aantal algemene kennis vragen over Nederland gesteld. De bijbehorende vragen zijn te vinden in bijlage 11.

Door deze vragen te stellen kan er worden bekeken in hoeverre de coaches over algemene kennis over Nederland beschikken. Wanneer zij over meer kennis beschikken, dan kan dit bijvoorbeeld betekenen dat zij beter geïntegreerd zijn in de Nederlandse cultuur.

Daarnaast is nog gevraagd in hoeverre de coaches contacten hebben met Nederlanders. Dit heeft meer te maken met sociaal kapitaal, wat ook een onderdeel is van competenties. Sociaal kapitaal houdt namelijk in dat je een netwerk in kan schakelen en denkt in te kunnen schakelen. Aan de coaches is specifiek het volgende gevraagd:

- Gaat u in uw vrije tijd vaak, soms of nooit om met autochtone Nederlanders?
- Heeft u in uw vrije tijd meer contact met autochtone Nederlanders of meer met Turken?

Aan de hand van deze vragen kan er een goed beeld worden geschetst in hoeverre de coaches contacten hebben met Nederlanders.

Als laatste is het gebruik van de Nederlandse taal nog een onderdeel de kennis en vaardigheden. De coaches is gevraagd in hoeverre zij actief en passief gebruik maken van de Nederlandse taal. Met actief gebruik wordt spreken etc. bedoeld, en met passief gebruik lezen en luisteren. De specifieke vragen die gesteld zijn, zijn de volgende:

- Op hoeveel dagen per week kijkt u op tv naar Nederlandse zenders?
- Op hoeveel dagen per week bekijkt u Nederlandse internetsites?
- Praat u met uw partner vaak, soms of nooit Nederlands?
- Praat u vaak, soms of nooit Nederlands met uw kinderen?

3.5 Data-analyse

De uitkomsten van de enquêtes en de semigestructureerde interviews kunnen worden geanalyseerd aan de hand van statistische methoden. In eerste instantie zal daarom de data worden gecodeerd in een Excel bestand. Dit EXCEL-bestand is omgezet in een SPSS-bestand, dat daarna is geanalyseerd.

Echter, de semigestructureerde interviews bestonden ook uit open vragen. De uitkomsten van de open vragen zullen worden getranscribeerd en vervolgens worden gecodeerd. Transcriberen houdt in dat de gesproken tekst wordt uitgetypt. Coderen betekent dat er in de getranscribeerde tekst wordt gezocht naar interessante dingen. Coderen wordt gedaan met het programma Atlas.ti. Dit is een programma waarin de getranscribeerde tekst kan worden geupload en waar vervolgens codes kunnen worden opgehangen aan delen van de tekst. In de interviews zal dus worden gezocht naar relevante stukken tekst, waaraan vervolgens een code kan worden opgehangen. Vervolgens zullen deze codes weer worden gegroepeerd om zo tot de beantwoording van de deelvraag te komen.

De laatste deelvraag gebruikt de informatie die verkregen is vanuit de tweede deelvraag om de informatie die is verkregen vanuit de eerste deelvraag te verklaren. Dit kan worden gedaan door te bekijken of er samenhang is tussen de achtergrondkenmerken en de manieren van aanpakken. Dit zal worden gedaan aan de hand van kruistabellen. Van de achtergrondkenmerken en de manieren van aanpakken waarbij voldoende variatie zichtbaar was, zal een kruistabel worden gemaakt om te bekijken of de twee variabelen invloed hebben op elkaar. Op deze manier kan worden bekeken of de achtergrondkenmerken van de coaches invloed hebben op de manier waarop zij de gezinnen begeleiden.

3.6 Betrouwbaarheid

Betrouwbaarheid kijkt naar de nauwkeurigheid en precisie van de meetmethoden. Er wordt ook wel gesteld dat een onderzoek betrouwbaar is wanneer het dezelfde resultaten zou opleveren als je het opnieuw zou uitvoeren. In dit onderzoek zal helder worden beschreven hoe de data verkregen is, en ook hoe dit geanalyseerd is. Er wordt eigenlijk een soort van stappenplan beschreven hoe dit onderzoek uitgevoerd is. Hierdoor wordt het makkelijker om het onderzoek op precies dezelfde manier uit te voeren. Dit verhoogt de betrouwbaarheid van het onderzoek.

Wanneer er variabelen zijn gemeten met meerdere items is telkens de cronbach's alfa gemeten. Dit is een toets die de betrouwbaarheid van bijvoorbeeld de nieuwe schaal berekent. Dit verhoogt ook de betrouwbaarheid van het onderzoek.

3.7 Validiteit

Binnen validiteit kan er onderscheid worden gemaakt tussen interne en externe validiteit. Interne validiteit bekijkt of het onderzoek valide beschrijvende en causale uitspraken toelaat. Externe validiteit bekijkt of de uitkomsten van het onderzoek vallen te generaliseren voor de gehele populatie.

De interne validiteit van dit onderzoek is tamelijk beperkt. Door gebruik te maken van meerdere soorten onderzoeksmethoden is getracht om de interne validiteit – met name van de antwoorden op de beschrijvingsvragen – te vergroten.

Maar voor de causale vraag (deelvraag 3) is het aantal onderzoekseenheden (zeker op het niveau van de vrijwilligers) beperkt, waardoor het niet mogelijk was om te onderzoeken of de aangetroffen samenhangen ook significant bleven na controles voor mogelijk verstorende variabelen.

Binnen dit onderzoek wordt de gehele populatie onderzocht, wat ervoor zorgt dat de resultaten die verkregen worden ook voor de gehele populatie geldt. Daarom zijn er geen serieuze beperkingen voor wat betreft de externe validiteit van dit onderzoek.

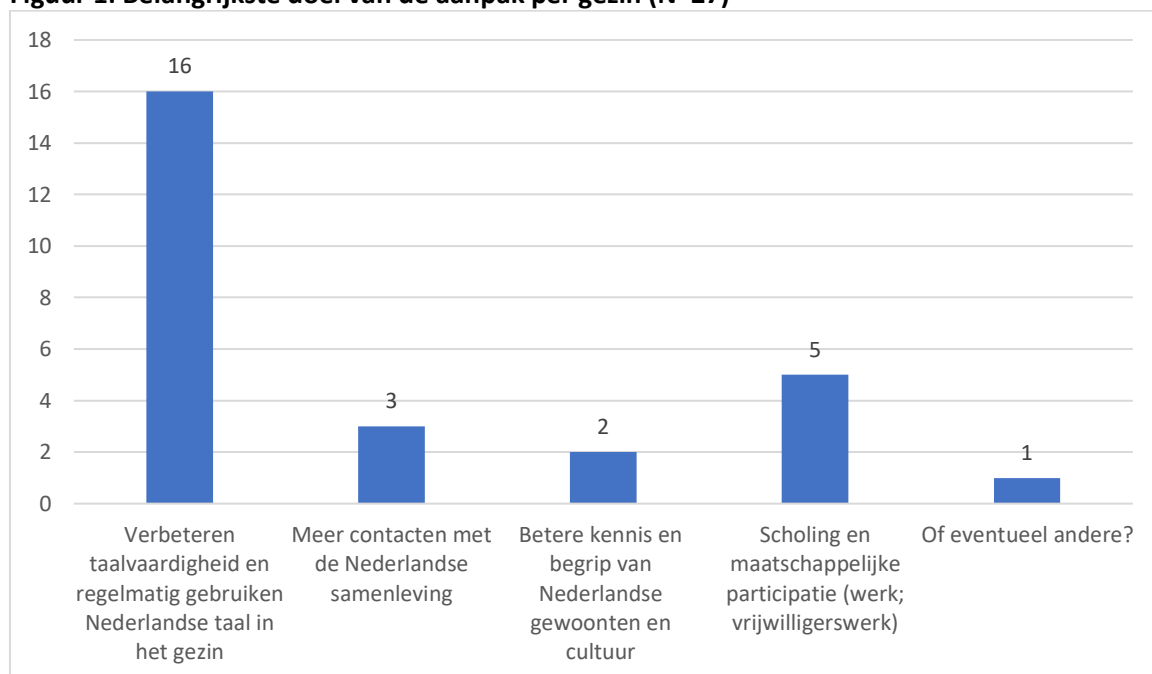
4. Aanpak coaches

In dit hoofdstuk zullen de resultaten van de interviews en van de enquêtes worden besproken. Als eerste wordt er gekeken naar de aanpak van de coaches. Dit hoort bij de volgende deelvraag: *wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen de aanpak van de vrijwilligers in hun begeleiding van de gezinnen binnen het project 'Turkse Tukkers'*? Het eerste deel van het resultatenhoofdstuk zal een antwoord geven op deze deelvraag. In dit onderdeel zal worden bekeken wat de coaches hebben gedaan om de gezinnen te begeleiden. Daarnaast wordt hierbij gelet op of er maatwerk is geleverd. Dit houdt in dat de coach een bepaald gezin intensiever begeleidt wanneer de situatie hierom vraagt. Wanneer een gezin dus bijvoorbeeld laag scoort op motivatie, dan zal de coach, wanneer hij/zij maatwerk levert meer motivatiestrategieën gebruiken.

4.1 Motivatie

Vanuit het project was het voor de aanpak van belang dat de coaches samen met de gezinnen zouden kijken naar wat het belangrijkste doel van de aanpak zou zijn. In het interview met de coach zijn we tegen deze achtergrond allereerst ingegaan op de bepaling van de doelen van de aanpak. Een eerste vraag die daarbij gesteld werd betrof het bij de aanpak gekozen centrale doel. De resultaten hiervan zijn te vinden in figuur 1.

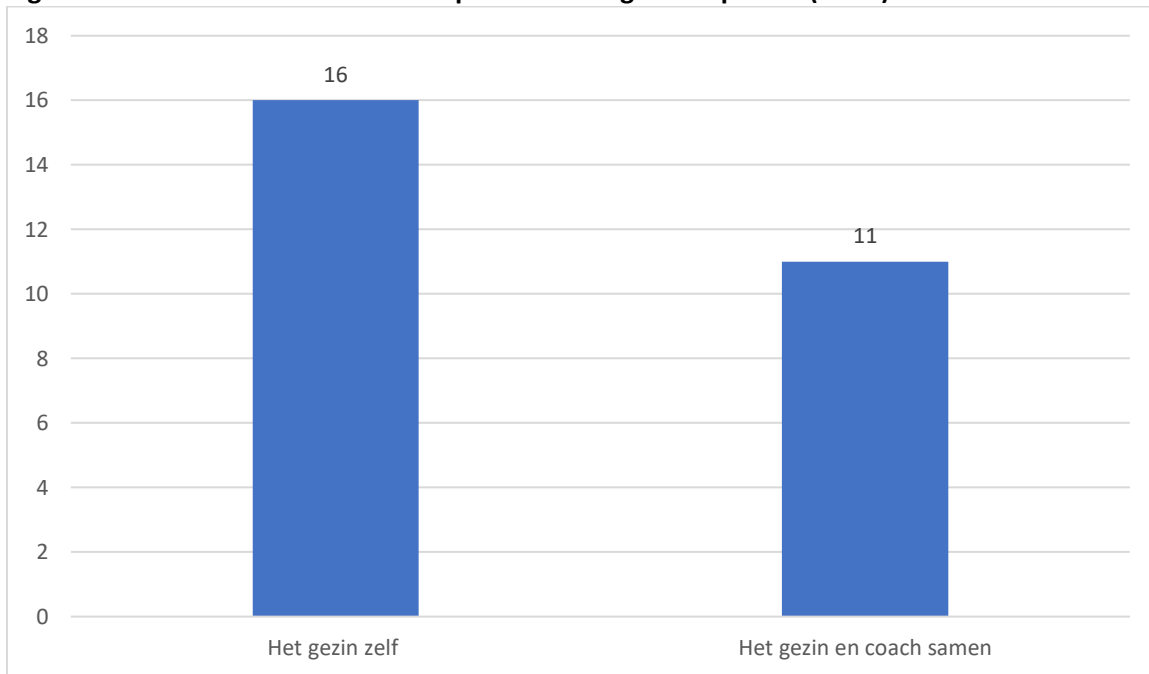
Figuur 1: Belangrijkste doel van de aanpak per gezin (N=27)

In figuur 1 valt te zien dat voor de meeste gezinnen (16) het verbeteren van de taalvaardigheid en regelmatig gebruiken Nederlandse taal in het gezin het belangrijkste was. Voor vijf gezinnen was scholing/maatschappelijke participatie het belangrijkste doel. Drie gezinnen hadden als belangrijkste doel meer contacten met de Nederlandse samenleving, en daarnaast waren er ook nog twee gezinnen die betere kennis en begrip van Nederlandse gewoonten en cultuur wilden krijgen. Als laatste was er nog één gezin die als belangrijkste doel gezelligheid had.

Zoals hierboven aangegeven is het van belang dat de coaches samen met het gezin kijken naar het doel van de aanpak. Het is van belang om te bekijken wat er van deze bedoeling terecht is gekomen. Daarom hebben we in het interview aan de coaches gevraagd wie het doel uiteindelijk bepaald heeft, het gezin zelf, de begeleider of gezin en coach samen. Dit is ook van belang voor de motivatie van de gezinnen. Als het gezin namelijk zelf het doel mocht kiezen, dan kan dit een positieve werking hebben op de motivatie.

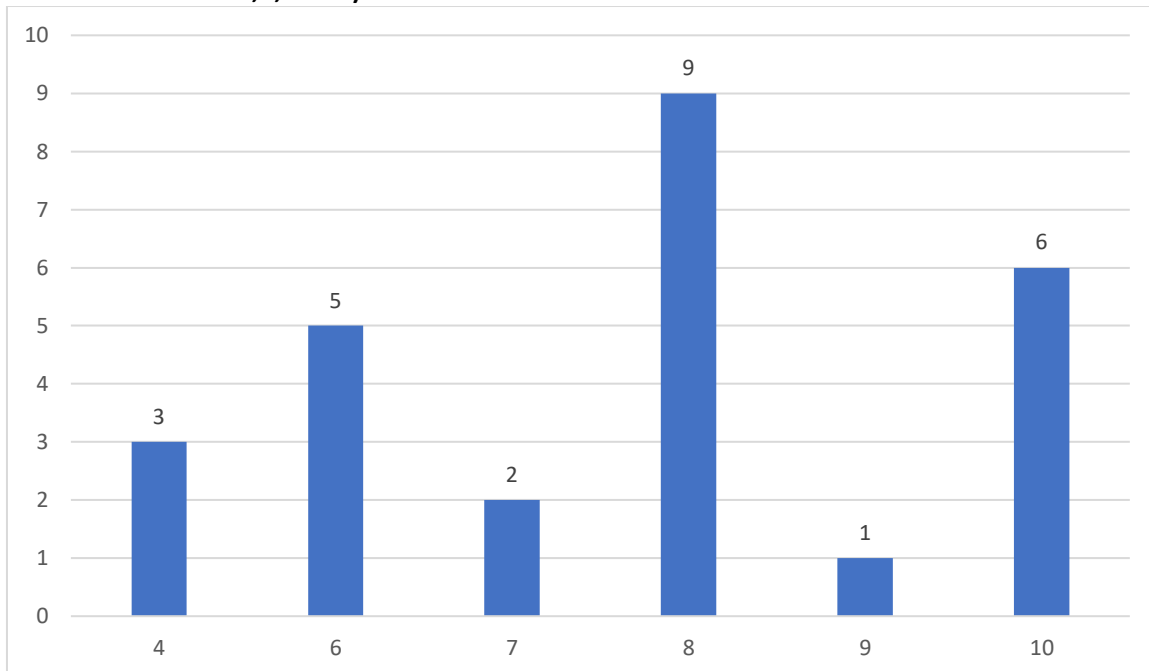
Figuur 2: Door wie is doel van de aanpak voor een gezin bepaald? (N=27)

Zoals in figuur 2 valt te zien is in geen enkel van de gevallen het doel opgelegd door de coach. Dit was conform de bedoelingen van het project, dus dat is positief. Verder is te zien dat veel gezinnen (16) hun eigen doel hebben bepaald. Bij 11 gezinnen heeft de coach samen met het gezin het doel bepaald.

De verwachting is dus dat aangezien de gezinnen grotendeels zelf invloed hebben gehad op het doel van de gezinsaanpak, dat de motivatie ook redelijk hoog is. Of dit echt zo is valt te zien in figuur 3.

Figuur 3: Inschatting door coach van de motivatie van gezinnen (Gemiddelde 7,58, Standaarddeviatie 1,9, N=26)

Over het algemeen zijn de gezinnen volgens de coaches zeer gemotiveerd. Dat blijkt uit het hoge gemiddelde van 7,58. Ook is er een groot aantal gezinnen (16) met een cijfer van 8 of hoger. Desalniettemin zijn er ook best aardig wat gezinnen (8) met cijfer van 6 of lager. Er zijn twee redenen om de motivatie te willen versterken als coach. De eerste reden is dat er toch een aardig aantal gezinnen zijn die een zwakke motivatie hebben. De tweede reden is om te voorkomen dat de motivatie bij de gezinnen die wel gemotiveerd zijn geleidelijk afneemt. Daarom is het een belangrijk onderdeel van de aanpak om de motivatie op peil te houden en als het mogelijk is deze te versterken. Om te achterhalen hoe de coaches dit hebben gedaan is er gevraagd naar hun werkwijze. Daarbij zijn er drie strategieën te onderscheiden, namelijk aansluiten op wat het gezin zelf belangrijk vindt, wijzen op wat anderen belangrijk vinden en beklemtonen wat de coach belangrijk vindt.

De manier die aansluit bij wat het gezin het zelf belangrijk vond is de volgende:

- Aangeven dat het gezin het zelf belangrijk vond om met dit doel aan de slag te gaan

Bij wat anderen belangrijk vinden zijn de volgende manieren van belang:

- Zeggen dat andere mensen het belangrijk vinden dat ze met dat doel aan de slag gaan.
- Zeggen dat heel veel andere mensen ook al met dit doel aan de slag zijn gegaan.

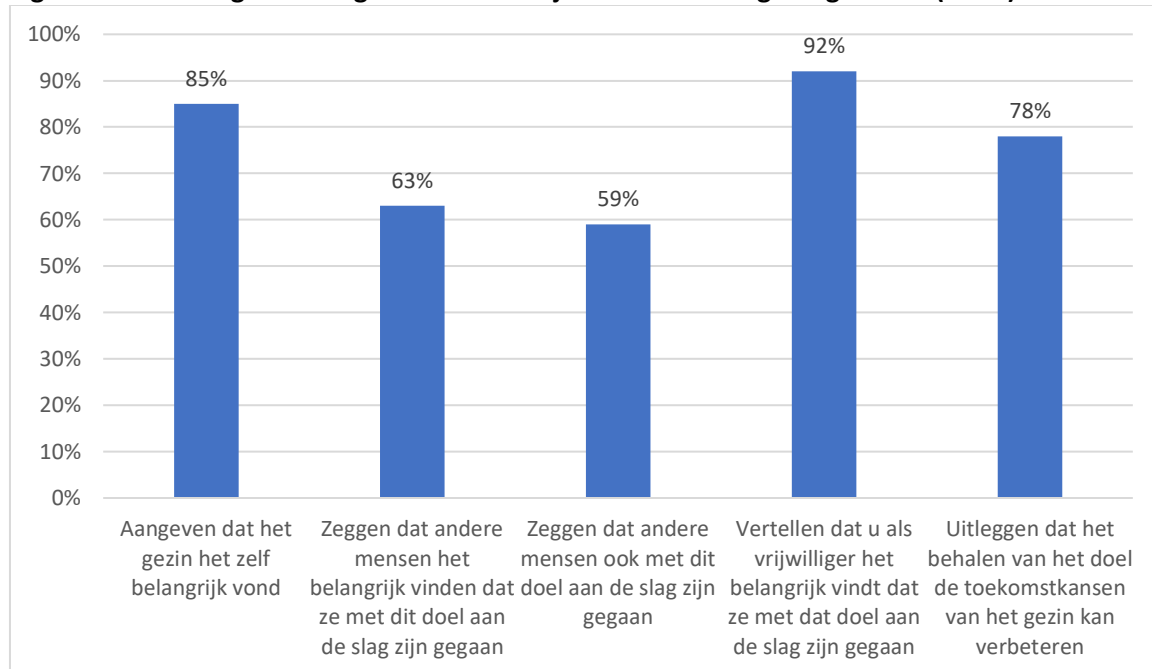
Hierbij probeert de coach gebruik te maken van de omgeving om het gezin te motiveren. Wanneer het gezin zich ervan bewust is dat bijvoorbeeld vrienden of familie het belangrijk vinden dat ze met het doel aan de slag gaan, dan zullen zij wellicht eerder geneigd zijn om met het doel aan de slag te gaan.

Als laatste zijn bij wat de coach belangrijk vond de volgende dingen van belang:

- Vertellen dat u als vrijwilliger het belangrijk vindt dat ze met dat doel aan de slag gaan.
- Uitleggen dat het behalen van het doel de toekomstkansen van de leden van het gezin kan verbeteren.

Het is uiteraard ook van belang om te bekijken hoe vaak een coach een bepaalde manier wel of niet heeft gebruikt. In de vragenlijst is daarom gevraagd of coaches op een of meer van deze manieren hebben geprobeerd de motivatie van de deelnemende gezinnen te vergroten. In de vragenlijst konden de coaches aankruisen welke items zij hadden gebruikt. Het resultaat hiervan is in figuur 4 zichtbaar.

Figuur 4: Percentage van de gezinnen waarbij motivatiestrategie is gebruikt (N=27)

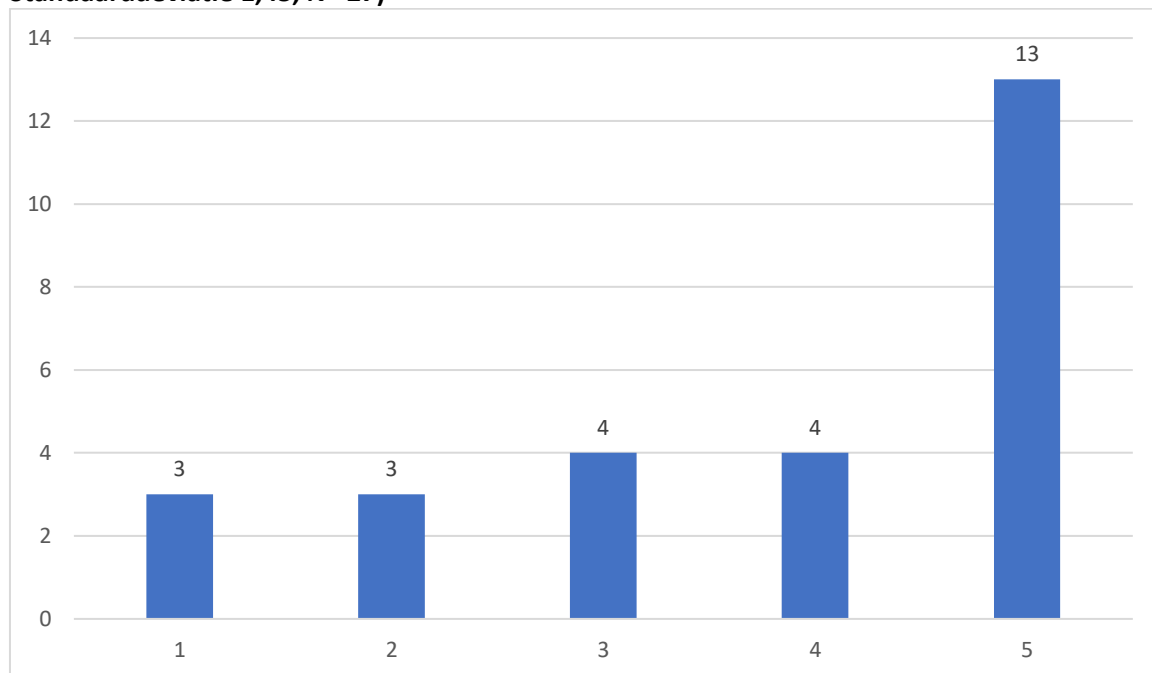
In figuur 4 zien we in de eerste plaats dat alle strategieën regelmatig (bij meer dan de helft van de gezinnen) worden toegepast. Maar toch zijn er verschillen zichtbaar. Het is duidelijk zichtbaar dat beklemtonen wat de coach belangrijk vindt het meeste gebruikt is: coaches vertellen relatief vaak aan gezinnen (in 92% van de gevallen) dat zij het als vrijwilliger belangrijk vinden dat het gezin met een bepaald doel aan de slag gaan. Daarnaast leggen vrijwilligers coaches ook nogal eens (78% van de gevallen) aan de gezinnen uit dat het gezin door het behalen van het doel de eigen toekomstkansen kan verbeteren.

Er wordt dus voornamelijk gebruik gemaakt van de eigen positie, maar er wordt ook door 85% van de coaches benadrukt dat het gezin het zelf belangrijk vond om het doel aan de slag te gaan. Er is iets minder vaak (bij 63% van de gezinnen) gezegd dat andere mensen het belangrijk vinden dat ze met dit doel aan de slag gaan. Ook is er iets minder gezegd (in 59% van de gevallen) dat andere mensen het belangrijk vinden dat ze met doel aan de slag zijn gegaan.

Uit toelichtingen van de coaches blijken ze veel met gezinnen te praten om hun motivatie te stimuleren. Ook proberen ze de gezinnen aan te halen, en ze proberen leuk en aardig met ze te doen. Nog een enkele coach gaf aan dat er werd gezegd tegen de gezinnen dat bepaalde activiteiten verplicht waren, zodat de gezinnen eraan mee zouden doen. Hierbij valt duidelijk te zien dat er af en toe ook is ingespeeld op de extrinsieke motivatie. Dit begrip is uitgelegd in het theoretisch kader (hoofdstuk 2).

Het is ook interessant om te zien of de coach een of meerdere middelen heeft ingezet om gezinnen te motiveren. Daarvoor is een eenvoudige index geconstrueerd, waarbij per gezin is geteld hoeveel activiteiten de coach heeft ondernomen. Een factoranalyse laat zien dat zo'n eenvoudige schaal een redelijke representatie vormt van de onderliggende samenhang tussen de items. Weliswaar lijkt een twee-factoroplossing in statistische zin iets beter te passen, maar inhoudelijk is deze twee-factoroplossing moeilijk te interpreteren (zie bijlage 12). Daarom kiezen we voor de simpele index, die bovendien een redelijke betrouwbaarheid heeft van 0,73 (zie bijlage 12).

Figuur 5: Aantal per gezin gebruikte manieren om motivatie stimuleren (Gemiddelde 3,78, Standaarddeviatie 1,45, N= 27)

Op basis van die simpele index zien we in figuur 5 dat bij alle 27 gezinnen er minimaal op één manier is geprobeerd om de gezinsleden te motiveren om de gekozen doelen te realiseren. Maar doorgaans hanteren de vrijwilligers een breed scala aan motivatiestrategieën. Dat blijkt ook als we kijken naar het gemiddelde aantal per gezin gebruikte middelen: dat is namelijk 3,7.

Als laatste wordt er nog gekeken of er een correlatie is tussen de motivatie van de gezinnen en het aantal manieren dat de vrijwilligers heeft gebruikt om de motivatie te stimuleren. Men zou verwachten dat de inspanningen van een vrijwilliger om gezinsleden te motiveren groter is wanneer de motivatie van het gezin lager is. Om te bekijken of er inderdaad een dergelijk verband is kan er gebruik worden gemaakt van de Pearson correlatiecoëfficiënt.¹

In dit geval is de verwachting dat wanneer een gezin gemotiveerder is, de coach minder hoeft te doen en waarschijnlijk ook minder zal doen. Er wordt dus een negatieve correlatie verwacht, want hoe hoger het cijfer voor de motivatie, hoe minder middelen de coach nodig heeft om het gezin te motiveren.

Tabel 4: Correlatie motivatie

	Vg1.10	Motivatie stimuleren
Pearson's Correlatie	1	-,358
Significantie		,036
N	26	26

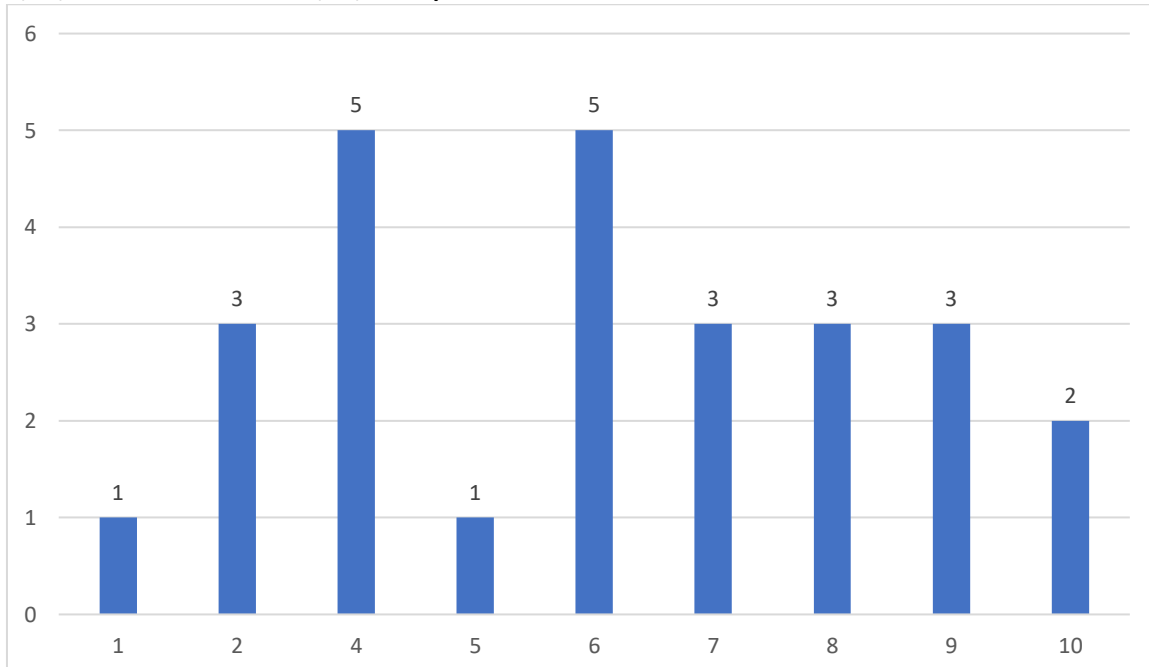
Zoals in tabel 4 valt te zien is de Pearson's Correlatie $r = -0,358$ ($p = 0,036$). Dit is een redelijk sterke en statistisch significante, negatieve correlatie. Dit betekent dat er een statistisch significant effect is in de verwachte richting. Dit betekent dat in het geval van motivatie stimuleren de coaches kijken naar het probleem van het gezin, en in dit geval dus maatwerk leveren.

¹ Deze coëfficiënt (r) varieert van -1 tot +1. De waarde $r=0$ betekent dat er geen samenhang is. Hier verwachten we een negatief verband $r < 0$: naarmate de motivatie geringer is zal de vrijwilliger meer manieren gebruiken om te motiveren. Om te bepalen of de berekende correlatie statistisch significant afwijkt van 0 hanteren we een p -waarde van 0,05 ($p \leq 0,05$).

4.2 Kennis en vaardigheden

Om de afgesproken doelen te behalen is niet alleen motivatie van belang: ook kennis en vaardigheden. Dus voor een succesvolle aanpak is nodig om te bepalen of gezinnen beschikken over de nodige kennis en vaardigheden. En wat vrijwilligers en gezinnen hebben gedaan om waar nodig die kennis en vaardigheden te ontwikkelen. Om te bekijken wat de huidige staat van de kennis en vaardigheden van de gezinnen is, is de vrijwilligers gevraagd om per gezin op een tienpuntschaal een cijfer aan te geven. Hoe hoger het cijfer des te meer kennis en vaardigheden bezit het gezin, volgens de vrijwilliger. In figuur 6 valt te zien hoe vaak een bepaald cijfer is gegeven.

Figuur 6: Oordeel van de vrijwilliger over kennis en vaardigheden van de gezinnen (Gemiddelde 5,92, Standaarddeviatie 2,59, N=26)

In figuur 6 is zichtbaar dat het gemiddelde cijfer voor kennis en vaardigheden 5,92 is. Het niveau van kennis en vaardigheden bij de gezinnen is dus matig. Er zijn 10 gezinnen die een score van 5 of lager hebben. Er zijn echter ook acht gezinnen die een score hebben van 8 of hoger. Omdat het gemiddelde cijfer van de kennis en vaardigheden zo laag is, is het belangrijk dat de coaches actie ondernemen om dit niveau omhoog te krijgen. Wanneer er al een aardig niveau aanwezig is, is het van belang om dit niveau op peil te houden. Ook in dit geval is gevraagd naar de werkwijze van de coaches. Daarbij zijn er twee basisstrategieën te onderscheiden. In de eerste benadering doet de vrijwilliger zelf niets om de competenties van het gezin te versterken: hij/zij lost het probleem voor het gezin op (en doet niets om het eigen probleemoplossend vermogen van het gezin te versterken) of hij/zij verwijst het gezin door naar anderen. In de tweede benadering gaat de vrijwilliger actief met het gezin aan de slag om hun kennis en vaardigheden om de eigen problemen op te lossen te vergroten.

De activiteiten die horen bij de eerste benadering zijn:

- Ik heb het probleem voor het gezin opgelost
- Ze voor hulp naar familie/vrienden verwezen
- Ze naar een cursus of hulpverlener verwezen

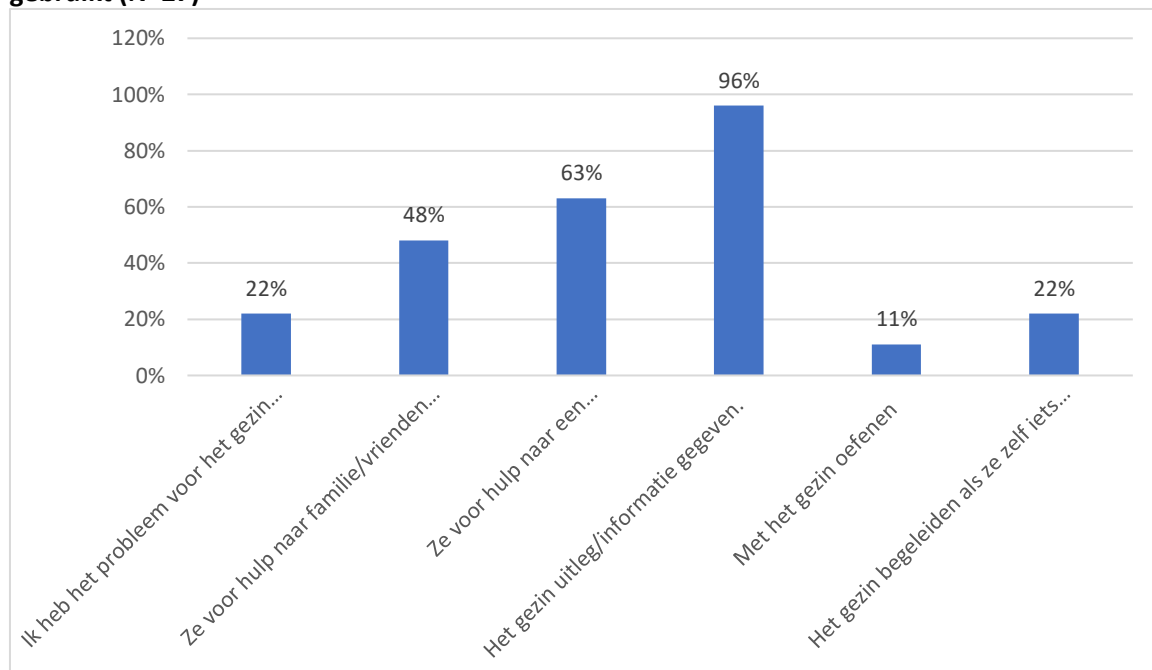
Bij deze strategieën heeft de coach zelf niet echt iets gedaan met het gezin om hun kennis en vaardigheden te vergroten. De coach heeft de hulp van anderen ingeschakeld, of in plaats van ze het zelf te laten oplossen, het probleem voor het gezin zelf opgelost.

Bij de tweede benadering horen de volgende activiteiten:

- Het gezin uitleg/informatie gegeven
- Met het gezin oefenen
- Het gezin begeleiden als ze zelf iets proberen op te lossen

Bij deze items heeft de coach actief geprobeerd om met het gezin dingen te doen waardoor hun kennis en vaardigheden zou kunnen worden vergroot. In deze gevallen heeft de coach meer zijn coaching rol ingenomen om zo de competenties van de gezinnen te vergroten.

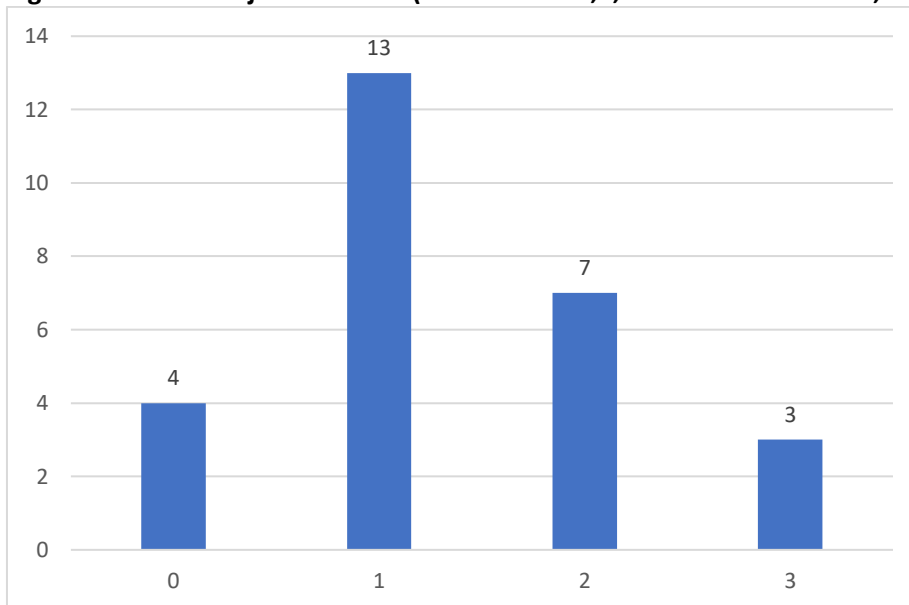
Figuur 7: Percentage gezinnen waarbij methode voor versterken kennis en vaardigheden is gebruikt (N=27)

In figuur 7 valt te zien dat de coaches regelmatig gezinnen doorverwijzen. Van de coaches heeft 48% het gezin naar familie of vrienden verwezen, en 63% heeft ze naar een cursus of hulpverlener gestuurd. Verder valt er te zien dat bij de eigen activiteiten door de coach vooral (in 96% van de gevallen) uitleg/informatie wordt gegeven. Er wordt opvallend weinig met het gezin geoefend (11%) en de gezinnen worden ook erg weinig begeleid wanneer ze zelf iets probeerden op te lossen (22%). Soms (in 22% van de gevallen) lost de coach zelf ook kennis- en vaardighedenproblemen op. Er kan voorzichtig worden gesteld dat de coaches meer gebruik maken van doorverwijsopties dan dat ze zelf actief oefenen met de gezinnen. Er wordt echter überhaupt niet heel veel gedaan door de coaches om de kennis en vaardigheden te vergroten. Dit is opvallend, aangezien het gemiddelde cijfer van de kennis en vaardigheden niet erg hoog is, en er dus gezinnen zijn die over betrekkelijk weinig kennis en vaardigheden beschikken.

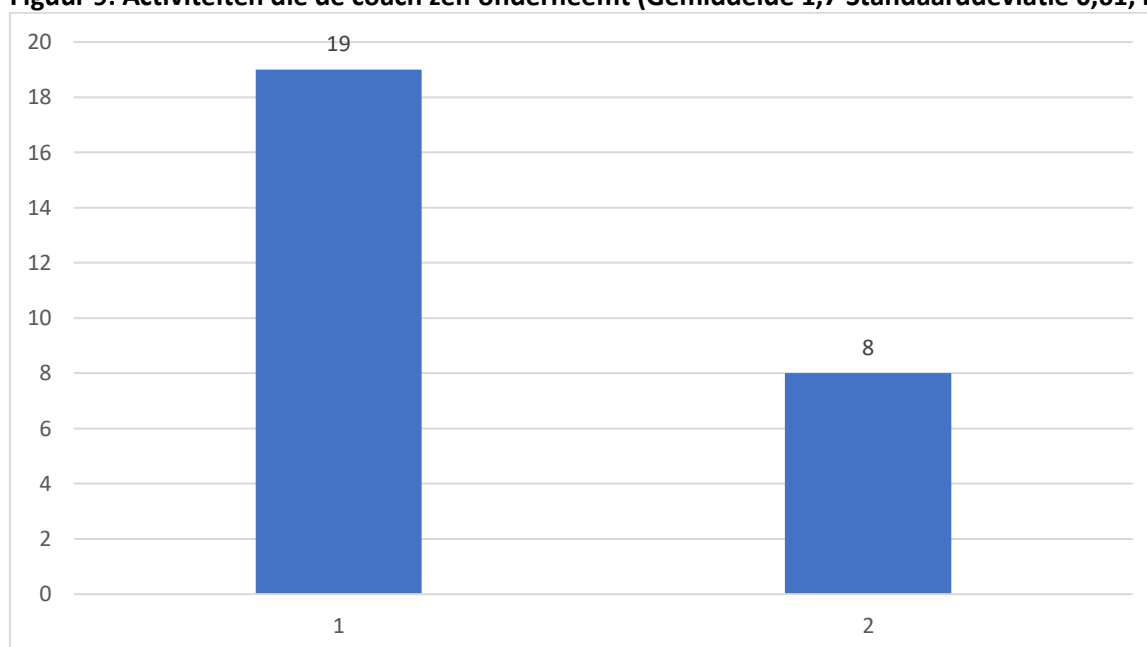
Het is ook interessant om te zien of de coach een of meerdere middelen uit de theorie heeft ingezet om de kennis en vaardigheden van de gezinnen te vergroten. Daarvoor zijn twee eenvoudige indexen geconstrueerd, waarbij voor beide schalen kan worden bekeken hoeveel van de activiteiten de coach heeft ondernomen. Door middel van een factoranalyse kan er worden gekeken of de items tot de twee schalen mogen worden gerekend. Echter valt in bijlage 13 te zien dat beide factoranalyses geen duidelijke informatie geven over de verdeling van de schalen. Bovendien leverde de twee aparte schalen een betrouwbaarheid op van -0,046 voor de activiteiten die de coach onderneemt met de gezinnen, en 0,172 voor de doorverwijsopties van de coach (zie bijlage 13). Dit geeft aan dat de schalen ook geen hoge betrouwbaarheid hebben.

Figuur 8: Doorverwijsactiviteiten (Gemiddelde 1,3, Standaarddeviatie 0,87, N=27)

Op basis van de eerste index zien we in figuur 8 dat er bij vier gezinnen niet wordt doorverwezen. Bij het merendeel van de gezinnen (24) wordt er echter een of meer doorverwijsstrategieën gebruikt. Er wordt voornamelijk een van de strategieën toegepast. Dit blijkt ook wanneer we kijken naar het gemiddelde aantal per gezin gebruikte middelen: dat is namelijk 1,3.

Figuur 9: Activiteiten die de coach zelf onderneemt (Gemiddelde 1,7 Standaarddeviatie 0,61, N=27)

Op basis van de tweede index zien we dat de coach zelf in veruit de meeste gezinnen (19) maar op één manier zelf actief een bijdrage is geleverd aan de ontwikkeling van kennis en vaardigheden. Bij acht gezinnen gebeurt dat op meer dan één manier.

Ook in dit geval wordt er nog gekeken of er een correlatie is tussen de kennis en vaardigheden van de gezinnen en het aantal strategieën dat de coaches heeft gebruikt om de kennis en vaardigheden van de gezinnen te vergroten. Dit wordt gedaan voor de beide indexschalen die hierboven zijn genoemd. Ook in dit geval kan er weer gebruik worden gemaakt van de Pearson's Correlatie.

Tabel 5: Correlatie kennis en vaardigheden doorverwijsopties

		Vg1.14	Doorverwijzen coach
Vg1.14	Pearson's Correlatie	1	-,040
	Significantie		,423
	N	26	26

In tabel 5 is zichtbaar dat er een correlatie is van $r=-0,040$ ($p=0,423$). Dit is een zwakke en niet-statistisch significante, negatieve correlatie. Hier kan je dus niet zeggen dat de coaches minder zijn gaan doorverwijzen naarmate de cijfers hoger waren. Er lijkt daarom in dit opzicht geen sprake te zijn van maatwerk. Dat is een belangrijke constatering, gezien de flinke spreiding in de kennis en vaardigheden onder de deelnemende gezinnen. We kunnen hier echter gezien de geringe betrouwbaarheid van de meting geen verstrekkende conclusies aan verbinden. Dat geldt ook voor de volgende analyse.

Tabel 6: Correlatie kennis en vaardigheden activiteiten die de coach zelf onderneemt met de gezinnen

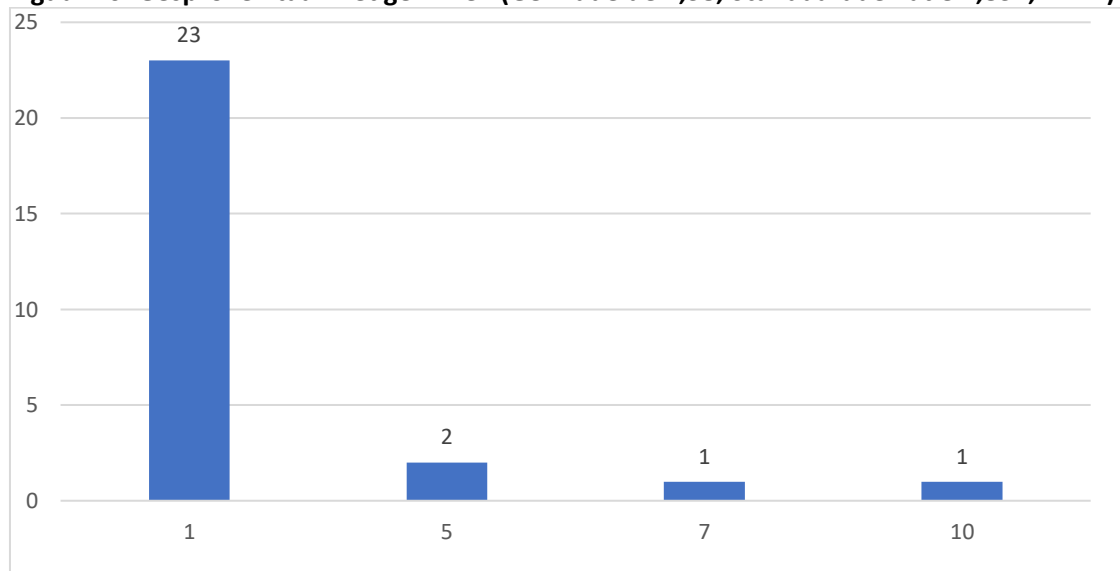
		Vg1.14	Niet doorverwijzen coach
Vg1.14	Pearson's Correlatie	1	,196
	Significantie		,168
	N	26	26

Zoals in tabel 6 zichtbaar is, is er een uitkomst van Pearson's Correlatie $r=0,196$ ($p=0,168$). Dit is een relatief zwakke en niet-statistisch significante, positieve correlatie. Ook in dit geval kan er niet worden gezegd dat de coaches maatwerk leveren. Ze doen niet meer activiteiten met de gezinnen die lager scoren op kennis en vaardigheden.

4.2.1 Competenties: leren Nederlandse taal

Veel gezinnen hebben als belangrijkste doel dat ze graag de taal beter willen leren. Dat is ook een van de centrale doelen van Turkse Tukkers aan zet (TTAZ). Het is daarom interessant om te zien welke taal de coaches spreken met de gezinnen. Daarom is in de vragenlijst gevraagd of de gezinnen Turks of Nederlands met ze spraken. Wanneer het cijfer 1 is gegeven, dan betekent dit dat er altijd Turks is gesproken, en het cijfer 10 betekent dat er altijd Nederlands wordt gesproken.

Figuur 10: Gesproken taal met gezinnen (Gemiddelde 1,38, Standaarddeviatie 1,837, N=27)

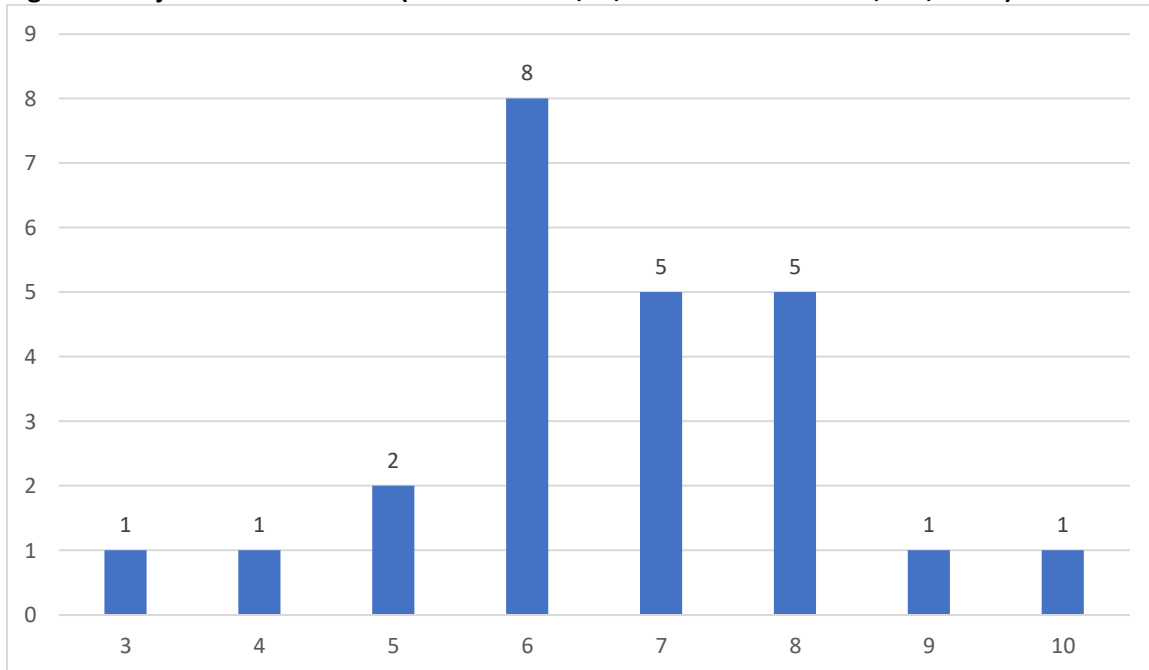
Zoals in figuur 10 zichtbaar is, is er eigenlijk bijna alleen maar Turks met de gezinnen (23) gesproken. Met een klein deel van de gezinnen (4) is er af en toe of altijd Nederlands gesproken. Dit klopt dus met het feit dat er weinig is geoefend met de gezinnen. Het is echter wel interessant, aangezien zoals we eerder zagen 'Nederlands leren' voor veruit de meeste gezinnen het belangrijkste doel van het project was.

In de interviews is aan de coaches om de reden gevraagd waarom ze voor een bepaalde taal hebben gekozen. Een van de dingen die regelmatig door de coaches wordt genoemd is dat gezinnen vaak geen Nederlands kunnen. Hierdoor is het volgens de coaches bijna onmogelijk om Nederlands te spreken met de gezinnen, waardoor ze toch kiezen voor de Turkse taal.

4.3 Zelfvertrouwen

Als laatste is mate waarin de gezinnen beschikken over zelfvertrouwen van belang. Om te bekijken wat de huidige staat van het zelfvertrouwen van de gezinnen is, is de vrijwilligers gevraagd om per gezin op een tienpuntschaal een cijfer aan te geven. Hoe hoger het cijfer des te meer kennis en vaardigheden bezit het gezin, volgens de vrijwilliger. In figuur 11 valt te zien hoe vaak een bepaald cijfer is gegeven.

Figuur 11: Cijfer zelfvertrouwen (Gemiddelde 6,81, Standaarddeviatie 1,625, N=24)

In figuur 11 is te zien dat het gemiddelde cijfer voor het zelfvertrouwen van de gezinnen 6,81 is. Dit is niet heel erg hoog, maar ook niet heel erg laag. Er zijn vier gezinnen die een cijfer van 5 of lager hebben gekregen en 7 gezinnen hebben een cijfer van 8 of hoger. Ook in dit geval is het noodzakelijk om het zelfvertrouwen bij de gezinnen te verhogen waar nodig, en op peil te houden als de gezinnen al aardig gemotiveerd zijn. In de interviews is er weer naar de werkwijze van de coaches gevraagd. Ook hier zijn weer twee basisstrategieën te onderscheiden. De coach probeert in het eerste geval door te verwijzen. In het tweede geval probeert de coach met eigen activiteiten het zelfvertrouwen van de gezinnen te vergroten.

De manieren die bij de tweede benadering horen zijn de volgende:

- Ze doorverwezen naar een cursus of training.
- Ze aangeraden familie of vrienden te vragen het probleem voor ze op te lossen.
- Het probleem voor het gezin zelf oplossen.

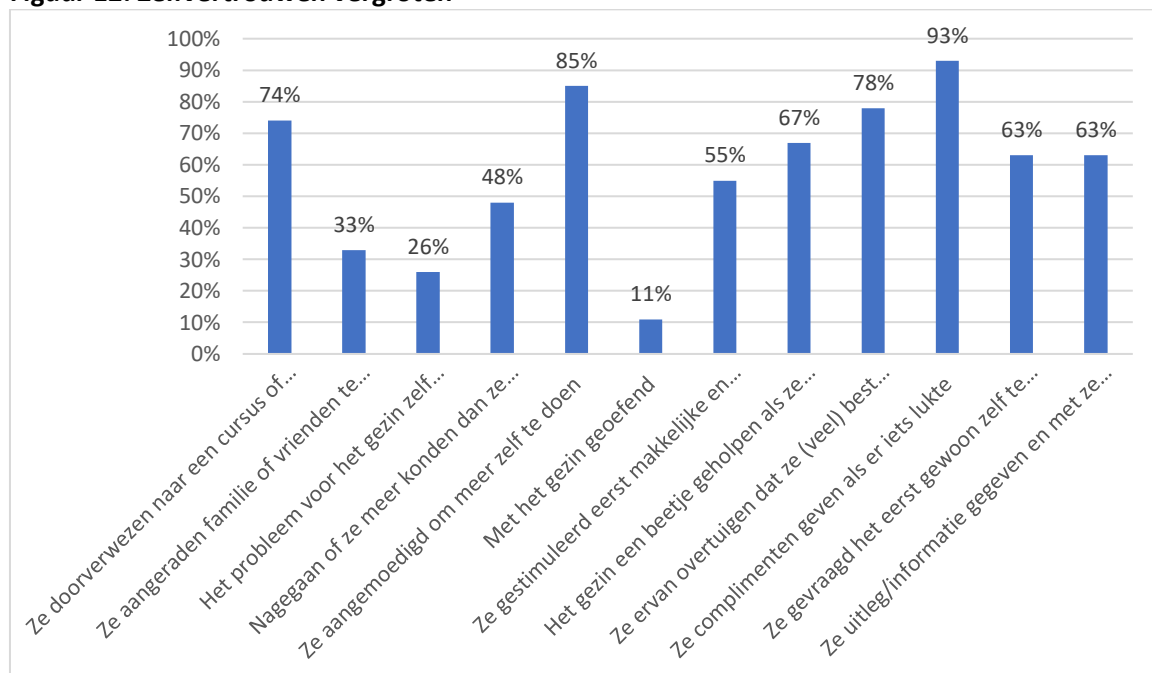
Hierbij doet de coach zelf minder aan het verbeteren van het zelfvertrouwen van de gezinnen. Zij verwijzen hierbij door naar anderen, die de gezinnen misschien beter kunnen helpen.

De manieren die bij de tweede benadering horen zijn de volgende:

- Nagegaan of ze meer konden dan ze zelf dachten.
- Ze aangemoedigd om meer zelf te doen.
- Met het gezin geoefend.
- Ze gestimuleerd eerst makkelijke en later moeilijkere dingen zelf te laten doen.
- Het gezin een beetje geholpen als ze zelf iets probeerden op te lossen.
- Ze ervan overtuigen dat ze (veel) best goed zelf konden.
- Ze complimenten geven als er iets lukte.
- Ze gevraagd het eerst gewoon zelf te proberen.
- Ze uitleg/informatie gegeven en met ze geoefend hoe ze het voortaan zelf konden oplossen.

Hierbij probeert de coach zelf het gezin dusdanig te helpen, zodat hun zelfvertrouwen groeit. Ze stoppen hier dus zelf tijd en moeite in.

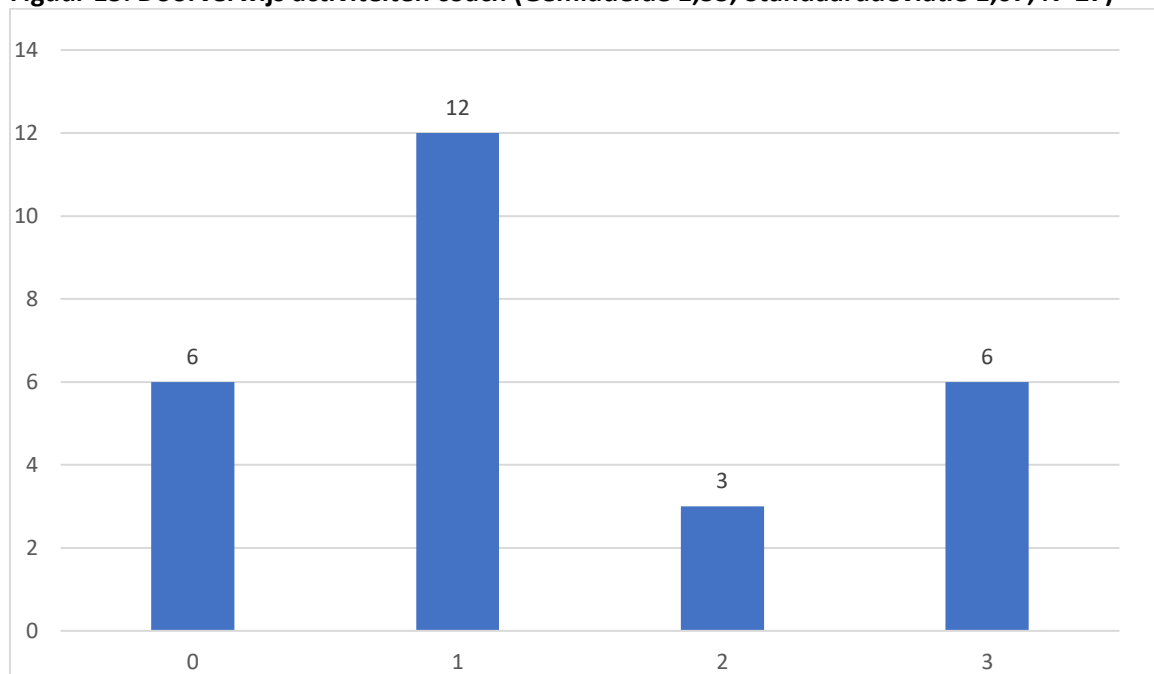
Figuur 12: Zelfvertrouwen vergroten

In figuur 12 valt ook hier weer te zien dat de coaches vrij regelmatig doorverwijzen. Er is voornamelijk veel doorverwezen naar een cursus of vrienden (in 74% van de gevallen). Desalniettemin wordt er ook veel zelf door de coaches gedaan om het zelfvertrouwen te proberen te vergroten. Voornamelijk complimenten geven (in 93% van de gevallen) en aanmoedigen om zelf meer te doen (in 85% van de gevallen). Er valt echter ook nog steeds te zien dat de coaches weinig met de gezinnen oefenen. Dit is slechts door 11% van de coaches gedaan.

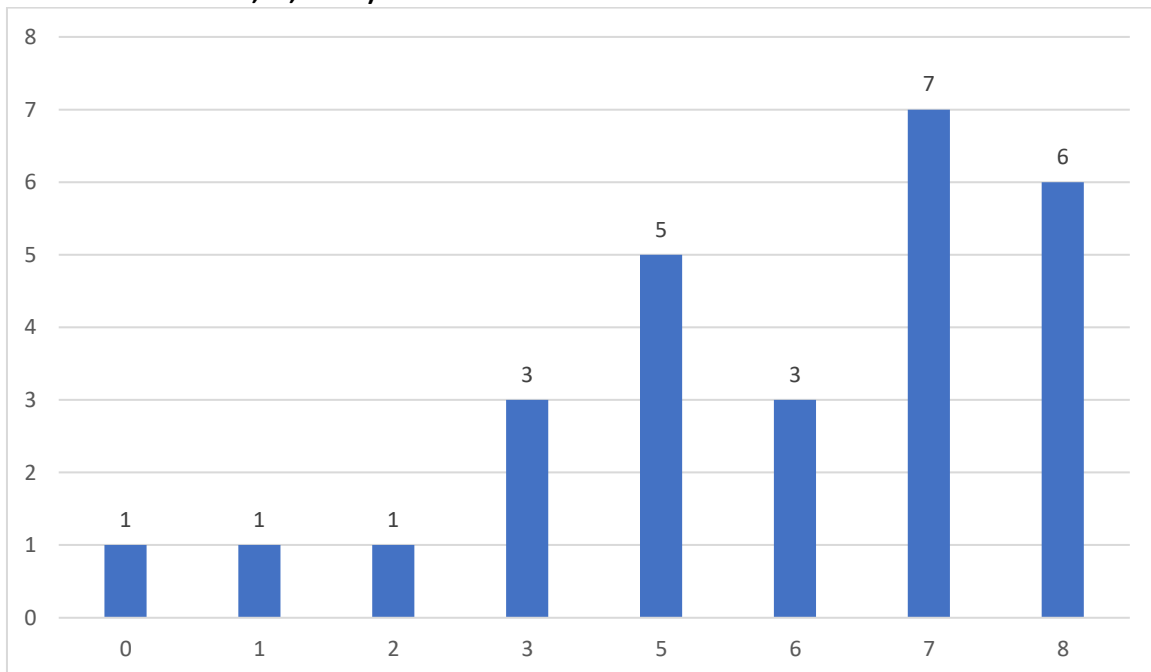
Het is ook hier weer interessant om te zien of de coach een of meerdere middelen heeft ingezet om het zelfvertrouwen omhoog te krijgen van de gezinnen. Daarvoor is er een eenvoudige index geconstrueerd, waarbij er is geteld hoeveel activiteiten de coach heeft ondernomen. Een factoranalyse laat zien dat de meeste activiteiten redelijk goed tot één schaal kunnen behoren. Het enige onderdeel wat er niet helemaal bij past is vraag 1.17.3. Deze vraag gaat over of de coach heeft geoefend met het gezin. Echter zorgt weglaten van deze vraag ervoor dat alle andere vragen een minder hoge score hebben. Om deze reden is er toch besloten om deze vraag mee te laten doen in de schaal (zie bijlage 13). Verder valt in bijlage 13 te zien dat de andere drie items die gaan over doorverwijzen ook redelijk goed tot een schaal kunnen behoren. Bovendien heeft deze schaal een betrouwbaarheid van 0,681. Dit is niet extreem betrouwbaar, maar wel goed genoeg.

Figuur 13: Doorverwijs activiteiten coach (Gemiddelde 1,33, Standaarddeviatie 1,07, N=27)

In figuur 13 is te zien dat er voor 6 gezinnen geen enkele doorverwijsoptie wordt gebruikt. Daarnaast zijn er bij 12 gezinnen slechts één doorverwijsoptie gebruikt. Voor negen gezinnen zijn er twee of meer doorverwijsopties gebruikt.

Figuur 14: Activiteiten die de coach zelf onderneemt met de gezinnen (Gemiddelde 5,63, Standaarddeviatie 2,29, N=27)

In figuur 14 zien we dat de coach slechts bij één gezin niks zelf heeft gedaan met het gezin. Dit is duidelijk minder dan bij de doorverwijsopties. Ook wordt er bij 16 gezinnen zes of meer manieren gebruikt. In totaal worden er bij 11 gezinnen vijf manieren of minder gebruikt. De coaches lijken dus aardig veel zelf activiteiten te ondernemen met de gezinnen. Dit blijkt ook uit het gemiddelde van 5,63.

Ook in dit geval wordt er nog gekeken of er een correlatie is tussen het zelfvertrouwen van de gezinnen en het aantal activiteiten dat de coaches heeft ondernomen om het zelfvertrouwen te vergroten. Ook hier kan er weer gebruik worden gemaakt van de Pearson's Correlatie.

In dit geval geldt ook weer dat het de verwachting is dat wanneer het gezin over meer zelfvertrouwen beschikt, de coach minder probeert om de kennis en vaardigheden omhoog te krijgen. Er wordt dus ook weer een negatieve correlatie verwacht, want hoe hoger het cijfer voor de kennis en vaardigheden, hoe minder er wordt verwacht dat de coach minder doorverwijst en minder eigen activiteiten onderneemt.

Tabel 7: correlatie zelfvertrouwen doorverwijsopties

		Vg1.16	Doorverwijzen coach
Vg1.16	Pearson's Correlatie	1	-,344*
	Significantie		,043
	N	26	26

Zoals in tabel 7 valt te zien is er een Pearson's Correlatie van $r=-0,344$ ($p=0,043$). Dit is een sterke, statistisch significante, negatieve correlatie. In dit geval kan er dus gesteld worden dat naarmate de cijfers voor zelfvertrouwen lager zijn, er meer doorverwezen wordt door de coaches. In het geval van zelfvertrouwen leveren de coaches dus ook maatwerk.

Tabel 8: correlatie zelfvertrouwen activiteiten die de coach zelf onderneemt met de gezinnen

		Eigen activiteiten coach	Vg1.16
Eigen activiteiten coach	Pearson's Correlatie	1	-,506**
	Significantie		,004
	N	27	26

Zoals in tabel 8 valt te zien, is er een correlatie van $r=-0,506$ ($p=0,004$). Dit is ook weer een sterke, statistisch significante, negatieve correlatie. Ook in dit geval kan er dus worden geconcludeerd dat de coaches bij gezinnen met weinig zelfvertrouwen meer doen. Ook in dit geval levert de coach dus maatwerk.

4.4 Deelconclusie

In dit hoofdstuk is bekeken of er verschillen en overeenkomsten zijn tussen de manieren van aanpakken van de coaches. Dit hoofdstuk zal eindigen met een deelconclusie, waar in het kort de resultaten nog even bij langs zullen worden gegaan. In deze deelconclusie zal de volgorde van het hoofdstuk worden aangehouden. Er zal dus allereerst worden ingegaan op de motivatie van de gezinnen, daarna op de competenties van de gezinnen en als laatste op het zelfvertrouwen van de gezinnen.

Uit de resultaten bleek dat veel gezinnen als belangrijkste doel hadden dat ze de Nederlandse taal wilden leren. Veel van de gezinnen wilden dus graag Nederlands leren, en dit bleek dus een belangrijk onderdeel in de aanpak van de coaches. Daarnaast bleek dat zij voornamelijk zelf dit doel hadden bepaald, of anders in samenspraak met de coach. Dit betekent dat de gezinnen zelf inspraak hadden bij het bepalen van het doel. Hieruit kan worden opgemaakt dat naar alle waarschijnlijkheid dit inhoudt dat de gezinnen een hoge motivatie hadden voor het doel. Dit bleek ook het geval, want volgens de coaches waren de gezinnen zeer gemotiveerd. Gemiddeld kregen de gezinnen een 7,58 voor hun motivatie.

Desalniettemin hebben de coaches actief geprobeerd om de motivatie van de gezinnen op peil te houden. Uit de resultaten bleek namelijk dat zij veel verschillende manieren hebben gebruikt om de motivatie van de vrijwilligers op peil te houden. Verder blijkt dat de coaches actiever gebruik maken van de manieren om de gezinnen te motiveren, wanneer hun motivatie minder hoog is bij een gezin. Dit wijst op maatwerk. Maatwerk houdt namelijk in dat de coach zijn aanpak aanpast op de gezinssituatie.

Voor het onderdeel kennis en vaardigheden is aan de coaches gevraagd om een cijfer te geven voor de gezinnen. Voor dit onderdeel scoorden de gezinnen echter niet zo hoog. Het gemiddelde cijfer wat de gezinnen voor hun kennis en vaardigheden hebben gekregen is namelijk slechts een 5,92. Wat opvalt is dat de coaches betrekkelijk weinig zelf doen aan het versterken van de competenties van de gezinnen. Zij sturen de gezinnen voornamelijk door naar een taalcursus of naar anderen. Bovendien werd er tijdens de gesprekken tussen de coach amper Nederlands gesproken. De coaches hebben dus niet tot nauwelijks Nederlands geoefend met de gezinnen. Dit is opvallend, aangezien de meeste gezinnen Nederlands leren als belangrijkste doel hadden, en het vanuit het project de bedoeling was dat de coaches met de gezinnen zouden gaan oefenen. Daarnaast lijken de coaches in dit geval niet meer te doen wanneer een gezin over minder kennis en vaardigheden blijkt te bezitten. Het is in dit geval dus maar de vraag of er maatwerk wordt geleverd.

Als laatste is het cijfer voor het zelfvertrouwen van de gezinnen naar oordeel van de coaches ook niet heel erg hoog. De gezinnen hebben voor hun zelfvertrouwen gemiddeld een 6,81 gekregen. Ook in dit geval wijzen de coaches veel door naar cursussen en anderen, maar ze doen in dit geval ook veel zelf. Daarnaast wordt het aantal manieren dat de coach gebruikt in dit geval wel afgestemd op het cijfer van het gezin voor hun zelfvertrouwen. Dit betekent dat de coach in dit geval dus ook maatwerk leveren.

Uiteindelijk kan er dus geconcludeerd worden dat bij de manieren van aanpakken het accent voornamelijk ligt op het motiveren van de gezinnen, en het versterken van hun zelfvertrouwen. In deze gevallen blijken de coaches ook maatwerk te leveren. De versterking van de kennis en vaardigheden lijkt minder centraal te staan in de aanpak van de coaches. Bovendien wordt bij de versterking van kennis en vaardigheden ook geen maatwerk geleverd. Zoals hierboven genoemd is dit wat opvallend, gezien het lage gemiddelde cijfer voor de kennis en vaardigheden van de gezinnen. Bovendien is het extra opvallend gezien het feit dat de gezinnen voornamelijk Nederlands leren als belangrijke doelstelling hadden.

5. Achtergrondkenmerken coaches

Naast het bekijken van de aanpak van de coaches, moet er ook worden gekeken naar de achtergrond kenmerken van de coaches. Hierbij is de volgende deelvraag van belang: *Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen de achtergrond van de vrijwilligers van het project 'Turkse Tukkers'?*

Deze vraag zal beantwoord worden in dit onderdeel. Om deze deelvraag te beantwoorden zal in eerste instantie worden ingegaan op de eigen motivaties van de coaches, daarna worden sociale normen besproken, en als laatste de hulpbronnen van de coaches, wat voornamelijk neerkomt op hun sociale netwerk en de kennis en vaardigheden waarover zij bezitten. Dit sluit aan op het theoriedeel wat besproken is in hoofdstuk 2.

5.1 Motivatie

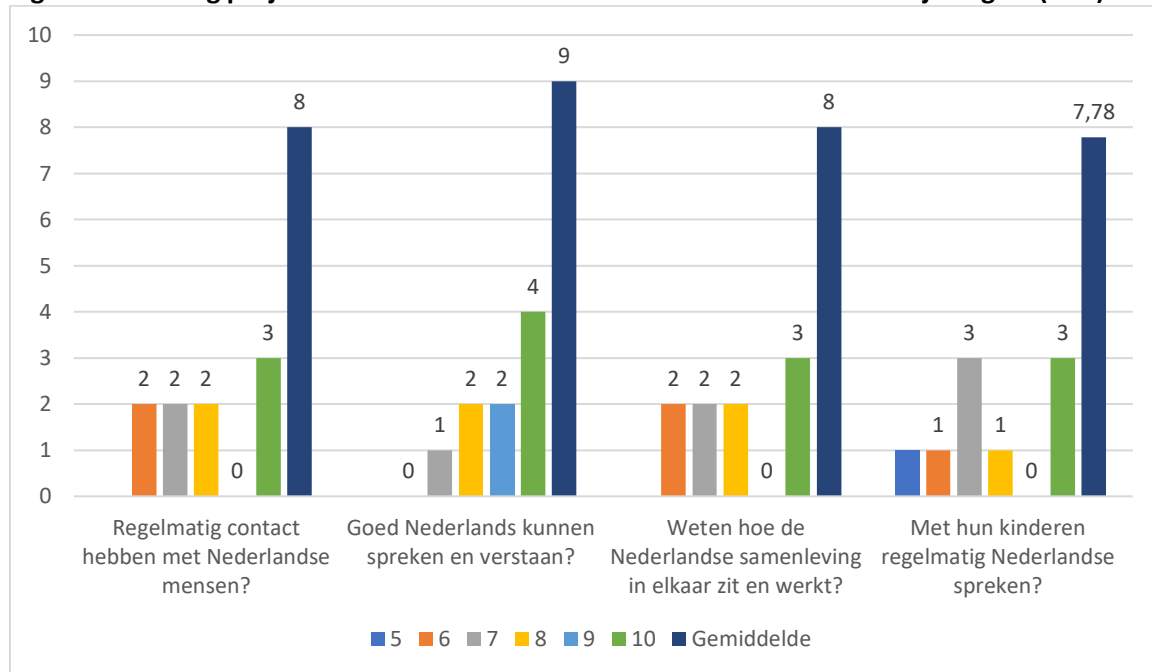
Eerst wordt de motivatie van de coaches beschreven. Hiervoor is het belangrijk om te bekijken wat de reden was waarom de coaches mee wilden doen aan dit project. In eerste instantie is ze daarom gevraagd wat de reden was waarom ze besloten mee te doen aan dit project. Velen van hen gaven aan dat ze het belangrijk vinden om mensen te helpen, en dat ze graag iets wilden doen voor de Turkse gemeenschap. Zij willen de door hen begeleide gezinnen graag wegwijs maken in de Nederlandse samenleving en cultuur. Deze antwoorden geven een indicatie over de intrinsieke motivatie van de vrijwilligers (zie hoofdstuk 2).

Vanuit het project is het ook belangrijk om te weten hoe belangrijk de vrijwilligers de doelen van het project vonden. Dit zegt iets over hun motivatie om een bijdrage te leveren aan de doelen van het project. De vier doelen waarover de coaches hun mening is gevraagd zijn de volgende:

- Regelmatig contact hebben met Nederlandse mensen
- Goed Nederlands kunnen spreken en verstaan
- Weten hoe de Nederlandse samenleving in elkaar zit en werkt
- Met hun kinderen regelmatig Nederlandse spreken

Voor elk van de doelen konden ze via een cijfer aangeven hoe belangrijk ze een doel vonden. Hierbij betekent een 1 dat ze het helemaal niet belangrijk vinden en een 10 dat ze het heel erg belangrijk vinden. In figuur 15 valt te zien hoe vaak een bepaald cijfer voor al deze doelen zijn gegeven.

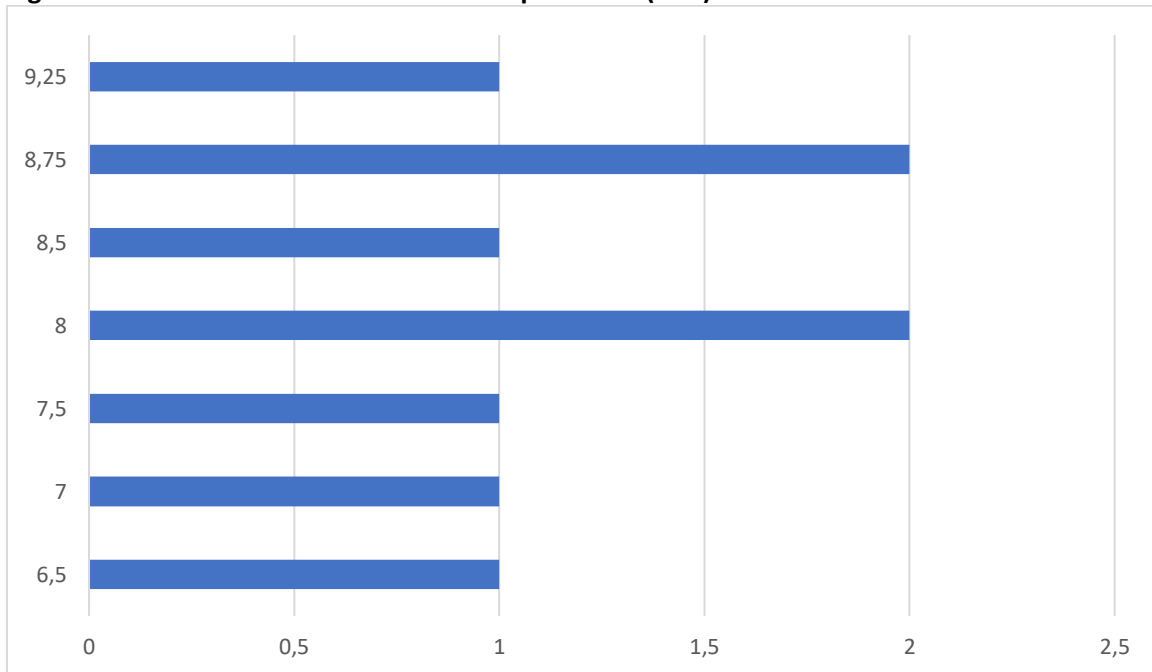
Figuur 15: Belang projectdoelen Turkse Tukkers naar het oordeel van de vrijwilligers (N=9)

In figuur 15 valt te zien dat er betrekkelijk weinig verschil is tussen hoe belangrijk de coaches de doelen vonden. In feite vinden de coaches alle doelen belangrijk. Er worden overwegend hoge cijfers gegeven. Het goed Nederlands kunnen spreken en verstaan is wel duidelijk het belangrijkste volgens de coaches, maar ook de andere doelen krijgen hoge cijfers en verschillen qua gemiddelde niet heel erg van elkaar. Het minst belangrijk vinden de coaches dat in de gezinnen ouders regelmatig Nederlands spreken met hun kinderen. Er kan dus worden geconcludeerd dat de coaches de doelen van het project in ieder geval belangrijk vinden.

Er is ook gekeken naar het gemiddelde belang per coach over de vier doelen samen. Dit geeft een beeld van de motivatie van de coach voor het project in het algemeen. De cijfers die de coaches gaven per vraag zijn bij elkaar opgeteld en hier is het gemiddelde van berekend. Het resultaat is zichtbaar in figuur 16.

Figuur 16: Gemiddelde van de vier doelen per coach (N=9)

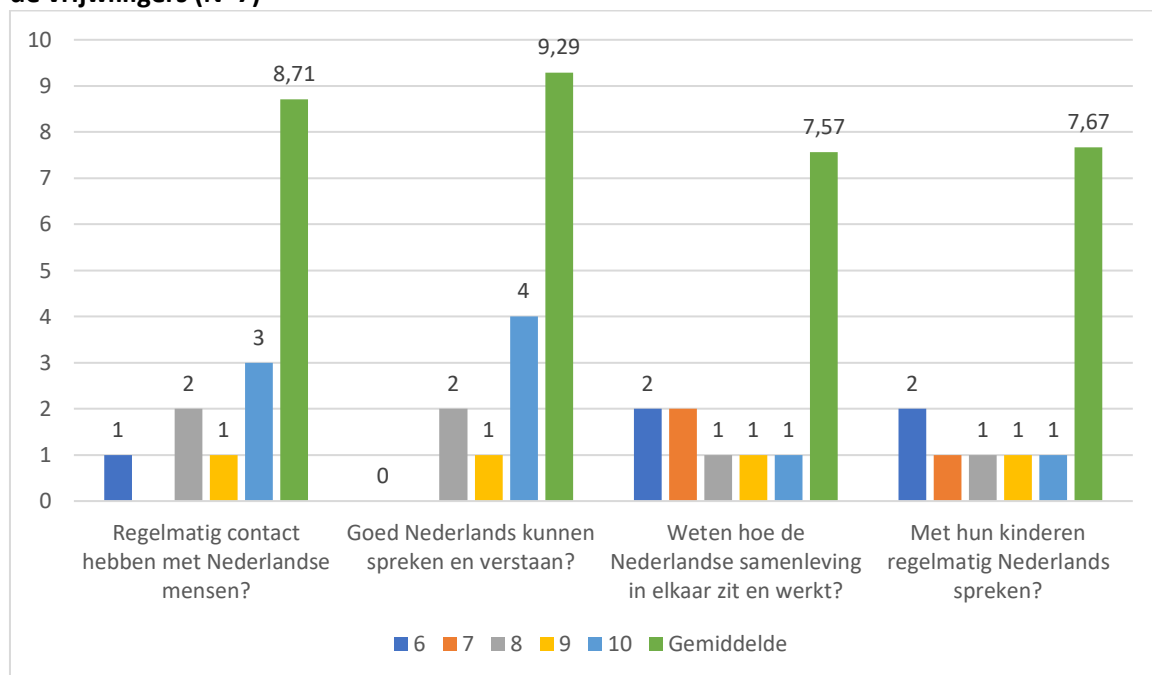
Zoals in figuur 16 valt te zien zijn de gemiddelde cijfers voor de vier doelen van de coaches ook relatief hoog. Er zijn zes coaches die een acht of hoger hebben als gemiddelde cijfer, en bij drie is van de coaches ligt de motivatie iets lager, namelijk beneden de 7,5. Desalniettemin kan er geconcludeerd worden dat de motivatie van de coaches sterk is.

5.2 Sociale normen

Naast de motivatie van de coaches zelf is het ook van belang dat de omgeving van de coaches de doelen belangrijk vindt. Dit noemen we ook wel sociale normen. De motivatie van de coaches kan nog sterker worden wanneer mensen in hun omgeving de doelen ook belangrijk achten. In het theoretisch kader staat ook beschreven dat belangrijke personen in het leven van een persoon veel invloed op diegene zijn mening kunnen hebben. Dit wordt ook wel extrinsieke motivatie genoemd. De meeste coaches (7) hebben in dit geval reacties van één of meer personen in hun omgeving gehad. Slechts twee coaches hebben geen reactie gehad.

Bij de coaches die wel een reactie hebben gehad van mensen uit hun omgeving is gevraagd of zij wilden aangeven hoe belangrijk de mensen die reageerden op hun betrokkenheid bij de Turkse Tukkers de projectdoelen vonden. Het resultaat hiervan is te zien in figuur 17.

Figuur 17: Belang projectdoelen Turkse Tukkers omgeving van de vrijwilligers naar het oordeel van de vrijwilligers (N=7)

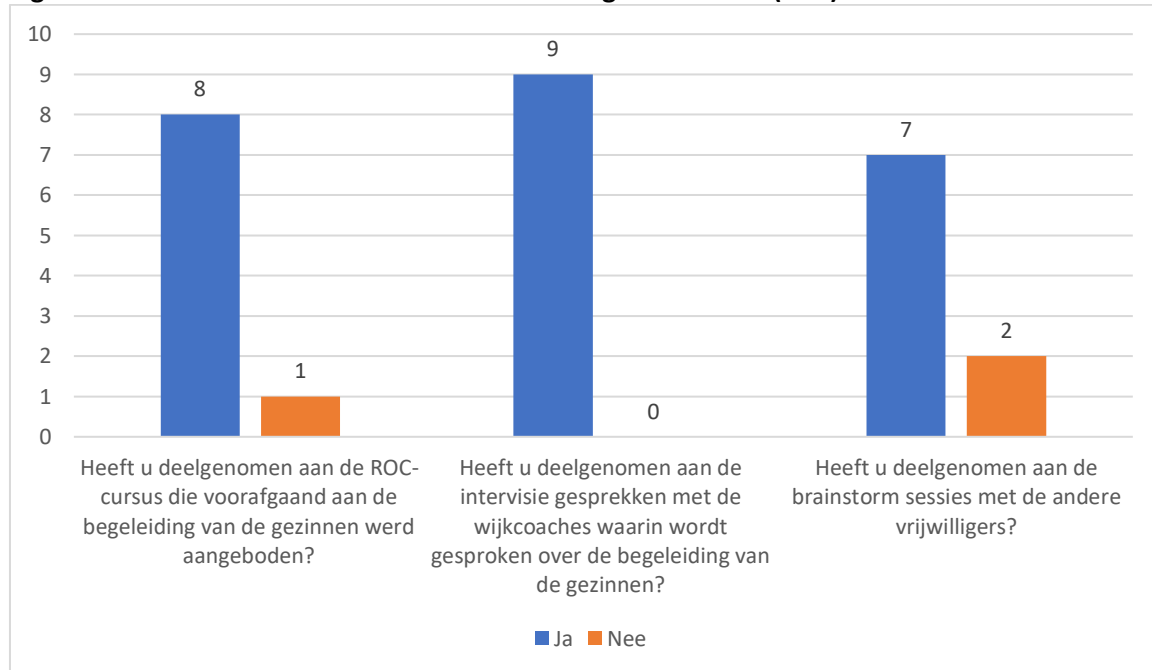

In figuur 17 valt te zien dat in de omgeving van de coaches, net als bij de coaches zelf, een goede beheersing van het Nederlands het belangrijkste werd gevonden (9,29). Wat echter opvalt is dat de omgeving van de coaches het regelmatig contact hebben met Nederlandse mensen belangrijker (8,71) vinden dan weten hoe de Nederlandse samenleving werkt (7,57). Bij de coaches zelf was dit niet het geval (daar scoorden beide doelen gelijk; beide doelen scoren: 8). Niettemin zijn de verschillen tussen de intrinsieke motivatie en de motivatie vanuit de omgeving gering. Zowel de vrijwilligers zelf als de mensen in hun omgeving hechten er het minst belang aan dat in de gezinnen de ouders regelmatig Nederlands spreken met hun kinderen.

5.3 Kennis en vaardigheden

Daarnaast is het ook van belang dat de coaches beschikken over kennis en vaardigheden. Om hun kennis en vaardigheden te verbeteren is er vanuit het project allerlei ondersteuning aangeboden aan de coaches. Zo konden ze van tevoren een cursus volgen, en tijdens het begeleiden werden en brainstormsessies en intervisiegesprekken aangeboden. Of ze hieraan mee hebben gedaan is te zien in figuur 18.

Figuur 18: Deelnemen coaches aan ondersteuningsactiviteiten (N=9)

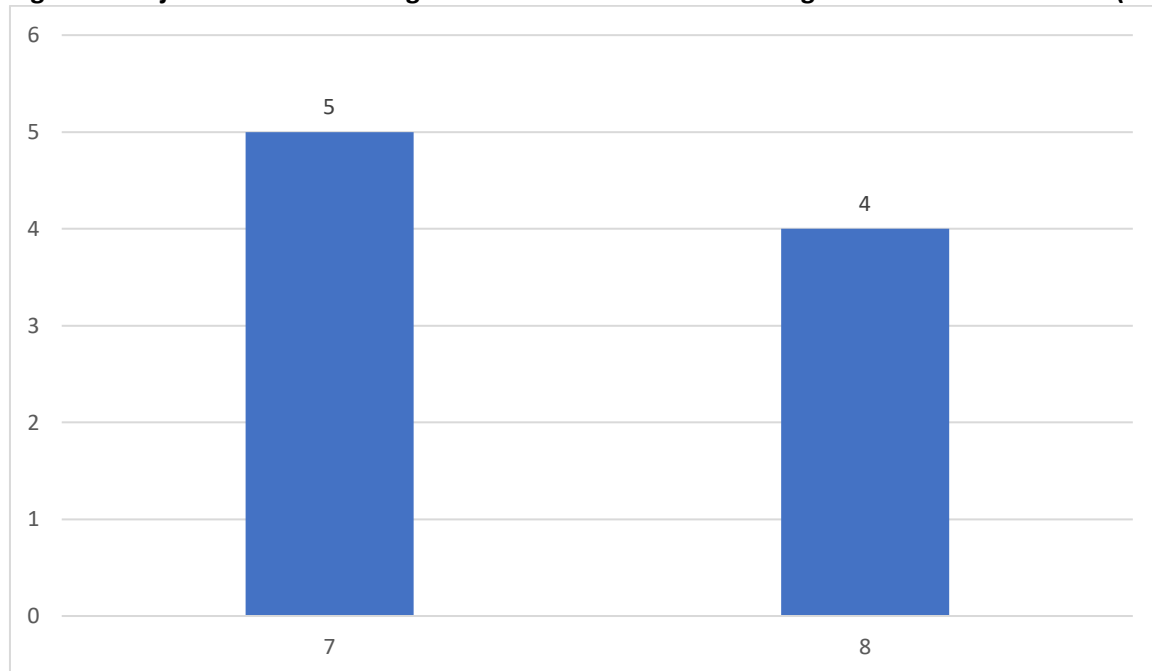
Zoals in figuur 18 valt te zien hebben vrijwel alle coaches deelgenomen aan deze activiteiten en daarom is er maar weinig variatie te zien in de deelname van coaches aan de cursus, intervisiegesprekken en de brainstormsessies. Aan de cursus deed slechts één coach niet mee en aan de brainstormsessies deden slechts twee coaches niet mee. Aan de intervisiegesprekken hebben alle deelnemers meegedaan. Omdat er dus weinig variatie is, kan dit niet verklaren waarom er verschillen in de manieren van aanpakken zouden zijn.

Naast de vraag of de coaches mee hebben gedaan aan deze ondersteunende activiteiten, is er ook gevraagd of ze dit nuttig vonden. Hieruit bleek dat een deel van de coaches voornamelijk de cursus niet als heel nuttig heeft ervaren. Dit kwam omdat een aantal coaches al ervaring hadden met begeleiden vanuit hun werk, en zij vonden dat er niet heel veel nieuwe dingen werden geleerd bij de cursus. Er waren namelijk aardig wat niveauverschillen waren binnen de groep, en daardoor werden meer de basisdingen behandeld. Gelukkig werd de cursus wel als nuttig ervaren door de coaches die nog geen ervaring hadden met het begeleiden van gezinnen.

De coaches waren over het algemeen positiever over de intervisiegesprekken en de brainstormsessies. Zij vonden het fijn dat hier meer vanuit de praktijk werd gehandeld, en er werd hierbij echt gekeken naar wat de coaches hadden meegemaakt in hun begeleiding van de gezinnen, waardoor er daar ook weer op ingespeeld kon worden. Er was een enkele coach die vond dat bij de intervisie gesprekken te veel werd gefocust op één onderwerp, maar verder waren de coaches hier aardig positief over.

Om te bekijken wat de coaches van hun eigen kennis en vaardigheden voor het coachen vinden en of deze ondersteunende activiteiten hebben bijgedragen aan de verbetering van hun kennis en vaardigheden, is er gevraagd of ze hun eigen kennis en vaardigheden wilden beoordelen met een cijfer. In figuur 19 is te zien hoe coaches hun eigen kennis en vaardigheden beoordelen.

Figuur 19: Cijfers die de coaches geven voor hun kennis en vaardigheden voor het coachen (N=9)

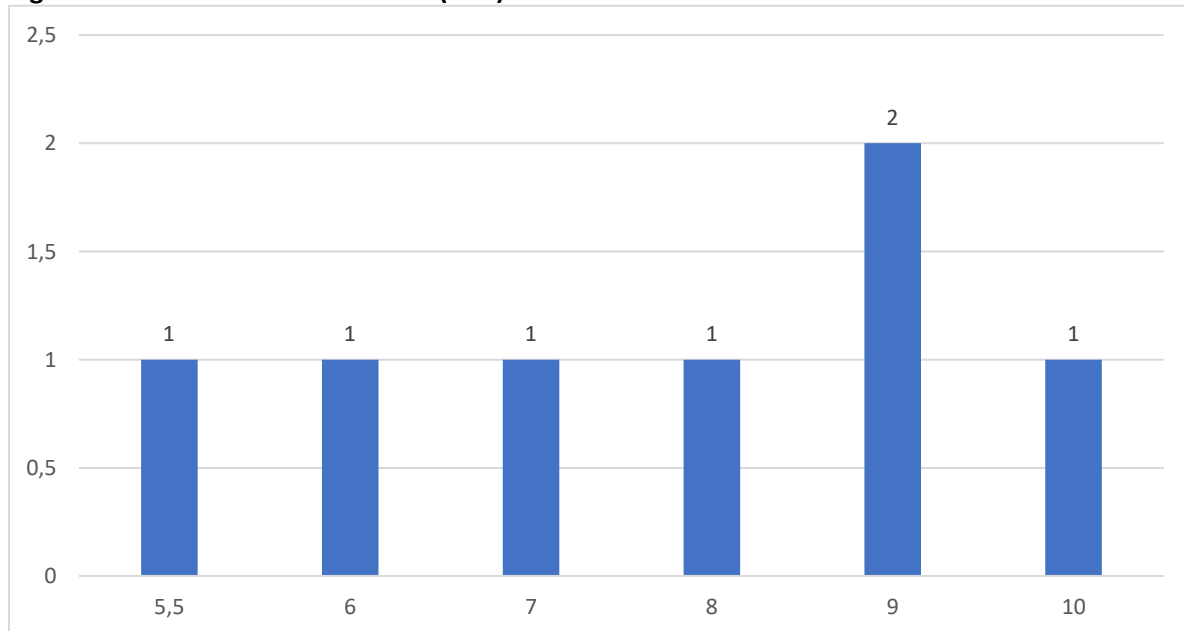
Het gemiddelde cijfer waarmee men de eigen kennis en vaardigheden beoordeeld is een 7,44. Rond dat gemiddelde is maar weinig variatie. In totaal hebben vijf coaches zichzelf een 7 gegeven, en vier coaches zichzelf een 8. Veel coaches gaven aan dat ze al veel ervaring hadden door hun werk, of dat zij op een andere manier in de loop der jaren ervaring hebben opgedaan. Hierdoor vinden zij dat zij inmiddels over voldoende kennis en vaardigheden beschikken om goed te kunnen begeleiden.

Omdat hier ook maar weinig variatie te vinden is, kan op basis hiervan ook niet worden verklaard waarom er eventueel verschillen zijn tussen de manieren van aanpakken bij de coaches.

Verder is er ook gevraagd of de coaches hun zwakke en sterke punten in het begeleiden van gezinnen wilden aangeven. Vaak hebben coaches moeite met aangeven wat hun grenzen zijn, en zijn ze geneigd om te veel te helpen. Ook hebben zij moeite met een grens stellen tussen professioneel met de gezinnen omgaan, en vriendschappelijk. Zij vinden vaak dat ze te vriendschappelijk met de gezinnen omgaan, terwijl ze liever wat meer professioneel met ze om zouden willen gaan. Soms vinden coaches ook dat ze wat ongeduldig zijn en dat ze te snel resultaten willen zien. Ook geven sommige coaches snel op en hebben ze zoiets van klaar is klaar.

Als sterke punten noemen de coaches vaak dat ze goed kunnen motiveren en stimuleren. Ook het feit dat veel coaches een luisterend oor bieden wordt vaak als sterk punt gezien, en aardig wat coaches vinden ook dat ze geduldig zijn. Daarnaast vinden veel coaches het feit dat ze sociaal zijn en een groot netwerk hebben een pluspunt en ook flexibel zijn wordt als pluspunt genoemd. Naast dat de coaches is gevraagd wat voor cijfer ze zichzelf geven voor hun kennis en vaardigheden in het coachen, is ze ook gevraagd om een cijfer te geven voor hun kennis en vaardigheden over de Nederlandse taal. Het resultaat hiervan is te zien in figuur 6.

Figuur 20: Kennis Nederlandse taal (N=8)

In figuur 20 is zichtbaar dat er vrij veel variatie zit tussen de cijfers die de coaches zichzelf geven voor de kennis die zij hebben van de Nederlandse taal. Ondanks dat het allemaal voldoende is, zijn er toch drie coaches die zichzelf een 7 of lager geven. Daarentegen zijn er ook vier coaches die zichzelf een 8 of hoger geven.

Het is wel interessant om te zien dat ze er een aantal coaches zijn die zichzelf een aardig laag cijfer geven voor de kennis die zij hebben van de Nederlandse taal, terwijl ze zichzelf aardig hoge cijfers geven voor de kennis en vaardigheden over het coachen. In dit geval is het nuttig om de correlatie te toetsen tussen deze twee cijfers. De verwachting is dat wanneer de coach zichzelf een hoger cijfer geeft voor de kennis van de Nederlandse taal, hij/zij ook een hoger cijfer geeft voor kennis en vaardigheden van het coachen. Immers, wanneer een coach over goede taalvaardigheid beschikt, is hij/zij ook beter in staat om een gezin te begeleiden. De verwachting is dus een positieve correlatiewaarde. Uit de Pearson's Correlatie blijkt een $r = 0,604$ (zie bijlage 15), wat betekent dat er een redelijk goede samenhang is tussen de twee cijfers. Daarnaast heeft de correlatie een significantie van 0,056, wat betekent dat er een statistisch significant verband is in de goede richting. Wanneer een coach dus zichzelf een hoger cijfer geeft voor de kennis van de Nederlandse taal, dan zal hij/zij zichzelf ook sneller een hoger cijfer geven voor kennis en vaardigheden voor het coachen.

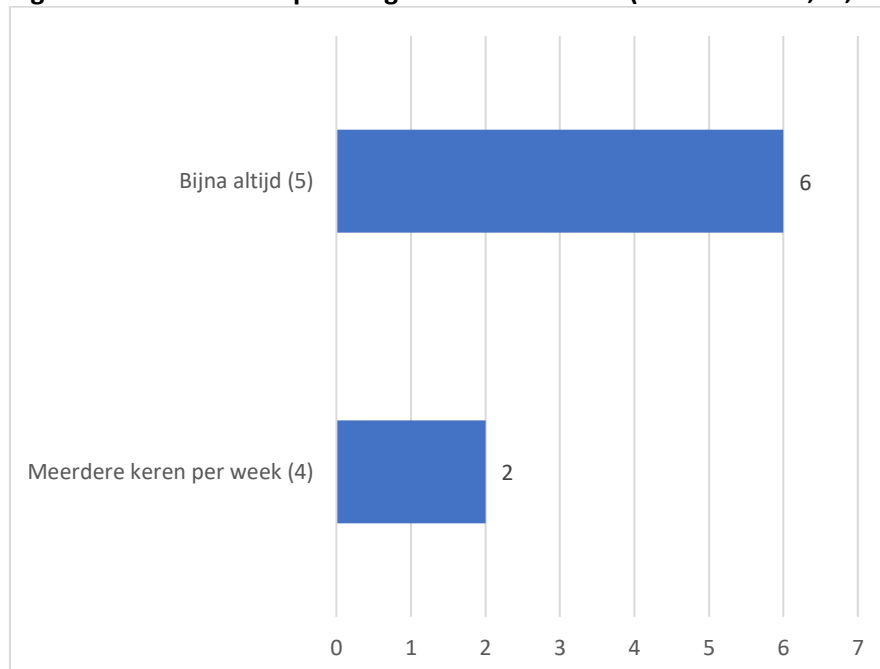
Een van de doelstellingen van het project is dat de coaches de gezinnen ondersteunen met de Nederlandse taal, door bijvoorbeeld Nederlands met ze spreken. Om deze reden is het van belang om te bekijken of de coaches zelf wel frequent gebruiken maken van het Nederlands. Hoe effectief zal de begeleiding namelijk zijn als de coaches zelf nauwelijks Nederlands gebruiken in hun dagelijkse leven? Bij het gebruik van Nederlands in het dagelijks leven zijn de volgende vier vragen van belang:

- Op hoeveel dagen per week kijkt u op tv naar Nederlandse zenders?
- Op hoeveel dagen per week bekijkt u Nederlandse internetsites?
- Praat u met uw partner vaak, soms of nooit Nederlands?
- Praat u vaak, soms of nooit met uw kinderen Nederlands?

Om te bekijken of deze items tot één schaal kunnen behoren is er een factoranalyse uitgevoerd. In bijlage 16 is te zien dat de onderste twee items niet samenhangen met de bovenste twee items. Om deze reden is er bekeken of de er twee schalen kunnen worden gemaakt. Omdat voor twee items een factoranalyse niet werkt, is er slechts op basis van betrouwbaarheid bekeken of de vragen tot een schaal kunnen worden berekend. De schaal voor de eerste twee vragen heeft een betrouwbaarheid van 0,774 (zie bijlage 16). De schaal voor de laatste twee vragen heeft een betrouwbaarheid van 0,556. Beide schalen hebben een voldoende betrouwbaarheid om te kunnen stellen dat er in dit geval twee schalen kunnen worden gemaakt.

Om te bekijken hoe vaak de antwoordmogelijkheden voor de eerste twee vragen zijn aangekruist per coach is er voor elke coach het gemiddelde van de twee vragen genomen. In dit geval betekent 5 dat bijna elke dag NL-internetsites en Nederlandse zenders bekijkt, 4 dat de coach het meerdere keren per week doet, et cetera.

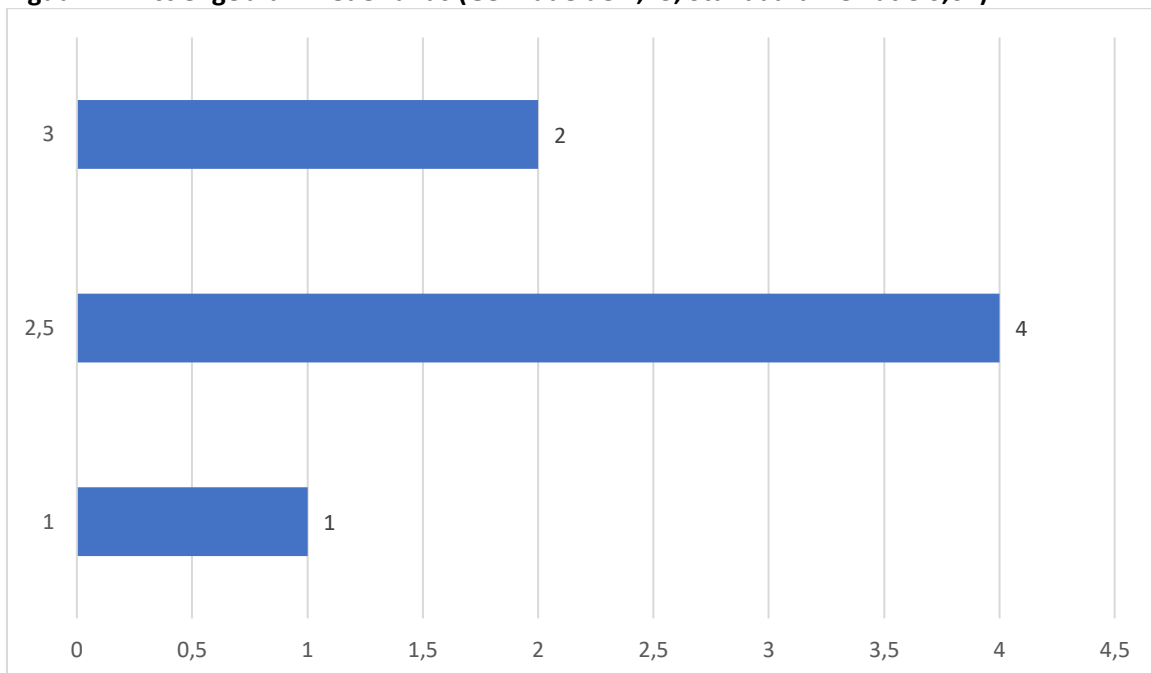
Figuur 21: Gemiddelde passief gebruik Nederlands (Gemiddelde 4,81, Standaarddeviatie 0,37)

In figuur 21 valt te zien dat zes van de acht coaches (bijna) elke dag Nederlandse media gebruikt. De twee andere coaches maken ook veel gebruik van het Nederlands, niet dagelijks maar wel meerdere malen per week. Er valt dus te concluderen dat er maar weinig variatie is tussen de coaches op dit gebied. Bovendien kan dit niet echt verklaren waarom sommige coaches zichzelf aardig lage cijfers geven voor hun kennis en vaardigheden.

Ook voor de tweede schaal kan eenzelfde soort figuur worden gemaakt. In dit geval geldt dat 3 vaak Nederlands is, en 1 nooit Nederlands.

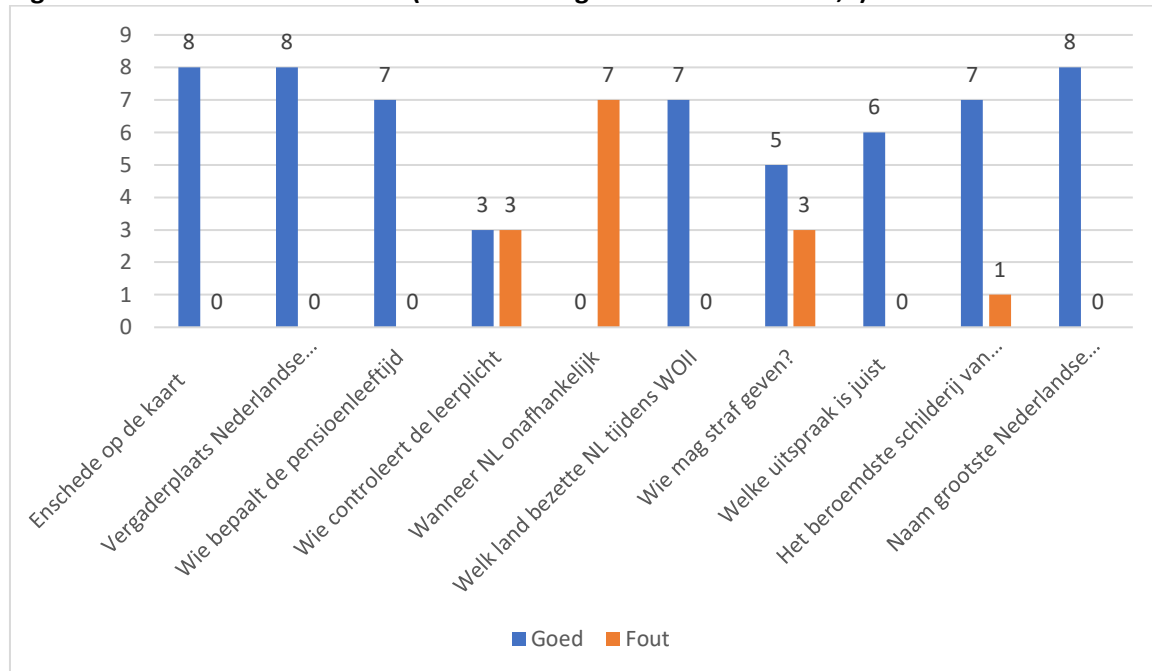
Figuur 22: Actief gebruik Nederlands (Gemiddelde 2,43, Standaard Deviatie 0,67)

Zoals in figuur 22 valt te zien gebruiken de coaches minder vaak actief de Nederlandse taal. Toch gebruiken ze de taal nog steeds redelijk vaak, en zijn ook hier de verschillen niet heel erg groot. Echter zijn de verschillen wel groot genoeg om te bekijken of het als verklarende factor kan worden gebruikt om de verschillen en overeenkomsten tussen de manieren van aanpakken bij de coaches te verklaren.

Bij kennis en vaardigheden hoort uiteraard ook de kennis die de coaches hebben van bepaalde informatie die van belang is in Nederland. Zoals in hoofdstuk 3 staat beschreven zijn er een aantal algemene vragen over Nederland gesteld aan de coaches. De bedoeling hiervan is om te bekijken hoeveel algemene kennis de coaches hebben van Nederland. De resultaten hiervan zijn hieronder zichtbaar.

Figuur 23: Kennis van Nederland (Gemiddelde goede antwoorden: 6,5)

Zoals in figuur 23 is te zien blijkt dat hier maar weinig variatie was tussen de coaches. Bovendien hebben de coaches over het algemeen een hoge kennis van Nederland. Zij scoren gemiddeld een 6,5 op de goede antwoorden. Dit is positief want de coaches hebben dus een hoge algemene kennis van Nederland. Toch zijn er een aantal vragen waar veel coaches het antwoord toch niet op wisten. Veel coaches wisten bijvoorbeeld niet wanneer Nederland onafhankelijk is geworden, wie de leerplicht controleert en wie een straf kan uitdelen wanneer de leider van een land wordt bedreigd. Voornamelijk wanneer Nederland onafhankelijk werd had geen enkele coach goed.

5.3.1 Sociaal kapitaal

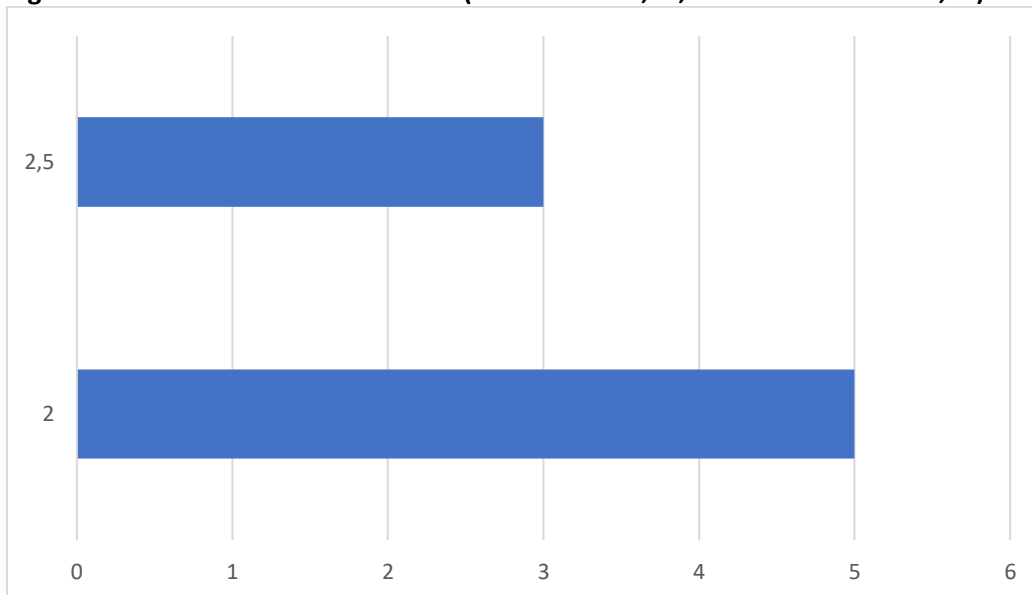
Bij kennis en vaardigheden is ook het sociale netwerk van de coaches van belang. Dit noemen we ook wel het sociaal kapitaal waarover een persoon bezit. Sociaal kapitaal betekent het kunnen en denken te kunnen inschakelen van een netwerk (zie hoofdstuk 2). In dit geval betekent dat dus dat het net als voor de gezinnen, ook voor de coaches het van belang is dat ze contact hebben met Nederlanders.

Voor contacten met Nederlanders zijn er ook aantal vragen van belang. Dit zijn de volgende vragen:

- Gaat u in uw vrije tijd vaak, soms of nooit om met autochtone Nederlanders?
- Heeft u in uw vrije tijd meer contact met autochtone Nederlanders of meer met Turken?²

In dit geval kan ook het gemiddelde van de cijfers worden genomen. In dit geval betekent 3 dat de coaches vaak contact hebben met Nederlanders, en 1 dat ze dit nooit hebben.

Figuur 24: Contact met Nederlanders (Gemiddelde 2,91, Standaarddeviatie 0,26)

In figuur 24 valt te zien dat er de coaches aardig wat contact hebben met Nederlanders. Er is maar weinig variatie te zien in hoe vaak ze met Nederlanders omgaan. De meeste coaches (5) hebben soms contact met Nederlanders, en nog drie coaches hebben iets meer contact met Nederlanders, en zitten tussen vaak en soms in.

² De vraag 'Komen er vaak, soms of nooit autochtone Nederlandse vrienden of burens bij u op bezoek? Paste er niet goed bij. Daarom is er een schaal geconstrueerd op basis van twee items. Deze schaal heeft een betrouwbaarheid van 0,68 (zie bijlage 17).

5.4 Deelconclusie

In dit hoofdstuk is bekeken of er verschillen en overeenkomsten zijn tussen de achtergrondkenmerken van de coaches. Allereerst wordt de motivatie van de coaches besproken, daarna hun kennis en vaardigheden en als laatste hun sociale contacten met Nederlanders.

Ten eerste blijkt uit de resultaten dat de coaches goed gemotiveerd zijn voor het project. Zij vinden het voornamelijk belangrijk dat de gezinnen Nederlands leren. Daarnaast steunt de omgeving hen ook in dit opzicht. Ook zij vinden namelijk de doelen van Turkse Tukkers aan zet belangrijk. Ook bij hen blijkt dat ze voornamelijk Nederlands leren belangrijk vinden.

Daarnaast vinden de coaches dat zij over de nodige kennis en vaardigheden beschikken op het gebied van coaching. Dit komt deels doordat sommige coaches al ervaring hadden met het coachen, maar deels ook door de cursus, intervisie sessies en de brainstormsessies. Vooral de laatste twee lijken als nuttig te worden ervaren. Dit komt voornamelijk omdat een aantal coaches dus van tevoren al ervaring had met coachen doordat zij bijvoorbeeld soortgelijk werk doen. Door coaches die nog geen ervaring hadden met het coachen werd de cursus echter wel als nuttig ervaren.

Bovendien zijn de coaches over het algemeen positief over hun eigen kennis van de Nederlandse taal en zij blijken de taal ook regelmatig te gebruiken in hun eigen sociale leven. Daarnaast onderhouden de coaches ook regelmatig contacten met mensen buiten de Turkse kring, en hebben zij dus regelmatig contact met Nederlanders. Echter, hierbij zijn wel wat verschillen te vinden, voornamelijk in de kennis die de coaches hebben van de Nederlandse taal.

Wat valt te zien is dat er in veel gevallen maar weinig variatie is tussen de achtergronden van de coaches. Dat is op zich ook niet vreemd omdat er bij de selectie van de coaches is geselecteerd op hun geschiktheid. Daarom viel te verwachten dat ze voor wat betreft hun motivatie voor de projectdoelen, hun kennis en vaardigheden op het terrein van de begeleiding van gezinnen, hun beheersing van de Nederlandse taal en hun kennis van Nederland en contacten met Nederlanders relatief hoog zouden scoren. Op basis van de resultaten wordt er bekeken of dit ook het geval bleek te zijn. Echter wordt een groot deel van de variabelen toch meegenomen in de volgende deelvraag. De enige variabele die echt te weinig variatie bleek te hebben was het deelnemen aan ondersteuningsactiviteiten. De rest is allemaal meegenomen in de volgende deelvraag.

6. Samenhang tussen achtergrondkenmerken en manieren van aanpakken

In dit onderdeel wordt de laatste deelvraag beantwoord. Deze deelvraag luidt als volgt: *hangen verschillen en overeenkomsten tussen de achtergronden van project 'Turkse Tukkers' samen met de aanpak van de vrijwilligers van de door hen begeleide gezinnen in het project 'Turkse Tukkers'?* Bij deze deelvraag is het centrale idee dat er wordt gekeken in hoeverre de aanpak is gestuurd door de achtergrond van de coaches. Vanuit de theorie van Fishbein en Ajzen is het achterliggende idee dat de achtergrond van de coaches belangrijk is, aangezien die bepaalt wat mensen willen, in welke omgeving ze opereren en wat ze kunnen. Namelijk, wat ze kunnen en wat ze willen heeft invloed op hoe ze dingen aanpakken. Om deze deelvraag te beantwoorden worden er verschillende onderdelen bij langs gelopen. Allereerst wordt er ingegaan op de werkwijze die de coaches hebben gebruikt om de gezinnen te motiveren. Hierbij is het belangrijk wie de aanpak heeft bepaald, omdat dit van belang is voor de intrinsieke motivatie van de gezinnen. Daarnaast is het belangrijk om aandacht te besteden aan de motivatiestrategieën die de coaches konden gebruiken.

Naast de werkwijze voor het motiveren van de gezinnen, is het ook van belang om te bekijken welke werkwijze de coaches hebben gebruikt om de competenties (kennis en vaardigheden) van de gezinnen te verbeteren. Ook hier wordt aandacht besteed aan de strategieën die de coaches konden gebruiken om de kennis en vaardigheden te vergroten. Ook vallen de strategieën die de coaches konden gebruiken om het zelfvertrouwen van de gezinnen te verbeteren hieronder. Immers, een persoon is tot meer in staat wanneer deze over veel zelfvertrouwen beschikt. Als laatste wordt er aandacht besteed aan als belangrijkste doel Nederlands leren. Dit valt ook onder kennis en vaardigheden verbeteren, maar omdat dit het belangrijkste inhoudelijke doel van het project was, wordt hier extra aandacht aan geschonken. In het theoretisch kader (hoofdstuk 2) wordt er nog aandacht geschonken aan sociale normen. Het bleek echter lastig voor de coaches om hierover een inschatting te maken voor de gezinnen. In de resultaten is hier dan ook verder inhoudelijk niet op ingegaan, en hier zal het dus ook niet benoemd worden.

Bij alle bovengenoemde onderdelen wordt de samenhang bepaald tussen kenmerken van de aanpak en kenmerken van de achtergrond van de vrijwilligers. Dit wordt gedaan aan de hand van kruistabellen en op deze tabellen gebaseerde associatiematen, meer specifiek Kendall's Tau-b (voor symmetrische tabellen) en Kendall's Tau-c (voor asymmetrische tabellen). Zo valt goed te zien of er een (significante) samenhang bestaat tussen aanpak en achtergronden van de vrijwilligers. Er wordt in alle gevallen een positieve samenhang verwacht. Dit betekent eigenlijk dat we verwachten dat naarmate een coach dingen goed kan of dingen belangrijker vindt, dat hij/zij dat ook belangrijker maakt in de aanpak. Dit is de hypothese die we bij elk van de onderstaande kruistabellen aanhouden. Dat heeft ook implicaties voor de toetsing. Omdat we telkens een positieve samenhang verwachten is sprake van een eenzijdige toetsing van de hypothesen. Voor de beslissing over het al dan niet verwerpen van een hypothese hanteren we een criterium van 5% (bij "eenzijdige toetsing").

In de strikte zin kan er in dit onderzoek geen sprake zijn van statistische toetsing, omdat er geen sprake is van onafhankelijke waarnemingen. De maximaal 27 gezinnen worden namelijk deels begeleid door eenzelfde coach en de aanpak van die coach is waarschijnlijk deels hetzelfde. We gebruiken de statistische toetsing daarom alleen als criterium om te beslissen of we bij een bepaalde hypothese wel of niet moeten verwerpen. Bovendien zijn deze analyses alleen uitgevoerd voor die kenmerken van de aanpak en kenmerken van de achtergrond van de vrijwilliger waarvoor we in H4 en H5 voldoende variatie aantreffen. Immers als er geen variatie is in de afhankelijke variabele dan is er niets te verklaren en als er geen variatie is in een achtergrondfactor dan kan deze factor verschillen in de afhankelijke variabele niet verklaren. De belangrijkste resultaten van deze analyse vatten we samen in de onderstaande tabellen. Met het oog op het kleine aantal gezinnen en de interpreteerbaarheid hebben we in deze analyse en ook bij alle latere analyses de samenhang bepaald op basis van dichotome variabelen.

6.1 Manieren om te motiveren

Zoals hierboven genoemd is wordt als eerste de manieren om te motiveren besproken. Hierbij kijken we allereerst naar de vraag wie de aanpak heeft bepaald. Er is aan de coaches gevraagd of zij de aanpak hebben bepaald, het gezin zelf of dat dit samen in overleg is gebeurd. Een belangrijk kenmerk van de aanpak van het project was dat gezinnen zelf een belangrijke stem zouden hebben in het bepalen van de aanpak. Helaas is de coaches niet gevraagd hoe belangrijk ze dit uitgangspunt zelf vonden. Wel weten we in welke mate de coaches in het algemeen de projectdoelen van TTAZ belangrijk vonden. Daarom gaan we na of de algemene steun van vrijwilligers voor de TTAZ-doelen ook samenhangt met de vraag of in de aanpak gezinnen ook een belangrijke stem hadden in het bepalen van de aanpak.

Tabel 9: Samenhang tussen wie de aanpak heeft bepaald en hoe belangrijk de coaches de doelen vinden.

		Belang doelen volgens coaches		Total
		1,00 = relatief gering	2,00 = relatief hoog	
Wie heeft de aanpak bepaald	Samen (0)	4 66,7%	12 57,1%	16 59,3%
	Het gezin zelf (1)	2 33,3%	9 42,9%	11 40,7%
Total		6 100,0%	21 100,0%	27 100,0%

* Kendall's tau b (dichotome variabelen): -0,081 (p: 0,316; ns)

* Kendall's tau c (originele variabelen): -0,081 (p:0,334; ns)

Allereerst is belangrijk dat in geen van de gevallen de coach eenzijdig de aanpak heeft bepaald. De vraag is dus of het gezin zelf de aanpak heeft bepaald of dat dit in samenspraak met de coach is gebeurd. Idealiter heeft het gezin de aanpak zelf bepaald. Uit de tabel blijkt dat bij 43% van de coaches die de doelen relatief belangrijk vonden, het gezin zelf het doel heeft bepaald. Dit is meer dan bij de coaches die de doelen minder belangrijk vonden, hier is het namelijk 33%. Echter is het verband niet statistisch significant. Hoe belangrijk de coaches de doelen vinden heeft dus geen invloed op of het gezin zelf de aanpak van het doel hebben bepaald. Ook in dit geval wordt dus de hypothese verworpen. Ten tweede kan de samenhang tussen aanpak bepaald en hoe belangrijk de omgeving van de coaches de doelen vinden worden geanalyseerd. De coaches is namelijk ook gevraagd wat hun omgeving vindt van de doelen van het project. Ook hierbij kon een cijfer van 1 tot 10 worden gegeven.

Tabel 10: Samenhang tussen wie de aanpak heeft bepaald en hoe belangrijk de omgeving van de coaches de doelen vinden.

		Belang doelen omgeving coaches		Total
		1,00 = relatief gering	2,00 = relatief hoog	
Wie heeft de aanpak bepaald	Samen (0)	4 44,4%	7 77,8%	11 61,1%
	Het gezin zelf (1)	5 55,6%	2 22,2%	7 38,9%
Total		9 100,0%	9 100,0%	18 100,0%

* Kendall's tau b (dichotome variabelen): -0,333 (p: 0,062; ns)

* Kendall's tau c (originele variabelen): -0,225 (p:0,119; ns)

In tabel 10 is zichtbaar dat wanneer de omgeving van de coaches de doelen redelijk belangrijk vindt, het gezin zelf minder snel de doelen bepaalt (22%), dan wanneer de omgeving van de coaches de doelen minder belangrijk vindt (56%). Echter is het verband niet statistisch significant. Ook het belang van de doelen volgens de omgeving van de coaches heeft dus statistisch gezien geen invloed op wie de aanpak heeft bepaald. Om deze reden wordt ook in dit geval de hypothese verworpen.

Het volgende kenmerk van de aanpak waarbij samenhang wordt geanalyseerd is de variabele of er motivatiestrategieën zijn gebruikt. In dit geval wordt dit kenmerk vergeleken met het belang van de doelen volgens de coaches. In hoofdstuk 4.1.1 zijn een aantal strategieën besproken die kunnen helpen om de motivatie van de gezinnen te vergroten. Er wordt in dit geval ervan uit gegaan dat wanneer de coaches meer achter de projectdoelen staan, ze ook meer zullen doen om de mensen te motiveren.

Tabel 11: Samenhang tussen strategieën om te motiveren en het belang van de doelen volgens de coaches

		Het belang van de doelen volgens de coaches		Total
		1,00 = relatief gering	2,00 = relatief hoog	
Strategieën om te motiveren	Niet gebruikt (0)	2 33,3%	8 38,1%	10 37,0%
	Wel gebruikt (1)	4 66,7%	13 61,9%	17 63,0%
Total		6 100,0%	21 100,0%	27 100,0%

* Kendall's tau b (dichotome variabelen): -,041 (p: 0,415; ns)

* Kendall's tau c (originele variabelen): 0,016 (p:0,465; ns)

Ook in dit geval is in tabel 11 zichtbaar dat coaches die doelen relatief belangrijk vinden, minder snel strategieën om te motiveren gebruiken (62%) dan coaches die de doelen minder belangrijk vinden (67%). Het verband is echter wel negatief, wat betekent dat hoe minder belangrijk de coaches de doelen vinden, hoe sneller zij strategieën zullen gebruiken om de gezinnen te motiveren. Echter, het verband is niet statistisch significant, wat weer inhoudt dat het belang van de doelen volgens de coaches geen tot weinig invloed heeft op hoe vaak zij een strategie gebruiken om de gezinnen te motiveren. Dit houdt dus in dat de hypothese wordt verworpen.

Tussen de variabele motivatie strategieën gebruiken en hoe belangrijk de omgeving van de coaches de doelen vindt kan ook samenhang worden geanalyseerd. Ook in dit geval kan er weer een kruistabel worden gemaakt.

Tabel 12: Samenhang tussen strategieën om te motiveren en hoe belangrijk de omgeving van de coaches de doelen vinden

		Belang van de doelen volgens omgeving coaches		Total
		1,00 = relatief gering	2,00 = relatief hoog	
Strategieën om te motiveren	Niet gebruikt (1)	3 33,3%	4 44,4%	7 38,9%
	Wel gebruikt (2)	6 66,7%	5 55,6%	11 61,1%
Total		9 100,0%	9 100,0%	18 100,0%

* Kendall's tau b (dichotome variabelen): -0,114 (p: 0,313; ns)

* Kendall's tau c (originele variabelen): 0,016 (p: 0,465; ns)

In tabel 12 is te zien dat wanneer de omgeving de doelen belangrijker vindt, er minder strategieën om te motiveren door de coaches worden gebruikt (56%) dan wanneer de omgeving van de coach de doelen minder belangrijk vindt (67%). Het aangetroffen verband is zelfs negatief (maar niet statistisch significant), wat betekent dat hoe minder belangrijk de omgeving de doelen vindt, hoe vaker de strategieën om te motiveren zijn gebruikt. De hypothese zal in dit geval ook weer worden verworpen.

6.2 Kennis en vaardigheden vergroten

Het volgende kenmerk van de aanpak wat van belang is, is hoe vaak de coach geprobeerd heeft om de kennis en vaardigheden te vergroten bij de coaches. In hoofdstuk 2.1.2 zijn een aantal manieren genoemd waarop een begeleider kan proberen de kennis en vaardigheden te vergroten bij de gezinnen. Hierbij is eerder een verdeling gemaakt tussen de eigen activiteiten van de coach, en de niet-eigen activiteiten van de coach. Hierbij bleek alleen voldoende variatie bij de eigen activiteiten van de coach, dus deze zullen voor deze deelvraag alleen worden meegenomen. Ook in dit geval is de verwachting dat wanneer de coach de doelen meer van belang vindt, hij/zij ook sneller de kennis en vaardigheden van de gezinnen zullen proberen te verbeteren.

Tabel 13: Samenhang tussen kennis en vaardigheden vergroten en belang van de doelen volgens de coach

		Belang doelen volgens coaches		Total
		1,00 = relatief gering	2,00 = relatief hoog	
Kennis en vaardigheden vergroten	Niet gebruikt (1)	2 33,3%	6 28,6%	8 29,6%
	Wel gebruikt (2)	4 66,7%	15 71,4%	19 70,4%
Total		6 100,0%	21 100,0%	27 100,0%

* Kendall's tau b (dichotome variabelen): 0,043 (p: 0,413; ns)

* Kendall's tau c (originele variabelen): 0,054 (p:0,381; ns)

In dit geval zien we dat wanneer een coach de doelen belangrijker vindt, hij/zij eerder zal proberen de kennis en vaardigheden te vergroten (71%), dan wanneer hij/zij de doelen minder belangrijk vindt (67%). Echter, ook dit verband blijkt niet statistisch significant. Hoe belangrijk de doelen zijn volgens de coaches heeft geen invloed op of zij de kennis en vaardigheden van de gezinnen eerder zullen helpen vergroten. Ook in dit geval zal de hypothese dus worden verworpen.

Ook in dit geval wordt de samenhang tussen kennis en vaardigheden vergroten en belang van de doelen volgens de omgeving van de coaches bekeken. Ook dit wordt weer aan de hand van een kruistabel gedaan.

Tabel 14: Samenhang tussen kennis en vaardigheden vergroten en belang van de doelen volgens de omgeving van de coaches

		Belang van de doelen volgens de omgeving van de coaches		Total
		1,00 = relatief gering	2,00 = relatief groot	
Kennis en vaardigheden vergroten	Niet gebruikt (1)	3 33,3%	4 44,4%	7 38,9%
	Wel gebruikt (2)	6 66,7%	5 55,6%	11 61,1%
Total		9 100,0%	9 100,0%	18 100,0%

* Kendall's tau b (dichotome variabelen): -0,114 (p: 0,313; ns)

* Kendall's tau c (originele variabelen): -0,036 (p: 0,439; ns)

Ook in tabel 14 is weer een negatief verband zichtbaar. Wanneer de omgeving van de coach de doelen belangrijker vindt, proberen de coaches minder vaak (57%), om de kennis en vaardigheden van het gezin vergroten, dan wanneer de omgeving dit minder belangrijk vindt (67%). Echter, het verband is ook in dit geval anders dan verwacht en niet statistisch significant. Hoe belangrijk de omgeving van de coaches de doelen vindt, heeft dus geen (positieve) invloed op of zij eerder de kennis en vaardigheden zullen vergroten van de gezinnen. De hypothese wordt dus verworpen.

De volgende variabele waarbij de samenhang wordt bekeken is de kennis van de Nederlandse taal van de coach. Ook nu is de verwachting weer dat hoe meer kennis een coach heeft, hoe sneller zij zullen proberen de kennis en vaardigheden van een gezin te vergroten.

Tabel 15: Samenhang tussen kennis en vaardigheden vergroten en kennis van de Nederlandse taal

		Kennis Nederlandse taal		Total
		1,00 = relatief gering	2,00 = relatief groot	
Kennis en vaardigheden vergroten	Niet gebruikt (1)	3 33,3%	5 33,3%	8 33,3%
	Wel gebruikt (2)	6 66,7%	10 66,7%	16 66,7%
Total		9 100,0%	15 100,0%	24 100,0%

* Kendall's tau b (dichotome variabelen): 0,000 (p: 1,000; ns)

* Kendall's tau c (originele variabelen): -0,090 (p: 0,326; ns)

In tabel 15 zien we echter in één oogopslag dat het niet uitmaakt hoeveel kennis een coach heeft van de Nederlandse taal in samenhang met hoe snel zij kennis en vaardigheden zullen vergroten bij de gezinnen. Ook in dit geval wordt de hypothese verworpen.³

³ Dezelfde resultaten worden gevonden wanneer de samenhang tussen kennis en vaardigheden vergroten en actief gebruik Nederlandse taal en de samenhang tussen kennis en vaardigheden vergroten en kennis van Nederland wordt getoetst. Ook in dit geval is er dus geen sprake van samenhang, en wordt de hypothese verworpen.

Als laatste wordt de samenhang tussen kennis en vaardigheden vergroten en contacten met Nederlanders nog bekeken. Ook in dit geval wordt ervan uitgegaan dat wanneer de coach meerdere contacten heeft met Nederlanders, zij eerder zullen proberen om de kennis en vaardigheden te vergroten bij de gezinnen.

Tabel 16: Samenhang tussen kennis en vaardigheden vergroten en contacten met Nederlanders

		Contact met Nederlanders		Total
		1,00 = relatief gering	2,00 = relatief hoog	
Kennis en vaardigheden vergroten	Niet gebruikt (1)	6 40,0%	2 22,2%	8 33,3%
	Wel gebruikt (2)	9 60,0%	7 77,8%	16 66,7%
Total		15 100,0%	9 100,0%	24 100,0%

* Kendall's tau b (dichotome variabelen): 0,183 (p: 0,173; ns)

*Kendall's tau c (originele variabelen): 0,143 (p: 0,2334; ns)

Wanneer de coaches meer contact hebben met Nederlanders zijn zij wat vaker actief in het vergroten van de kennis en vaardigheden van de gezinnen (78%), dan wanneer zij minder contact hebben met Nederlanders (60%). Maar dit verschil is niet statistisch significant. Ook in dit geval kan de hypothese dus worden verworpen.

Het laatste kenmerk van de aanpak waarbij de samenhang wordt bekeken is het vergroten van het zelfvertrouwen van de gezinnen. De samenhang tussen deze variabele en het belang van de doelen volgens de coaches wordt geanalyseerd. In hoofdstuk 5.1.3 zijn een aantal manieren genoemd waarop de coach kan proberen het zelfvertrouwen van de gezinnen te verbeteren. In dit geval worden echter alleen de eigen activiteiten van de coach meegenomen, omdat hierbij alleen voldoende variatie was. Daarnaast is er ook maar één achtergrondkenmerk wat voldoende variatie had om in verband te brengen met het kenmerk van de aanpak. Dit is in dit geval het belang van de doelen volgens de coaches. Ook in dit geval wordt er weer vanuit gegaan dat wanneer de coaches de TTAZ-doelen meer van belang vinden, zij eerder zullen proberen het zelfvertrouwen van de gezinnen te vergroten.

Tabel 17: Samenhang tussen zelfvertrouwen vergroten en belang van de doelen volgens coaches

	Belang doelen volgens coaches		Total
	1,00 = relatief gering	2,00 = relatief hoog	
Zelfvertrouwen vergroten Niet gebruikt (1)	2 _a 33,3%	4 _a 19,0%	6 22,2%
Wel gebruikt (2)	4 _a 66,7%	17 _a 81,0%	21 77,8%
Total	6 100,0%	21 100,0%	27 100,0%

* Kendall's tau b (dichotome variabelen): 0,143 (p: 0,252; ns)

* Kendall's tau c (originele variabelen): -0,033 (p:0,436; ns)

Ook in dit geval is er sprake van een positief verband. Wanneer de doelen volgens de coaches belangrijker zijn dan proberen zij iets vaker (81%), het zelfvertrouwen van de gezinnen te vergroten dan wanneer zij de doelen minder belangrijk vinden (67%). Er is echter geen sprake van een statistisch significant verband. Hoe belangrijk de doelen zijn volgens de coaches heeft dus geen invloed op hoe snel zij het zelfvertrouwen van de gezinnen zullen vergroten. Ook in dit geval kan de hypothese worden verworpen.

6.3 Belangrijkste doel leren Nederlandse taal

Het eerste kenmerk waarbij de samenhang wordt bekeken met het Nederlands leren als belangrijkste doel is het belang dat de vrijwilliger zelf hecht aan dit doel. Omdat voor de meeste gezinnen het leren van de Nederlandse taal het belangrijkste doel vormde, richt de analyse zich primair op dit doel. Daarnaast is de coaches gevraagd om met een cijfer (1= helemaal niet belangrijk, 10= heel erg belangrijk) aan te geven hoe belangrijk hij/zij het zelf vinden dat hun gezinnen Nederlands kunnen verstaan en spreken.

Tabel 18: Samenhang keuze voor doel “leren Nederlandse taal” in de aanpak en belang dat vrijwilliger zelf hecht aan dit doel.

		Belang Nederlandse taal volgens coaches		Totaal
		1,00=relatief gering	2,00= relatief groot	
Doel gezin: Beter Nederlands leren	Nee (0)	4 44,4%	7 38,9%	11 40,7%
	Ja (1)	5 55,6%	11 61,1%	16 59,3%
Total		9 100,0%	18 100,0%	27 100,0%

* Kendall's tau b (dichotome variabelen): 0,05 (p: 0,39; ns)

* Kendall's tau c (originele variabelen): 0,25 (p:0,11; ns).

In tabel 18 zien we dat er nauwelijks verschil is in de aanpak tussen vrijwilligers die relatief veel belang hechten aan de projectdoelstelling “Nederlands leren” (61%) en de vrijwilligers die dit doel minder belangrijks achten (56%). Deze samenhang is – zoals de Kendall's tau's aangeven - niet statistisch significant. Het belang dat de coach hecht aan het aanleren van kennis van de Nederlandse taal heeft dus in positieve noch in negatieve zin invloed op de vraag of in de aanpak bij het gezin het Nederlands leren als belangrijkste doel is gekozen of niet.⁴ Op grond hiervan verwerpen we in dit geval dus onze hypothese van een positieve samenhang tussen achtergrond van de coach en kenmerken van diens aanpak.

⁴ Weliswaar was de samenhang op basis van de ruwe gegevens – voor dichotomisering – iets sterker, maar ook die samenhang was niet statistisch significant.

Het volgende achtergrondkenmerk waarvoor we nagaan of het samenhangt met het belang van Nederlandse taalbeheersing in de aanpak is het belang dat mensen in de omgeving van de coach hechten aan Nederlandse taalbeheersing. Ook dit wordt weer gedaan aan de hand van een kruistabel. Het resultaat hiervan is hieronder te zien.

Tabel 19: Samenhang keuze voor doel “leren Nederlandse taal” in de aanpak en belang dat de omgeving van de vrijwilliger hecht aan dit doel.

		Belang Nederlandse taal volgens omgeving coaches		Total
		1,00 = relatief gering	2,00 = relatief groot	
Doel gezin: Beter Nederlands leren	Nee (0)	4 66,7%	4 26,7%	8 38,1%
	Ja (1)	2 33,3%	11 73,3%	13 61,9%
Total		6 100,0%	15 100,0%	21 100,0%

* Kendall's tau b (dichotome variabelen): 0,37 (p: 0,047; significant p<5% eenzijdige toets)

* Kendall's tau c (originele variabelen): 0,35 (p:0,048; significant p<5% eenzijdige toets).

In tabel 19 zien we dat wanneer de omgeving van de coaches Nederlands leren belangrijker vindt Nederlands leren ook vaker meer centraal (73%) staat in de aanpak bij de gezinnen, dan wanneer de omgeving van de coaches dit minder belangrijk vindt (33%). Dit is conform de verwachting. Bovendien is dit verschil is ook statistisch significant (Kendall's Tau-b 0,37 P< 5% eenzijdige toets). Er is dus hier sprake van een bevestiging van onze hypothese op grond waarvan we een positieve samenhang verwachtten.

De volgende variabele die we analyseren is de kennis die de coach heeft van de Nederlandse taal: ook hier kijken we weer naar de samenhang tussen dit achtergrondkenmerk van de coach en het doel Nederlands leren in de gekozen aanpak. Dit wordt ook weer gedaan aan de hand van een kruistabel. Het resultaat hiervan is hieronder te zien.

Tabel 20: Samenhang keuze voor doel “leren Nederlandse taal” in de aanpak en de kennis die de coaches hebben van de Nederlandse taal

		Kennis Nederlandse taal		Total
		1,00 = relatief gering	2,00 = relatief groot	
Doel gezin: Beter Nederlands leren	Nee (0)	2 22,2%	9 60,0%	11 45,8%
	Ja (1)	7 77,8%	6 40,0%	13 54,2%
Total		9 100,0%	15 100,0%	24 100,0%

* Kendall's tau b (dichotome variabelen): -0,367 (p: 0,025; significant p<5% eenzijdige toets)

* Kendall's tau c (originele variabelen): -0,688 (p:0,000; significant p<5% eenzijdige toets)

In tabel 20 is zichtbaar dat er een negatief, statistisch significant verband is tussen hoeveel kennis de coach heeft van de Nederlandse taal, en of dit doel ook centraal staat in de begeleiding van de gezinnen. We zien in de tabel dat bij de coaches die meer kennis hebben van de Nederlandse taal het Nederlands minder belangrijk in de aanpak minder vaak centraal staat (40%), dan bij de coaches die minder kennis hebben van de Nederlandse taal (78%). Dit betekent dat wanneer coaches minder kennis hebben van de Nederlandse taal, zij eerder gezinnen begeleiden die Nederlands leren als belangrijkste doel hebben. Waarom dit het geval is, is lastig te verklaren. Een positieve samenhang, dus dat een coach die meer kennis heeft van de Nederlandse taal gezinnen begeleidt die dit minder hebben zou logischer zijn. Echter gaat dit wel in tegen onze hypothese van een positieve samenhang, daarom verwerpen we in dit geval deze hypothese.

In dit geval wordt de samenhang tussen het doel Nederlands leren en of de coach actief gebruik heeft gemaakt van de Nederlandse taal geanalyseerd. Bij deze variabele gaat het erom of de coaches regelmatig de Nederlandse taal gebruiken in hun dagelijks leven. Ook hiervan wordt weer een kruistabel gemaakt. Het resultaat is hiervan is hieronder te zien.

Tabel 21: Samenhang keuze voor doel “leren Nederlandse taal” in de aanpak en actief gebruik Nederlandse taal

		Actief gebruik van de Nederlandse taal		Total
		1,00	2,00	
Doel gezin: Beter Nederlands leren	Nee (0)	10 66,7%	1 16,7%	11 52,4%
	Ja (1)	5 33,3%	5 83,3%	10 47,6%
Total		15 100,0%	6 100,0%	21 100,0%

* Kendall's tau b (dichotome variabelen): 0,452 (p: 0,012; significant p<5% eenzijdige toets)

* Kendall's tau c (originele variabelen): 0,333 (p:0,074; ns)

In dit tabel 21 is zichtbaar dat bij coaches die zelf het meest actief gebruik maken van de Nederlandse taal vaker (83%) dan hun collega's die dat niet of minder doen (33%), in de aanpak van hun gezinnen de Nederlandse taalbeheersing ook centraal staat. Dit is in overeenstemming met de hypothese waarin we een positieve samenhang tussen achtergrond en aanpak verwachtten.⁵

⁵ Op basis van de niet-dichotome gegevens was het verband in dezelfde richting maar net niet significant.

Vervolgens gaan we de variabele kennis die de Nederlandse coach heeft analyseren. De samenhang tussen deze variabele en de keuze voor het doel Nederlands leren wordt bekeken. De coaches hebben een aantal kennis vragen beantwoord over Nederland, en daarvan is gekeken hoeveel vragen ze goed hadden.

Tabel 22: Samenhang keuze voor doel “leren Nederlandse taal” in de aanpak en de kennis die de coach heeft van Nederland

		Kennis Nederland		Total
		1,00 = relatief gering	2,00 = relatief groot	
Doel gezin: Beter Nederlands leren	Nee (0)	7 58,3%	4 33,3%	11 45,8%
	Ja (1)	5 41,7%	8 66,7%	13 54,2%
Total		12 100,0%	12 100,0%	24 100,0%

* Kendall's tau b (dichotome variabelen): 0,251 (p: 0,102; ns)

* Kendall's tau c (originele variabelen): 0,313 (p:0,087; ns)

In tabel 22 is zichtbaar dat er geen heel groot verschil zit in het accent leggen op het leren van Nederlands bij de gezinnen tussen de coaches die relatief veel algemene kennis hebben over Nederland (67%) en coaches die minder algemene kennis hebben van Nederland (42%). Dit verschil is wel in de richting die we verwachten, maar niet statistisch significant. Om deze reden verwerpen we de hypothese van een positieve samenhang tussen de kennis die een coach van Nederland heeft en Nederlands leren als belangrijkste doel.

Het volgende achtergrondkenmerk die we gaan analyseren is het leren van de Nederlandse taal als belangrijkste doel in samenhang met de contacten die de coaches hebben met Nederlanders. Bij deze variabele gaat het voornamelijk erom of de coaches op hun werk en in hun vrije tijd met Nederlanders omgaan.

Tabel 23: Samenhang keuze voor doel “leren Nederlandse taal” en de contacten die de coaches hebben met Nederlanders.

		Contacten met Nederland		Total
		1,00 = relatief gering	2,00 = relatief hoog	
Doel gezin: Beter Nederlands leren	Nee (0)	9 60,0%	2 22,2%	11 45,8%
	Ja (1)	6 40,0%	7 77,8%	13 54,2%
Total		15 100,0%	9 100,0%	24 100,0%

* Kendall's tau b (dichotome variabelen): 0,367 (p: 0,025; significant p<5% eenzijdige toets)

* Kendall's tau c (originele variabelen): 0,063 (p:0,396; ns)

In tabel 23 is een statistisch significant verband zichtbaar tussen de contacten die de coach heeft met Nederlanders en of beter Nederlands leren onderdeel is van hun aanpak bij de gezinnen. Bovendien is het een positief verband. Hoe meer de coaches contacten hebben met Nederlanders, hoe meer Nederlands leren onderdeel is van hun aanpak (78%). En: hoe minder contacten de coaches hebben met Nederlanders hoe minder Nederlands leren onderdeel is van hun aanpak (40%). In dit geval wordt de hypothese dus niet verworpen.⁶

⁶ Op basis van de niet-dichotome variabele bleek het verband in dezelfde richting, maar niet statistisch significant.

6.4 Deelconclusie

Net als bij de voorgaande hoofdstukken zal ook dit hoofdstuk worden afgesloten met een deelconclusie. Zoals in het begin is aangegeven is de verwachting dat de achtergrond van de vrijwilliger van belang is bij de manier waarop zij een gezin begeleiden. Iemand zijn achtergrond heeft namelijk gevolgen voor wat iemand kan en wil. Bovenstaande resultaten geven een antwoord op in hoeverre deze verwachting klopt. In deze deelconclusie wordt van alle kenmerken samen een tabel gemaakt waarin in een oogopslag valt te zien wat de verwachte samenhang was met het achtergrondkenmerk, en wat de uiteindelijke gevonden samenhang bleek te zijn. Deze tabel geeft dus in het kort een antwoord op de vraag of de achtergrond bepalend is voor de manier waarop een coach een gezin begeleidt. De tabel staat hieronder.

	Motivatie Coach	Motivatie omgeving	Kennis Nederlandse taal	Actief gebruik NL	Kennis Nederland	Contacten Nederlanders
Wie heeft aanpak bepaalt	0	0	X	X	X	X
Motiveren	0	0	X	X	X	X
Kennis en vaardigheden vergroten	0	0	0	0	0	0
Zelfvertrouwen vergroten	0	X	X	X	X	X
Belangrijkste doel: Nederlands leren	0	V	0	V	0	V

0 = hypothese verworpen, V = hypothese aangenomen, X = geen effect achtergrondkenmerk verwacht

Zoals hierboven zichtbaar is, heeft in veel gevallen de achtergrond van de vrijwilligers geen invloed op de manier waarop de gezinnen worden begeleid. Tussen veel achtergrondkenmerken en manieren van aanpakken is geen samenhang gevonden. Eigenlijk is alleen bij het kenmerk van de aanpak Nederlandse taal leren een aantal keer een positieve samenhang gevonden. Dit betekent dat alleen bij het leren van de Nederlandse taal het uitmaakt hoe bekwaam en gemotiveerd de coaches waren op bepaalde onderdelen. In de discussie wordt ingegaan op eventuele redenen waarom er weinig samenhang is gevonden tussen de achtergrondkenmerken en de manieren van aanpakken.

7. Conclusie en discussie

In dit onderzoek is naar een antwoord gezocht op de vraag: *‘Kunnen de manieren van aanpakken van de vrijwilligers binnen het project ‘Turkse Tukkers’ voor de begeleiding van de gezinnen worden verklaard vanuit de achtergrond van de vrijwilligers?’*. Hiervoor is een overwegend kwantitatief onderzoek uitgevoerd naar hoe de coaches van het project ‘Turkse Tukkers aan zet’ de gezinnen die aan dit project mee doen begeleiden.

7.1.1 Aanpak coaches

In het eerste onderdeel zal een antwoord op de vraag: *Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen de aanpak die de vrijwilligers gebruiken om de gezinnen binnen het project ‘Turkse Tukkers’ te begeleiden?* Om een antwoord te kunnen geven op deze vraag zijn de kenmerken van de aanpak opgedeeld in drie onderdelen, namelijk: motivatie, zelfvertrouwen en kennis en vaardigheden. Er zijn verschillende manieren benoemd waarop de coaches de gezinnen kunnen motiveren, het zelfvertrouwen kan versterken en de kennis en vaardigheden kunnen vergroten. Hier wordt hieronder per onderdeel kort bij langs gegaan.

In eerste instantie is dus gekeken naar de **motivatie van de gezinnen**. Allereerst bleek uit de resultaten dat veel gezinnen Nederlands leren als belangrijkste doel hadden. Dit doel hadden zij voornamelijk zelf bepaald, of samen met de coach. Hierdoor hadden de gezinnen dus in alle gevallen invloed op de bepaling van het doel. Om deze reden kan er worden verwacht dat de gezinnen dan ook een aardig hoge motivatie hadden om het doel te bereiken. Dit bleek ook het geval, want volgens de coaches waren de gezinnen zeer gemotiveerd. Gemiddeld kregen de gezinnen een 7,58 voor hun motivatie.

Desalniettemin hebben de coaches actief geprobeerd om de motivatie van de gezinnen op peil te houden. In hoofdstuk 4 zijn verschillende manieren benoemd waarop de coaches de motivatie konden versterken. Toch bleek ook dat de coaches bij deze manieren voornamelijk gebruik hebben gemaakt van hun eigen rol als coach. Zo vertellen zij bijvoorbeeld de gezinnen regelmatig dat zij het belangrijk vinden dat ze met een doel aan de slag gaan. Daarnaast zeggen zij regelmatig dat het behalen van het doel noodzakelijk is voor de toekomst. Ook de andere benoemde strategieën worden regelmatig gebruikt, maar in verhouding minder dan deze twee.

Als laatste is er nog bekeken of de coach maatwerk leverde. Dit houdt in dat er is gekeken of wanneer het gezin een minder hoog cijfer had voor hun motivatie, of er dan meer strategieën zijn gebruikt door de coach. Dit is gedaan aan de hand van een correlatietoets. Uiteindelijk bleek dit het geval te zijn, dus hoe lager het cijfer voor de motivatie, hoe meer de coach heeft gedaan om de motivatie te versterken.

Als tweede is er gekeken naar de **kennis en vaardigheden** van de gezinnen. Voor dit onderdeel scoorden de gezinnen echter niet zo hoog. Het gemiddelde cijfer wat de gezinnen voor hun kennis en vaardigheden hebben gekregen is namelijk slechts een 5,92. Om de kennis en vaardigheden te vergroten zijn er in hoofdstuk 5 een aantal manieren benoemd die door de coach kunnen worden gebruikt om de kennis en vaardigheden van de gezinnen te vergroten. In dit geval kon er bij de strategieën een tweedeling worden gemaakt tussen eigen activiteiten van de coach, en doorverwijsopties.

Wat hier echter opvalt is dat de coaches betrekkelijk weinig zelf doen. Zij sturen de gezinnen voornamelijk door naar een taalcursus of naar anderen. Bovendien wordt er in de gesprekken met de gezinnen, anders dan de bedoeling, nauwelijks Nederlands gesproken. Dit is opvallend, aangezien de meeste gezinnen Nederlands leren als belangrijkste doel hadden, en het vanuit het project de bedoeling was dat de coaches met de gezinnen zouden gaan oefenen. Daarnaast lijken de coaches in dit geval niet meer te doen wanneer een gezin over minder kennis en vaardigheden blijkt te bezitten. Het is in dit geval dus maar de vraag of er maatwerk wordt geleverd.

Het laatste onderdeel dat wordt bekeken is het **zelfvertrouwen** van de gezinnen. De gezinnen hebben voor hun zelfvertrouwen gemiddeld een 6,81 gekregen. Ook in dit geval kan er worden gekeken naar een aantal strategieën die de coaches konden gebruiken om het zelfvertrouwen van de gezinnen te vergroten. Net als bij het vergroten van de kennis en vaardigheden kunnen deze strategieën ook in dit geval weer in twee onderdelen worden gesplitst. Ook in dit geval heb je weer eigen activiteiten van de coach, en de doorverwijsopties. Ook in dit geval wijzen de coaches veel door naar cursussen en anderen, maar ze doen in dit geval ook veel zelf. Daarnaast wordt het aantal manieren dat de coach gebruikt in dit geval wel afgestemd op het cijfer van het gezin voor hun zelfvertrouwen. Dit betekent dat de coach in dit geval dus ook maatwerk levert.

Uiteindelijk kan er dus geconcludeerd worden dat bij de manieren van aanpakken het accent voornamelijk ligt op het motiveren van de gezinnen, en het vergroten van hun zelfvertrouwen. In deze gevallen blijken de coaches ook maatwerk te leveren. De versterking van de kennis en vaardigheden lijkt minder centraal te staan in de aanpak van de coaches. Zoals hierboven genoemd is dit wat opvallend, gezien het lage gemiddelde cijfer voor de kennis en vaardigheden van de gezinnen. Bovendien is het extra opvallend gezien het feit dat de gezinnen voornamelijk Nederlands leren als belangrijke doelstelling hadden.

7.1.2 Achtergrondkenmerken coaches

In het tweede onderdeel zal er een antwoord op de vraag: *Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen de achtergrond van de vrijwilligers van het project 'Turkse Tukkers'?* worden geformuleerd. Allereerst wordt de motivatie van de coaches besproken, daarna hun kennis en vaardigheden en als laatste hun sociale contacten met Nederlanders.

Bij het onderdeel motivatie is gekeken naar de motivatie van de coaches voor de doelen van het project. Uit de resultaten blijkt dat de coaches goed gemotiveerd zijn voor het project. Zij vinden het voornamelijk belangrijk dat de gezinnen Nederlands leren. Daarnaast steunt de omgeving hen ook in dit opzicht. Dit is belangrijk, want wanneer de omgeving achter de doelen staat, dan zullen de coaches ook eerder geneigd zijn om gemotiveerd te zijn voor de doelen. Uit de resultaten bleek dat in de meeste gevallen de omgeving van de coaches de doelen ook belangrijk vinden. Ook vinden zij, net als de coaches, het leren van de Nederlandse taal het belangrijkste doel.

Dan gaan we nog in op kennis en vaardigheden. In eerste instantie is het van belang om te bekijken of de coaches hebben meegedaan aan de ondersteuningsactiviteiten. Uit de resultaten blijkt dat vrijwel alle coaches hebben meegedaan aan alle ondersteuningsactiviteiten. Echter bleek uit nadere gesprekken met de coaches dat wanneer zij al ervaring hadden met coachen, zij voornamelijk de cursus wat overbodig vonden. Tijdens de cursus werden voornamelijk basisingen besproken, omdat er ook coaches waren die nog geen enkele ervaring hadden met coachen. Ondanks dat er verschillen waren in coaches die al ervaring hadden en coaches die nog geen ervaring hadden, bleek dit niet uit het gemiddelde cijfer die de coaches zichzelf gaven voor hun kennis en vaardigheden. Dit cijfer is namelijk een 7,44.

Om te bekijken of dit cijfer terecht is, is ook bekeken hoe vaak de coaches daadwerkelijk gebruik maken van de Nederlandse taal. Allereerst is gevraagd wat voor cijfer zij geven voor hun kennis van de taal. Hierin bleek veel variatie. De meerderheid (5) geeft zichzelf een 7 of hoger, maar er is toch ook een coach die zichzelf een 5,5 geeft. Daarnaast is gekeken hoe vaak zij op een actieve en passieve manier gebruik maken van de Nederlandse taal. Hieruit bleek dat de coaches iets minder actief gebruik maken van de taal, dan dat ze dit passief doen. Echter wordt de taal zowel actief, als passief nog steeds aardig veel gebruikt door de coaches. Dit zou bijvoorbeeld kunnen komen doordat zij aardig wat contacten hebben met Nederlanders. Hierdoor zijn ze verplicht om meer gebruik te maken van de Nederlandse taal. Als laatste is er nog gekeken hoeveel algemene kennis de coaches hebben van Nederland. Ook hier scoren de coaches goed op.

Wat in deze deelvraag opvalt is dat er in veel gevallen maar weinig variatie is tussen de achtergronden van de coaches. Dat is op zich ook niet vreemd omdat er bij de selectie van de coaches is geselecteerd op hun geschiktheid. Daarom viel te verwachten dat ze voor wat betreft hun motivatie voor de projectdoelen, hun kennis en vaardigheden op het terrein van de begeleiding van gezinnen, hun beheersing van de Nederlandse taal en hun kennis van Nederland en contacten met Nederlanders relatief hoog zouden scoren. Dit blijkt dus ook het geval te zijn. De enige variabele waar wel redelijk wat variatie te vinden was, was bij het cijfer dat de coaches zichzelf hebben gegeven voor hun kennis en vaardigheden. Ondanks de geringe verschillen wordt een groot deel van de variabelen toch meegenomen in de volgende deelvraag. De enige variabele die echt te weinig variatie bleek te hebben was het deelnemen aan ondersteuningsactiviteiten.

7.1.3 Samenhang tussen achtergrondkenmerken en manieren van aanpakken

De laatste deelvraag die beantwoord zal worden is de volgende: *Zijn de verschillen en overeenkomsten tussen de achtergronden van de vrijwilligers van het project 'Turkse Tukkers' van invloed op de aanpak van de vrijwilligers van het project 'Turkse Tukkers'?* Om deze vraag te kunnen beantwoorden is er gekeken bij welke achtergrondkenmerken en kenmerken van de aanpak er voldoende variatie was. Vervolgens zijn voor de achtergrondkenmerken en kenmerken van de aanpak waarbij dit het geval was kruistabellen gemaakt. In deze kruistabellen is zichtbaar of er samenhang is tussen de twee variabelen.

Uit de resultaten bleek dat er slechts een aantal variabelen waren waar samenhang tussen te vinden was. De enige variabele waarbij wel samenhang is gevonden met een aantal achtergrondkenmerken is het leren van de Nederlandse taal. Dit betekent dat in het geval van het leren van de Nederlandse taal het uitmaakt hoe bekwaam en gemotiveerd de coaches waren op bepaalde onderdelen.

7.1.4 Conclusie

Met de informatie van deze drie deelvragen kan er een antwoord worden geformuleerd op de hoofdvraag: *'Kunnen de manieren van aanpakken van de vrijwilligers binnen het project 'Turkse Tukkers' voor de begeleiding van de gezinnen worden verklaard vanuit de achtergrond van de vrijwilligers?'* In dit onderdeel zal deze vraag worden beantwoord.

Het uiteindelijke antwoord op de hoofdvraag is dus dat de manieren van aanpakken niet echt kunnen worden verklaard vanuit de achtergrondkenmerken van de coaches. Dit komt ten eerste omdat er maar weinig verschil zit tussen de manieren van aanpakken van de coaches. Vrijwel alle coaches richten zich voornamelijk op het motiveren van de gezinnen en het vergroten van hun zelfvertrouwen. Daarnaast is er ook weinig variatie te vinden in de achtergrondkenmerken van de vrijwilligers. De coaches zijn allemaal gemotiveerd, en bezitten allemaal over voldoende kennis en vaardigheden. Wat de coaches betreft kan zelfs worden gesteld dat het project succesvol is. De keuze voor de manier van aanpakken ligt namelijk in ieder geval niet aan een gebrek aan motivatie en kennis en ervaring.

Als laatste is er nauwelijks samenhang gevonden tussen de achtergrondkenmerken en de manieren van aanpakken. Slechts bij het leren van de Nederlandse taal is samenhang gevonden. Dit betekent dat slechts in het geval van Nederlands leren als belangrijkste doel de eigen motivatie en bekwaamheid van de coaches van belang is. Dit gaat tegen de verwachting in, aangezien verwacht werd dat de eigen achtergrond van de coach van belang zou zijn bij de manier waarop zij de gezinnen begeleiden. Dit blijkt dus slechts bij Nederlands leren als belangrijkste doel af en toe het geval te zijn. Om deze reden zou dus ook gesteld kunnen worden dat de manieren van aanpakken niet kunnen worden verklaard vanuit de achtergrond van de vrijwilligers.

7.2 Discussie

In de discussie zal nader worden ingegaan op eventuele verklaringen van de uitkomsten. Zo kunnen er een aantal zaken zijn die de resultaten beïnvloeden, of er kunnen bepaalde redenen zijn waarom dit de resultaten zijn.

Allereerst zal worden ingegaan op de manieren van aanpakken. Zoals hierboven aangegeven wordt hierbij voornamelijk gefocust op het motiveren van de gezinnen, en op het vergroten van hun zelfvertrouwen. Wat hierbij opvallend is, is dat de gezinnen juist het slechtst scoorden op hun kennis en vaardigheden, en daarbij hadden veel gezinnen Nederlands leren als belangrijkste doelstelling. De coaches hebben echter deze gezinnen voornamelijk doorgestuurd naar cursussen om de Nederlandse taal te leren. Een verklaring hiervoor kan echter zijn dat het voor de coaches makkelijker is om de gezinnen door te sturen naar cursussen om de taal te leren. De coaches zijn immers ook geen leraren Nederlanders. Bovendien zien veel coaches zichzelf als wegwijzers, en hebben daardoor het gevoel dat ze meer moeten helpen met het vinden van geschikte middelen (zoals bijvoorbeeld een taalcursus), dan dat zij zelf echt actief moeten oefenen met de gezinnen. Het is daarnaast ook makkelijker om de gezinnen te motiveren en aan hun zelfvertrouwen te werken, waardoor zij dit wellicht eerder zullen oppakken dan het aanleren van kennis en vaardigheden.

Ten tweede blijkt uit de tweede deelvraag dat er maar weinig variatie te vinden is bij de achtergrondkenmerken van de coaches. De coaches zijn vrijwel allemaal goed gemotiveerd, en ook qua kennis en vaardigheden zitten ze allemaal redelijk gelijk. Dit kan echter verklaard worden vanuit het feit dat de coaches naar alle waarschijnlijkheid ook zijn uitgezocht op bijvoorbeeld hun motivatie. Iemand die totaal niet achter de doelen van het project staat zal zelf niet mee willen doen, maar zal ook minder snel worden uitgekozen. Bovendien hebben de coaches de kans om mee te doen aan een cursus, intervisiegesprekken en brainstormsessies. Dit draagt allemaal bij aan de kennis en vaardigheden van de coaches om de gezinnen goed te kunnen begeleiden. Het is dus helemaal niet gek dat er weinig verschillen zijn in de achtergrondkenmerken van de coaches.

Bovendien bleek uit de resultaten dat de achtergrondkenmerken niet tot nauwelijks invloed hebben op de manieren van aanpakken van de vrijwilligers. De enige variabele die wel tot samenhang leidde was Nederlands leren als belangrijkste doelstelling. Dit betekent dat in het geval van het leren van de Nederlandse taal het uitmaakt hoe bekwaam en gemotiveerd de coaches waren op bepaalde onderdelen. De verwachting was in eerste instantie dat naarmate de coaches meer gemotiveerd en meer bekwaam waren op bepaalde onderdelen, zij in hun aanpak ook meer het accent zouden leggen op die onderdelen van de aanpak. Dit bleek alleen het geval te zijn bij Nederlands leren als belangrijkste doelstelling, wat een extra reden gaf om te stellen dat de manieren van aanpakken niet kunnen worden verklaard vanuit de achtergrond van de coaches. Echter bleek ook dat wanneer de manieren van aanpakken niet kunnen worden verklaard vanuit de achtergrond, er meer ruimte was voor maatwerk. Bijvoorbeeld, bij het motiveren van de gezinnen en het versterken van het zelfvertrouwen was geen samenhang gevonden, maar bij deze onderdelen was er wel sprake van maatwerk. Dat er dus weinig samenhang is gevonden tussen de manieren van aanpakken en de achtergrondkenmerken van de vrijwilligers hoeft in principe niet zo erg te zijn. Namelijk, wanneer de coaches niet begeleiden vanuit hun eigen achtergrond, wordt er wel gekeken naar wat het gezin nodig heeft. Dit past uiteindelijk beter bij de doelstelling van het project.

Als laatste, doordat er maar weinig coaches en gezinnen mee deden in dit onderzoek, was er ook maar weinig data. Hierdoor waren er eigenlijk geen 27 waarnemingen, omdat er eigenlijk maar 9 coaches hebben meegedaan die allemaal 3 of meer gezinnen hebben begeleid. Om deze reden mag je eigenlijk niet statistisch toetsen. De data zijn dus alleen maar gebruikt als een voorzichtige indicatie dat de hypothese wel of niet verworpen kan worden. Dit kan echter wel een reden zijn dat er nauwelijks samenhang gevonden is tussen de achtergrondkenmerken en de manieren van aanpakken van de vrijwilligers.

8. Aanbevelingen

Het laatste hoofdstuk van deze scriptie zal bestaan uit aanbevelingen. In dit hoofdstuk zullen tips worden gegeven om het project te verbeteren, of om vervolgonderzoek op een nog betere manier uit te voeren.

Zoals in de discussie is genoemd zullen de coaches waarschijnlijk minder proberen om de kennis en vaardigheden van de gezinnen te vergroten omdat zij het gevoel hebben dat zij meer wegwijzer zijn, en daarom sturen zij bijvoorbeeld gezinnen door naar cursussen. Echter, vanuit het project was het juist wel de bedoeling dat de coaches ook actief zouden gaan oefenen met de gezinnen. Dit zouden de coaches bijvoorbeeld kunnen doen door Nederlands met de gezinnen te spreken. Dit komt nu echter nauwelijks nog naar voren. Wanneer het dus wel de bedoeling was dat de coaches meer met de gezinnen gaan oefenen op de Nederlandse taal, dan kan het verstandig zijn om dit meer toe te lichten aan het begin van het project.

Daarnaast bleek dat slechts bij de variabele Nederlands leren als belangrijkste doel er wat samenhang te zijn met de achtergrondkenmerken. Dit betekent dat naarmate de coaches meer gemotiveerd en bekwaam zijn, zij eerder gezinnen zullen begeleiden die Nederlands leren als belangrijkste doel hebben. Echter, wanneer dit het geval is, zullen zij geen maatwerk leveren. Er wordt dan namelijk niet gekeken naar het huidige niveau van de gezinnen om de aanpak te bepalen, maar dit wordt gedaan aan de hand van de achtergrondkenmerken van de coaches. Toch lijkt maatwerk beter te passen bij de doelstelling van het project. Een aanbeveling zou dus kunnen zijn om de coaches te sturen op maatwerk. Dit houdt dus in dat aan de coaches wordt verteld dat zij moeten kijken naar wat het gezin nodig heeft, in plaats van dat zij begeleiden op basis van hun eigen motivatie en kennis en vaardigheden.

Echter hoeft het niet per se erg te zijn als een coach wel begeleidt op basis van zijn eigen motivatie en kennis en vaardigheden. Zeker in het geval van het leren van de Nederlandse taal kan dit soms juist wel handig zijn. De coaches zijn immers geen leraren Nederlands, en wanneer zij zelf niet in staat zijn om de gezinnen hiermee te helpen, dan kan het werken om de gezinnen door te sturen naar een cursus, wat in vele gevallen al wordt gedaan. Echter zouden de coaches hiernaast nog wel extra kunnen oefenen met de gezinnen, door bijvoorbeeld Nederlands met ze te spreken. Op dit moment wordt er nog voornamelijk Turks gesproken met de gezinnen, en dit kan wel werken in het geval van motiveren en werken aan het zelfvertrouwen, maar er zou dus meer Nederlands kunnen worden gesproken in de gesprekken met de gezinnen om te oefenen met de taal.

Verder bleek tijdens de interviews dat er veel niveauverschillen waren tussen de coaches bij de cursus die voorafgaand aan het project werd gehouden. Hierdoor was het voor de coaches die al veel ervaring hadden met coaches wat te makkelijk, en hadden zij graag andere nieuwe dingen geleerd. Echter, wanneer dit was gedaan, waren er andere coaches die deze ervaring nog niet hadden voor wie de cursus dan te moeilijk was geweest. Een volgende aanbeveling zou zijn om de cursus op basis van niveau te houden, of de cursus alleen te doen voor de coaches die nog geen ervaring hebben met coachen. De cursus etc. heeft er namelijk wel bijgedragen aan het feit dat er uiteindelijk maar weinig niveauverschillen waren tussen de coaches. De cursus is dus wel iets nuttigs om te houden, maar zou in een andere vorm kunnen.

Als laatste blijkt dus dat de resultaten wellicht anders kunnen zijn uitgevallen doordat er maar weinig waarnemingen waren. Dit kwam voornamelijk omdat er maar 9 coaches waren om data bij te verzamelen. Een laatste aanbeveling zou echter kunnen zijn om voor een vervolgonderzoek meerdere projecten of iets dergelijks te onderzoeken. Hierdoor is er namelijk de kans om meer data te verkrijgen, waardoor er waarschijnlijk ook betere uitkomsten mogelijk zijn.

Bronnen

Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179–211. [https://doi.org/10.1016/0749-5978\(91\)90020-T](https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-T)

Ajzen, I. (2002). Perceived behavioral control, self-efficacy, locus of control, and the theory of planned behavior. *Journal of applied social psychology*, 32(4), 665-683.

Baard, L. (2018). *Turkse Tukkers leren elkaar integreren: 'Wij zijn ook trots op Twente'*. Geraadpleegd op 25 april 2019, van <https://www.tubantia.nl/enschede/turkse-tukkers-leren-elkaar-integreren-wij-zijn-ook-trots-op-twente~a2b339c0/>

Bühler, C., & Philipov, D. (ter perse). Social Capital Related to Fertility: Theoretical Foundations and Empirical Evidence from Bulgaria. *Vienna Yearbook of Population Research*, 53–81.

Caleidoscoop. (Z.d.). *Hoe we kinderen en jongeren kunnen motiveren* (1). Geraadpleegd van https://www.studioglobo.be/sites/default/files/bijlage_3_interview_met_m._vansteenliste_caleidoscoop.pdf

Cialdini, R. B., Reno, R. R., & Kallgren, C. A. (1990). A focus theory of normative conduct: Recycling the concept of norms to reduce littering in public places. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58, 1015–1026. doi:10.1037/0022-3514.58.6.1015

Cowger, C. D. (1994). Assessing client strengths: Clinical assessment for client empowerment. *Social work*, 39(3), 262-268.

De Boer, H. F. (2003). *Institutionele verandering en professionele autonomie*. Geraadpleegd van https://ris.utwente.nl/ws/portalfiles/portal/6072599/thesis__de_Boer.pdf

Hand, L. C. (2017). Producing a Vision of the Self-Governing Mother: A Study of Street-Level Bureaucrat Behavior in Coproductive Interactions. *Administration & Society*, 1-27.

Margolis, H., & McCabe, P. P. (2006). Improving self-efficacy and motivation: What to do, what to say. *Intervention in school and clinic*, 41(4), 218-227.

Van de Broeck, A., VanSteenkiste, M., De Witte, H., & Andriessen, M. (2009). *De Zelf-Determinatie Theorie: kwalitatief goed motiveren op de werkvloer* (4). Geraadpleegd van <http://www.psychopraktisch.nl/pages/docs/Kwalitatief%20goed%20motiveren%20op%20de%20werkvloer%20Van%20den%20Broeck,%202009.pdf>

Vantrood educational services. (2014). *Themis*. Geraadpleegd van <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2018-03/Methodebeschrijving-themis.pdf>

Visschers, M. (2018). *De professional in het sociaal domein: werken aan draagkracht*. Geraadpleegd van [file:///C:/Users/Karlijn/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/Tutorial%20Margot%20Visschers%20-%20Professionals%20in%20het%20sociaal%20domein%20-%20Werken...%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/Karlijn/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/Tutorial%20Margot%20Visschers%20-%20Professionals%20in%20het%20sociaal%20domein%20-%20Werken...%20(3).pdf)

Wetenschappelijke Raad voor Regeringsbeleid (2017). Weten is nog geen doen. Een realistisch perspectief op redzaamheid. Den Haag.